דבר

יום חמישי, ד' בסיון תשמ"ז, 4 ביוני 1987 ● גליון 19135

היום 12 עמודים ● המחיר 85 אג', באילת 74 אג'

היום בדבר

● דון ברונו וסאנצ'ו נסים / אמנון אסד
● לא כליל צדיק ורשעים / טלי זלינגר
● חזרה לכפר־קמה / חיים גורי
● פרס נגד עצמו / אשר מגיב
● כלכלה; כל העולמות; עכשיו; כל הארץ; ספורט; בידור

פולגת רשת חנויות
מוצר יום ה'
25% הנחה
חצאיות
רק היום ברשת חנויות פולגת וקאורדה
רק היום

מאמצים להרגיע השב"כ לאחר מינוי ועדת החקירה הממלכתית ● צופים בבדיקה יסודית

משה לנדוי, יעקב מלץ ויצחק חופי יגבשו השבוע את נהלי עבודתם ● החקירה אמורה להתחיל בעוד שבועות אחדים ● העדים שאמורים להעיד בחקירת המשטרה לא יוזמנו בטרם יעידו בפני הוועדה

מאת מובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

מאמצים לשיקום ולהרגעת הרוחות בשב"כ נעשים בימים אלו על־ידי צמרת הממשלה, במקביל לכינונה של ועדת החקירה הממלכתית עליה הוחלט בראשית השבוע.

נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר הודיע שלשום על הרכב הוועדה שמונתה לבדיקת נהלי העבודה של השב"כ. בראש הוועדה יעמוד השופט משה לנדאו בן ה־75, כי שכיהן כנשיא בית המשפט העליון. עימו יכהנו מבקר המדינה ומי ששימש עד לפני כחצי שנה כשופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, יעקב מלץ בן ה־61 ויצחק חופי (61) שהיה ראש אג"ם, אלוף פיקוד צפון וראש המוסד עד 1982.

חברי ועדת החקירה ייפגשו עוד השבוע כדי לגבש את נהלי עבודתם. ההערכה היא, כי הרכב חברי הוועדה מורה על כך שזו תדון ביסודיות ובהרחבה בנהלי העבודה של השב"כ. שמואל צור, רשם בית המשפט העליון, הופקד על הסידורים הטכניים שיאפשרו את כינוס הוועדה. שבועות מספר יידרשו לוועדה כדי שתתחיל בעבודתה. הוועדה תצטרך להחליט על מקום התכנסותה, לתאם את סידורי הבטחון הדרושים לה ולגייס את צוות העוזר המשפטי.

כן תחליט הוועדה איזה חומר דרוש לה ויכונו אוספי חומר. בתוך ימים מספר יוועד צוד עם מנהל אגף התקציבים באוצר אהרון פוגל, כדי לברר את התקציב העומד לרשות הוועדה.

יצויין, כי הוועדה ריבונית להחליט איזה חומר מתוך דיוניה יפורסם ואפשר שלא יפורסם דבר, אפילו לא מקום התכנסותה. ככל הנראה ייפגשו חברי הוועדה גם עם הצנזור הצבאי הראשי, כדי לדון עימו במדיניות אכיפת אי־פרסום חומר מדיוני הוועדה.

מקור משפטי בכיר ציין אתמול, כי צוות המשטרה שמונה לחקור את ההיבטים הפליליים של חקירת עיזאת נפסו ימשיך בעבודתו, אך

(המשך בעמ' 2)

ועדת החקירה הממלכתית

יעקב מלץ
ניסיון של הגשת דו"חות

(ע). – ● מבקר המדינה יעקב מלץ, בן 61, שימש שופט מחוזי משנת 1979 בבית־המשפט המחוזי בת"א. מונה לשופט בפועל של בית־המשפט העליון בספטמבר 1986 ושימש בתפקיד זה עד מארס 1987 ועד שמונה למבקר המדינה. מבקר המדינה יעקב מלץ אמור להניח על שולחן הכנסת את דו"ח המבקר לשנת 1986, בסוף חודש זה.

משה לנדוי
סירב לחקור בלי סמכויות

(ע). – ● נשיא בית־המשפט העליון בדימוס השופט משה לנדוי, יו"ר ועדת החקירה הממלכתית לבדיקת דרכי החקירה של השב"כ, בן 75, יליד דנציג שבגרמניה. בוגר אוניברסיטת לונדון במשפטים. עלה בשנת 1933 ועבד עד שנת 1940 במשרד פרטי לעריכת דין עד שמונה כשופט שלום בחיפה בשנה

(המשך בעמוד 2)

יצחק חופי
נגד בידוי ראיות בשב"כ

מאת מובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים

● ראש „המוסד" לשעבר, יצחק חופי בן 60, נולד בארץ־ישראל. ב־1944 התגייס לפלמ"ח. שירת לימים תחת יגאל אלון, משה דיין ואריאל שרון. כאלוף היה היחיד שהזהיר על פרוץ מלחמת יום כיפור.

להלן כמה מהתבטאויותיו, כפי

(המשך בעמ' 2)

השב"כ גייס 5 עורכי־דין

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

לצורת המיוצג עורכי דין ייצגו את אנשי השב"כ שהעדויות שנגדם תלונה למשמרת ישראל על מתן עדות שקר בבית המשפט הצבאי שדן בעניינו של עיזאת נפסו.

את יוסי גינוסר ייצג עורך הדין דוב וייסגלס מתל־אביב שהוא בעל קשרי ידידות רבי שנים עם יוסי גינוסר.

את ראש אגף החקירות בשירות הבטחון הכללי בעבר המכונה "שושו" ייצג עורך הדין יהושע גלברד, ששימש בעבר כשופט בית משפט מחוזי ועימו פרופסור יובל לוי, מרצה בכיר בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל־אביב. עורך הדין יהושע גלברד מתכוון לשכור את שירותיהם של עורכי דין נוספים.

צוות החקירה המיוחד שמונה על ידי מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, קיים כבר ישיבה ראשונה והוא מתכוון לעסוק בימים הקרובים במיון החומר שהועבר לידי המשטרה על ידי היועץ המשפטי לממשלה. העדות המכרעת שתובא בפני החוקרים תהיה עדותו של הפרקליט הצבאי הראשי, תא"ל אמנון סטרשנוב, בה הוא טוען כי אנשי שירות הבטחון הכללי אמרו לו: "שיקרנו לכל אורך הדרך". גם במשפט הזוטא וגם במשפט עצמו".

רבין עשוי לצאת לארה"ב כדי לבדוק עמדות הממשל בטרם יוכרע על ה„לביא"

מאת אריה ארה, סופר „דבר"

שר־הבטחון יצחק רבין עשוי לצאת לוואשינגטון עוד בטרם תסכם הממשלה את דיוניה על עתיד ה„לביא", נודע אמש לסופר „דבר". בתוך כך דחה שר־האוצר יעקובי דרישה שהעלו כמה שרים, להקים ועדה לחקירת תהליך קבלת ההחלטות בנושא ה„לביא". הממשלה תמשיך בדיון בעתיד ה„לביא" ביום א' ותשמע את חוות־הדעת של כלכלני משרד־האוצר. מיד אחר כך יתחילו השרים להשמיע הערותיהם, אולם מביאים שסיכום הדיון יידחה לישיבה נוספת. מסתמנת כוונה לשגר תחילה את שר־הבטחון יצחק רבין לוואשינגטון לברר את עמדת הממשל והקונגרס לקראת כל החלטה אפשרית. כן יבוא השר בדברים עם חברת "גראמן" ואולי עם גורמים פיננסיים לבירור האפשרויות בדבר הצטרפות גורמים אמריקאיים לפרויקט על בסיס עסקי. הגורמים הבאים בחשבון מצפים, להחלטת הממשלה על עתיד הפרוייקט, אולם השר רבין יאמר להם, כי החלטת הממשלה תושפע במידה ניכרת ביותר מעמדתם

(המשך בעמ' 2)

[illegible] (צילום: א.פ.)

סלים אל־חוס התעלף למראה גופת ידידו הוותיק כראמה

כמאה אלף מתאבלים השתתפו בטקס קבורתו של ר"מ לבנון

טריפולי, (לבנון א.פ.) – ראש הממשלה הראשי כראמה הובא אתמול לקבורות בטקס הלויה בהשתתפות כמאה אלף איש.

„מבצר טריפולי אומר שלום אחרון לגיבור", צעקו ההמונים בטריפולי כאשר נשאו חיילי צבא לבנון את ארונו של כראמה מביתו והניחו אותו על מרכבת תותחים.

מותו של המדינאי הסוני, שהיה ראש ממשלה תשע פעמים במהלך 30 השנים האחרונות, היכה בתדהמה נוצרים ומוסלמים כאחד. „אנחנו מרגישים עכשיו יתומים", קראו ההמונים בשדרה המרכזית של טריפולי.

ההמונים מחאו כפיים והריעו לסלים אל־חוס, ולידו הפרלמנט חוסיין חוסייני אשר הגיעו בכוונתו אל ביתו של כראמה לפני תחילת מסע ההלויה.

תשואות סוערות יותר היו כאשר מנהיג המיליציות הדרוזיות ואליד ג'ונבלאט הגיע לשם בחבורת 100 אנשי דת דרוזים. עשרות סורים לבנים. אל משפחת ג'ונבלאט הצטרפו 500 דרוזים מהרי השוף. הדרוזים נשאו תמונה ענקית בה נראה כראמה ואביו של ג'ונבלאט, שנרצח גם הוא. „ואליד הגיע כדי לומר לך שלום ולבקש שתפרוס בשלומו של אביך", קראו אנשי הסיסמאות.

מוקף ב־200 שומרי ראש שנשאו רובים מכוונים הגיע סגן נשיא סוריה עבד אל־חלים חדאם, מלווה בארבעה שרים סוריים אשר שילבו את זרועותיהם במהלך מסע ההלויה מביתו של כראמה אל מיסגד מאנסורי.

סגן ראש הממשלה הירדני עבדול ואהב אל מג'אלי ושגרירי בריטניה, צרפת, איטליה, ספרד ורבים מן השגרירים הערביים נמנו גם הם בין המתאבלים.

המסע בן שני הקילומטרים מביתו של כראמה למסגד נמשך כשעה. ארונו של כראמה היה עטוף בדגל לבנון וארבעה קציני צבא לבנוניים צעדו ליד המרכבה. תזמורת המשטרה ניגנה את ההמנון הלאומי הלבנוני ומנגינות אבל. שישה אנשי דת סונים צעדו אחרי הארון בקיימם פסוקים מן הקוראן.

מסגד מנסורי בן מאות השנים היה מלא מפה לפה. ראש הממשלה בפועל סלים אל־חוס התעלף במהלך הטקס ושומרי ראשו נשאו על פניו מי ורדים והשיבו את רוחו. מהמסגד המשיך מצעד ההלויה לבית הקברות באב אל־ראמל שם הורדה גופתו של כראמה, עטופה בתכריכים כמסורת, אל הקבר.

ראשיד כראמה נטמן ליד קבר אביו, עבדול חמיד כראמה, שהיה ראש ממשלה לבנון ב־1945.

ארה"ב ממשיכה במאמצים לכינוס ועידת שלום

מרפי – לסבב שיחות עם השגרירים באיזור בטרם ייוועד עם פוליאקוב

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל„דבר") – למרות הקיפאון הפוליטי הפנימי בישראל בנושא הוועידה הבין־לאומית, ממשיכה ארה"ב לבדוק את האפשרות לכנס ועידה בין־לאומית להסדר שלום במזרח התיכון.

השבוע ייפגש עוזר מזכיר המדינה האמריקאי לענייני המזרח התיכון ריצ'ארד מרפי, עם שגרירי ארה"ב במצרים, בירדן ובישראל, כדי לבדוק איתם את עמדות הצדדים בנושא זה.

הפגישה תיערך ככל הנראה בפאריס. מרפי יצא אתמול ללוות את שר ההגנה של ארה"ב קאספר ויינברגר, לפגישה עם שר החוץ של ערב הסעודית, בניצה צרפת. הפגישה נועדה לגבש עמדה אסטרטגית משותפת לשתי המדינות בנושא ההגנה על נתיבי הנפט במפרץ הפרסי. ויינברגר ישתדל לקבל מבן־שיחו הסעודי הסכמה לשימוש אמריקאי בבסיסי תעופה על אדמתה של ערב הסעודית, כדי לספק חיפוי אווירי לספינות הצי השביעי של ארה"ב המלוות מכליות דלק של כווית במפרץ.

פגישתו של ריצ'ארד מרפי עם שגרירי ארה"ב במצרים, ירדן וישראל תהיה פגישת הכנה לקראת פגישה שיקיים מרפי לקראת סוף החודש, בפאריס או בז'נווה עם עמיתו הסובייטי ולאדימיר פוליאקוב, בה ידונו שני הצדדים על אפשרות צירופה של ברה"מ לוועידה הבין־לאומית.

סוכן „המוסד" לשעבר צבי מלחין – בספר שפירסם בפאריס

תותבת השיניים נתקעה בגרונו של אייכמן והוא כמעט מת בעת הלכידה

„איסר הראל הורה לרפי איתן לצאת למרדף אחרי מנגלה בדרכו לארגנטינה"

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

מקורו הראשי של רפי איתן ב„מבצע אייכמן", צבי מלחין, מגלה בספר על אודות מבצע אייכמן שיצא לאור בימים אלה בצרפת, כי רפי איתן קיבל הוראה מאיסר הראל לצאת למרדף אחרי ד"ר יוזף מנגלה בדרכו לארגנטינה, אולם מנגלה הצליח להמלט.

מלחין, שפרש לפני שנים מספר משירות ב„מוסד" הישראלי, מוכר לאנשי השירות כ„לשרון גדול" ו„כסוכן היהודי הטוב ביותר בכל הזמנים". בשיחה עמו לרגל צאת הספר לאור בפאריס, הוא סיפר, כי [illegible] בעת שניגש לאחוז אייכמן [illegible] מאחר שלא קיבל שיניות־מספר ואז לפת את אייכמן וכמעט הרגו, [illegible] תותבת מיד שאייכמן והוא בעל תותבת (פרוטזה) בשיניים. התותבת נתקעה בגרונו. הוא הרגיש כמה שניות, ואז עזב אותו מלחין [illegible] האייכמן אמר לה „אייכיתי לכם הרבה שנים... אתה מה„מוסד" הישראלי".

מלחין התגורר בישראל שנים רבות, אך בימים אלה הוא שוהה בחו"ל ועוסק בענייני אמנות. שמו הועלה בחודשים האחרונים כמועמד לתפקידים שונים במערכת הביטחון, ואת לנוכח עזיבתם של אנשי שירות בעקבות הפרשות הביטחוניות האחרונות.

מפקד המוליה שלכדה את אייכמן, רפי איתן, נכנס לאברהם שלום, שהיה סגנו. מלחין היה „מבצע" שתפקידו היה, בין היתר, לשכנע את אייכמן לחתום על כתב האישור, שבו נאמר, כי עזב את ארגנטינה לישראל, מרצונו. במהלך השיחות שניהל עם אייכמן, הצליח אייכמן לשכנע אותו. היה זה בעת שאייכמן נשאל על־ידי „אותה יהודי אידישי" אייכמן ענה: „מהואי". מלחין שאל: „מי לימד אותך יידיש?" ואז השיב אייכמן: „רב יהודי לימד אותי". מלחין: „מה הוא לימד אותך להגיד?" אייכמן: „הוא לימד אותי לומר 'שמע ישראל, אדוני אלוהינו'". את מלחין קפץ שמעוד מושש שיבה אותו. השיחות עם התליין מובאות בספרו של מלחין, שנכתב יחד עם העיתונאי אהרי רין, איש ה„ניו־יורק פוסט". הספר מעורר התעניינות רבה בצרפת. בימים אלה נחתם הסכם להוצאת הספר בהוצאת „מטריה".

שמיר מציע ועידת שלום בלי מעצמות

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר, מציע הצעה חדשה לקידום תהליך השלום במזרח התיכון. הצעה זו מבוססת על כינון ועידת שלום אזורית בלי השתתפות המעצמות הגדולות שתורכב מישראל, ירדן, סוריה, לבנון ונציגים פלשתינאים.

יצחק שמיר, שבעבר דגל בוועידה דומה שבה תשתתף גם ארה"ב, מציע ועידה כזו, אך בלי השתתפותה של וואשינגטון. הוא העלה את הרעיון הזה בשיחתו ערב החג עם שר החוץ של צרפת ז'אן ברנר רמון.

כשנשאל על ידי האורח מצרפת אם גם סוריה תשתתף בוועידה כזו השיב ראש הממשלה: „כן. גם סוריה תוכל להשתתף וכך גם כל מדינה ערבית שתהיה מוכנה לפתוח עמנו במשא ומתן ישיר בלי תנאים מוקדמים".

מובארק דן עם חוסיין ברבת־עמון על סיכויי ועידה בין־לאומית

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

הנשיא מובארק והמלך חוסיין נועדו אתמול ברבת־עמון ודנו ביוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית. היתה זו פגישתם השניה בתוך פחות מחודש.

שני המנהיגים דנו כנראה בדרכים לחדש את התנופה המדינית באזור, חרף העובדה שממשלת ישראל לא אימצה את היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית. כמו כן נדונו בשיחות מובארק־חוסיין המצב בלבנון בעקבות רצח ראשיד כראמה והמצב במפרץ הפרסי בעקבות הגברת מעורבותן הצבאית של שתי מעצמות העל באיזור זה.

ככל הידוע, דיווח חוסיין למובארק על יוזמותיו לפייס בין סוריה לעיראק, שלא הניבו עד עתה פירות ממשיים. בתום השיחה בין שני המנהיגים שב מובארק וחזר לקאהיר.

„קיץ חם" צפוי בג'זין

מאת טלי זלינגר, הסופרת הצבאית של „דבר"

גורמים בבירים צופים כי נסיגות העגיעה בחיילי לאחד בגיזרת ג'זין יימשכו ומעריכים, כי תקיפת המוצבים בתחילת השבוע היוותה סימן ראשון לקיץ חם בגיזרה.

עם־זאת, הבהירו אותם גורמים, כי ישראל אינה מתכוונת להכניס כוחות של צד"ל לאזור ג'זין וכי חיילי לחאד שם אינם משתייכים למסגרות צד"ל שבתוך אזור הבטחון אשר לגביהם נדרש צה"ל ומתחייב על־פי הגדרת תפיסת אזור הבטחון.

נודע כי בעת האחרונה רבו ההתרעות על תקיפת מוצבים של צד"ל בתוך אזור הבטחון וכוחות של צה"ל שומרים על ערנות בהתאם, תוך המשך טיפוח העקרון של השארות ברקע צד"ל ולא במקומו.

מת'ייקרים: מוצרי נייר מזון וכלי־מיטה

מאת אמנון אסד, סופרו הכלכלי של „דבר" בירושלים

גל נוסף של התייקרויות נכנס הבוקר לתוקף. המשמ[illegible] מקיפות התייקרויות שורה של מוצרי נייר, מוצרי מזון וכלי מיטה.

ואלה שיעורי ההתייקרויות העיקריות:

ספרים – 3 אחוזים, נייר טואלט, מגבוני נייר וממחטות נייר – 4 אחוזים, מחברות, בלוקים לציור והדפסות – 6 אחוזים. נייר וקרטון בגלילים – וגליונות מייצור מקומי – 6 אחוזים. מוצרי פסטה – 5 אחוזים. חרדל – 6 אחוזים. כלי מיטה והלבשה תחתונה – 10 אחוזים.

על־פי הערכות כלכלני משרד התעשיה, תסתכם השפעת התייקרויות אלה על המדד בעשירית האחוז.

„יהיה בסדר", הבטיח ראלי לוייצמן – אבל הלהקה המצרית לא באה לישראל

מאת אריאלה ראובני, סופרת „דבר"

להקת הפולקלור המצרית „חסאן", שאמורה היתה להגיע בתחילת השבוע לחיפה, כדי להשתתף בפתיחות שבוע התרבות והסרט הערבי „בית הגפן" – „מרכז יהודי ערבי", לא הגיעה עד כה וככל הנראה גם לא תגיע, כיוון שבמשרד הפנים בקהיר משתהה בהוצאת הדרכונים לחברי הלהקה.

בשיחות הנהלת „בית הגפן", עם מנהלי הלהקה בקהיר נמסר, כי ראשי משרד הפנים במצרים משהים את מתן הדרכונים בטענה, כי לא כדאי עתה לבקר בישראל כיוון שהמצב הביטחוני בגבולותיה מתוח. הנהלת „בית הגפן", ביקשה, כפי שנודע מהשר עזר וייצמן להתערב אצל שלטונות מצרים כדי שיזרזו את מתן הדרכונים לחברי להקת „חסאן" ויאפשרו את בואה לארץ, בהתאם לחוזה ההופעות. השר וייצמן התקשר בראשית השבוע עם שר המדינה בוטרוס ראלי, והובטח לו כי „הכל יהיה בסדר", אולם כאמור הלהקה לא הגיעה.

להקת „חסאן", היא להקת פולקלור מצרית והיא הלהקה האמנותית הראשונה ממדינה זו שהביעה נכונות להגיע לארץ לשורת הופעות. היא מונה 20 מחוללים, נגנים וזמרים ותוכניתה כוללת קטעי פולקלור אותנטיים מאזורים שונים של מצרים. הלהקה הופיעה באחרונה בצרפת, אפריקה ובכמה מדינות ערב.

השב"ס חוקר התאבדות אסיר (23) בכלא איילון

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

מיקוח לקוי הביא שלשום להתאבדותו של אסיר שהגיע לאגף המעבר בכלא איילון שברמלה מכלא באר־שבע בשבתיקו האישי מצויין, כי הסיבה להעברתו היא פסיכיאטרית ויש להעבירו להשגחה באגף הפסיכיאטרי של כלא איילון.

האסיר בן ה־23, ממרכז הארץ, שפוט ל־18 חודשי מאסר על עבירות סמים שונות, ישב בכלא באר־שבע עד ליום שישי האחרון. רופא בית החולים בכלא באר־שבע, ד"ר שרמן, הורה להעביר את האסיר למחלקה הפסיכיאטרית בכלא איילון לאחר שהתגלו אצלו סימנים של דיכאון חריף. הוא הוחזק בתא המעבר עד להסדרת העברתו לאגף הפסיכיאטרי בכלא.

איראן: פתחנו במתקפה חדשה
עיראק: הדפנו מתקפה מקומית

בגדאד (רויטר). – עיראק הכחישה אתמול דיווחים איראניים על אודות קרבות עזים המתחוללים בחזית המרכזית במלחמת המפרץ. מקורות עיראקים מסרו, כי התקפה איראנית מקומית נהדפה על־ידי צבאה.

דובר צבאי עיראקי מסר, כי גדוד של משמרות המהפכה האיראני התקיף אתמול עמדות של צבא עיראק. האיראנים נהדפו ורובם נהרגו, מסר הדובר.

הדובר העיראקי הכחיש גם טענת איראניות כי עיראק השתמשה בנשק כימי באיזור פיראנשהר.

איראן מסרה, כי פתחה במתקפה חדשה שלשום בלילה

חיילי צבא סרי־לאנקה אשר נטלו חלק במתקפה נגד המורדים הטאמילים התקדמו אתמול לעבר פוינט פדרו בקצה חצי האי ג'פנה. ראה ידיעה בעמוד 2

ישראלים הקימו בסוואטו קניון ענק לשחורים בלבד

מאת נתן רועי, סופר „דבר"

יזמים ישראלים בנו מרכז קניות ענק לבושים ברובע סוואטו שבדרום אפריקה. מרכז הקניות נפתח בחודש שעבר לקהל הבשים ברובע.

מאחורי יזמה זו עומדת חברת „לונגר־פרוז'קטס" הרשומה בדרום־אפריקה כחברה קבלנית לפיתוח. „לונגר פרוז'קטס" שייכת לחברת „לונגר" הבריטית, שבה עובד מנכ"ל משרד החוץ לשעבר, דוד קמחי כיועץ, ושותפים במניותיה חברת „לונגר" הבריטית, חברת מרכזי שליטה בע"מ שמושבה בישראל וחברת השקעות כווייתית. חברת „לונגר־פרוז'קטס" רשומה בבנק ישראל לצורכי תשלומי־מיסים של בעליה הישראלים.

מרכז הקניות ברובע סואוטו נבנה על ידי היזמים הישראלים בכוח עבודה מקומי. המרכז נחשב למודרני ביותר והוא משמש, בימים אלה, את תושבי הרובע המונה ארבעה מיליון תושבים.

חברת „מרכזי שליטה" הישראלית עומדת מאחורי פרוייקטים רבים בכל רחבי העולם. בעת האחרונה אושר בכל וועדות הבנייה של מתחם תל־אביב פרוייקט של חברת מרכזי שליטה בע"מ הנושא את השם „סי אנר סן" לא הרחק ממלון „מנדרין" בתל־אביב, שבו עומדים להתגורר, בין היתר, היהודים העשירים ביותר בדרום אפריקה. הפרוייקט נמצא כעת בעיון במשרד הפנים בירושלים, המעכב אותו למרות שאושר כבר בוועדות המקומיות השונות.

صكنا من الاجل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

מאות תושבים ברצועת הבטחון נמלטים מחשש פעולות של צה"ל

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

בהלה גדולה השתררה בימים האחרונים בקרב אלפים מתושבי הכפרים השיעיים שמצפון לאזור הבטחון בדרום לבנון, ובעיקר באזור שממערב למובלעת ביזין, מחשש שצה"ל או צד"ל יגיבו בפעולות קרביות ובהפגזות על חידוש ההתקפות השיעיות על מוצבים של צד"ל באזור הבטחון בכלל.

נמסר, כי מכפרים רבים שמצפון לאזור הבטחון נרשמה בימים האחרונים נטישה המונית של תושבים שבורחים צפונה מחשש להפגזות ופעולות צבאיות מצד צה"ל. כמה מהכפרים הקטנים באזור ניטשו כמעט לגמרי. יחד עם זאת, שרר בימים האחרונים שקט כמעט מוחלט באזור וצה"ל וצד"ל נמנעים מלהגיב על אירועי תחילת השבוע. עם זאת, נמשכת כוננות יתרה של גנרל אנטואן לאחד בתחום רצועת הבטחון ובמובלעת הנוצרית בג'זין.

גווית הנעדרת חנה תורג'מן נמצאה בי"ם חרוכה לחלוטין

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

גופתה השרופה של חנה תורג'מן, בת 33, מגוש, נתגלתה ערב חג בבניה לשכונת הר־נוף בירושלים. המשטרה סבורה כי התאבדה.

את הגופה גילה עוזר מאי, חייל בשירות סדיר, תושב שכונת בית הכרם, שהחליט לנוח באיזור כדבה לקראת קורס קצינים. „הרחתי ריח של פגר", סיפר עוזר, „ראיתי ראש ושתי ידיים וראיתי שמדובר בגופת אדם".

חוקרי משטרה שהוזעקו למקום גילו מראה מחריד: גופת אשה, שרופה כמעט לחלוטין, כששרידי בגדיה עליה.

ליד הגופה נמצאו מסמכים אישיים, שעל פיהם נקבעה זהותה וכן מספר מכתבים, שמהם הסיקו החוקרים, כי האשה התאבדה, כנראה.

מחקירת המשטרה התברר עוד, כי האשה נעדרה למן ה־5 במאי, לאחר שיצאה מבית קרובים בשכונת שמואל הנביא.

בתוך כך נמסר, כי נעדרת אחרת, רחל שעיה, שיצאה מביתה בתל־אביב בראשית השבוע, נמצאה בריאה ושלמה. הצעירה הגיעה בנסיבות לא ברורות ביום ה' לבית החולים „הדסה עין־כרם".

היא נבדקה במקום והועברה לבית החולים לחולי נפש בכפר שאול.

בעקבות פירסום הידיעה על העדרה, הודיע בית החולים „הדסה" על המצאה, אך חוקרי המשטרה טרם הצליחו לברר היכן היתה בימים האחרונים.

עשרות סטודנטים זרים נעצרו בצרפת בחשד פעילות חבלנית

מאת גדעון קרן סופר „דבר" בצרפת

פאריס (מיוחד ל„דבר"). – 57 איש ורובם סטודנטים מרוקאים, לבנונים ואיראנים, נעצרו אתמול ברחבי צרפת. משרד הפנים מסר ששלושים מהם יגורשו ונגד האחרים ייפתחו הליכים משפטיים על אחזקת נשק, מסמכים מזוייפים וחברות בארגון עוין.

המעצר קשור לגילויין של רשתות חבלה פרו־איראניות בצרפת, למחבוא חומרי חבלה שנתגלה ביער פונטנבלו ולאיומי „ועד הסולידריות עם אסירים ערבים ומזרח־תיכוניים" לחדש את גל פיגועי הדמים בפאריס.

שלושה מראשי ארגון המחתרת „פעולה ישירה" הנאשמים ברצח שני שוטרים במאי 1984 הובאו אתמול לבית־המשפט בפאריס. השלושה, רז"ים שליישר והאחים קלוד וניקולא הלפן, הועמדו למשפט כבר לפני שישה חודשים, אך אז איים שליישר בנקמת ארגונו על המושבעים והללו החליטו אז להפסיק את השתתפותם במשפט „מטעמי בריאות".

עריקת המושבעים הביאה להפסקת המשפט לאחר ארבעה ימים בלבד. מאז שונה החוק בצרפת ואפשר את העמדתם של טרוריסטים בפני בית־דין של שבעה שופטים מקצועיים. כמו כן נעצרו מאז מרבית חברי „פעולה ישירה". אמצעי בטחון חמורים ננקטו סביב בית־המשפט.

בישיבה הראשונה אתמול אירעה תקרית כאשר הנאשמים צעקו על השופטים וכינו אותם „פאשיסטים". הישיבה הופסקה וחודשה בלי נוכחותו של רז"ים שליישר המסרב להמשיך ולהופיע למשפט.

צי סרי־לאנקה אילץ הספינות ההודיות לשוב על עקבותיהן

(עיר). – דובר ממשלתי בקולומבו הודיע אמש כי יחידות צי של סרי־לאנקה אילצו 20 ספינות אספקה הודיות לשוב על עקבותיהן, ולא התירו להם לשוט עד לחצי האי ג'אפנה.

„עמדנו על כך שלא נוכל להתיר להן לבוא לג'אפנה, הספינות שבות על עקבותיהן", אמר הדובר.

[illegible], הודיעה גם היא כי יחידות הצי של סרי־לאנקה חסמו את דרכן של 20 ספינות הודיות שביקשו להוביל אספקת חרום לאוכלוסיה הטאמילית שבחצי האי ג'אפנה בסרי־לאנקה.

דובר מטעם משרד החוץ ההודי אמר בניו־דלהי: „בגרמה לנו דאגה רבה וצער עמוק לנוכח העובדה שצי סרי־לאנקה בתירוץ זה או אחר, מנע מן הספינות להתקרב אל יעדן".

ממשלת סרי־לאנקה, מצידה, איימה קודם לכן לעצור את בני האדם שבספינות, על פגיעה בחוקי סרי־לאנקה, אם אומנם ייכנסו הספינות ללא היתר למים הטריטוריאליים של סרי־לאנקה.

הודו פתחה במבצע האספקה אתמול בשעות אחרי הצהריים. בראש הפליגה ספינה ועליה דובר של משרד החוץ ההודי, שמונה פקידים של הצלב האדום הבין־לאומי, וכמאה עתונאים. בעקבותיה שטו 19 ספינות דיג ובהן מצרכי מזון ותרופות.

[illegible] דובר של משרד החוץ ההודי הטעים כי אף אחת מן הספינות לא השתייכה לצי ההודי.

הודו, שבדרומה חיים כחמישים מליון טאמילים, הביעה דאגה חמורה לנוכח מבצע [illegible] של כוחות סרי־לאנקה נגד המורדים הטאמילים, שנפתח בשבוע שעבר בחצי האי ג'אפנה.

ניו־דלהי ביקשה להגיש את אספקת החרום ישירות לאזרחים שנפגעו על־ידי המיתקפה. אולם שלטונות קולומבו התנגדו לכך, בהרגישם כי על הודו להעביר את האספקה דרך ממשלת סרי־לאנקה.

רבין עשוי

(סוף מעמוד 1)

שלום.

מקורות ישראליים בארה"ב אומרים, כי על הממשלה להיחפז בקבלת החלטתה לכאן או לכאן, שכן בינתיים מעכבים האמריקאים את הדיונים על הסיוע לשנה הבאה. לדעת המקורות, יש לסכם את עניין הסיוע עם האמריקאים תוך חודש לכל המאוחר. היעדר שגריר בוואשינגטון מקשה מבחינה על התהליך הזה, אומרים המקורות.

השר רבין ירצה לברר עם הממשל ועם חוגים בקונגרס את השפעתה של החלטה בעניין ה„לביא" על הסיוע. בישראל יש בעניין זה הערכות שונות. יש הסבורים, כי יהיה אפשר להעביר את הסיוע הניתן ל„לביא" לדבות ההיתר להמיר 300 מיליון דולר לשקלים לכל פרוייקט אחר, כדוגמת המוצע על־ידי הרמטכ"ל דן שומרון וראש אג"ת אביהו בן־נון. אחרים מעריכים, כי ביטול הפרוייקט יביך ויכעיס את ידידי ישראל בקונגרס וישים לאל את תמיכתם בנושא הסיוע. „מה יחשבו ידידינו, כאשר נגיד להם שביזבזנו שני מיליארד דולר על פרוייקט עורבא פרח, אבל עכשיו יש לנו כמה פרוייקטים חשובים באמת ובשבילם אנו מבקשים את עזרתם?" שאל גורם ממשלתי בכיר. הוא חושש, שאם יבוטל הפרוייקט יוקטן הסיוע תוך זמן קצר ב־400 מיליון דולר וההיתר להמרה לשקלים יוקטן בהתאם.

הכוונה היא, שהשר רבין יבדוק עניין זה בוואשינגטון וישוב עם הערכת־מצב שקולה, שתוכל לשמש בסיס להכרעה ממשלתית.

רק אחר כך יקום צוות השרים לגיבוש המלצות מפורטות לממשלה. בראש הצוות יעמוד כנראה מ"מ ראש־הממשלה שמעון פרס וחבריו יהיו שרי הבטחון, האוצר, הכלכלה, התעשיה והשר ארנס.

שר־הכלכלה גד יעקבי דחה אמש הצעת כמה שרים להקים ועדה לחקירת השתלשלות תהליך קבלת ההחלטות בנושא ה„לביא" מראשיתו ועד היום. „אילו עיינו אותם השרים בדו"ח המלא של מבקר המדינה, שהנחתי על שולחן הממשלה, היו נוכחים לדעת שתהליך קבלת ההחלטות, ניתוח המעשים והמחדלים ואיתור המישגים והתקלות נעשה באורח מלא על־ידי המבקר", אומר יעקבי. בתשובה על שאלת סופר „דבר" אמר השר יעקבי, כי הוא מצדד בפירסום „כמעט מלא" של הדו"ח, למעט מספר קטעים.

היום עומד לבקר בתעשיה האווירית, סגן ראש־הממשלה דוד לוי כדי להתעדכן בנושא ה„לביא". בתעשיה האווירית מייחסים חשיבות רבה לביקורו של השר לוי ולעמדתו. צפוי, כי בתום הביקור יודיע השר על עמדתו ביחס לעתיד הפרוייקט.

דבר
DAVAR
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, מ. 33104

בצער רב הננו מודיעים
על פטירת חברתנו

פנינה רובינשטיין (לופטין)

ההלויה תתקיים היום יום חמישי ז' בסיון תשמ"ז
4.6.87 בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור

המשפחה
ובית יגור

בצער ויגון רב אנו מודיעים על פטירתה של הרעיה, האם והסבתא

לאה גילת ז"ל

ההלויה תתקיים ביום שישי, 5.6.87 בשעה 12.00 בבית העלמין החדש
צומת מורשה רמת השרון.

המתאבלים:
בעלה: ברכיהו (ברונו)
בנה: אליהו
בתה וחתנה: יעל ומשה בלייברג
נכדיה: עידו, אדם, טליה

במלאת 20 שנה למלחמת ששת הימים

300 אישים צרפתים חתמו על קריאה לשלום במזרח־התיכון

מאת גדעון קרן, סופר „דבר" בצרפת

פאריס, (מיוחד ל„דבר"). – שלוש מאות אישים צרפתים, ביניהם השחקן איב מונטאן, שר החוץ לשעבר, נציב השוק המשותף קלוד שסון והמדענים אלכסנדר מינקובסקי ולורן שוורץ, חתמו על הקריאה לשלום מטעם „המרכז הבין־לאומי לשלום במזרח התיכון" במלאת עשרים שנה למלחמת ששת הימים.

בקריאה נאמר, כי הגיע הזמן ל„שלום המבוסס על הכרה הדדית, פשרה טריטוריאלית והגדרה עצמית – ערובות יחודיות לבטחון ישראל, הגשמת השאיפות הפלשתיניות ויציבות האיזור".

את ההודעה קראה במסיבת עתונאים אלמנתו של המדינאי פייר מנדס פרנס.

קונצרט

דו־שיח של חרשים

מאת יהודה כהן

אמש הופיעה במוזיאון תל־אביב התזמורת הסימפונית חיפה, בניצוח מנהלה המוסיקלי סטנלי ספרבר. במרכז התוכנית היה הקונצ'רטו לכינור של ברהמס עם הכנר הצעיר חגי שחם שעיצב את היצירה באורח מסורתי־אקדמי, עדיין בלי אישיות עצמית.

הוא ניגן בהזמרה נקיה. למרות קולו הרווי של הכלי של הסולן כיסתה אותו התזמורת בביצוע ספרבר לעתים קרובות, מה שקרה גם ביצירות האחרות – הסימפוניה מספר 99 במי־במול מז'ור של היידן ובפתיחה בסגנון איטלקי ברה מז'ור של שוברט – בלטו יותר מרי כלי הנשיפה.

בקונצ'רטו של ברהמס התרחשו אי־דיוקים בתזמורת ובכלל, לא התנהל דו־שיח עם הסולן אלא כאילו כל אחד בשפתו שלו.

מבחינת המכלול התזמורתי היתה הסוגה ביותר יצירתו של המלחין הישראלי נחום אמיר, „מוסיקה לכלי קשת". יצירה מעניינת למדי.

מאמצים להרגיע השב"כ

(סוף מעמוד 1)

בתשובה לשאלות „דבר" על אי־מינויו לוועדת החקירה הממלכתית, אמר חבר ועדת הבירור שמונתה ובוטלה יצחק טוניק, „הוועדה שמונתה היא בעלת משקל ציבורי ועינייני שאין כמוהו". טוניק אמר עוד „צבי זמיר ואני היינו צוות בירור. אנחנו התמנו על־ידי הרשות המבצעת ואילו ועדת החקירה הממלכתית התמנתה על־ידי ראש הרשות השיפוטית. זה לכשעצמו אומר הכל".

העדים שאמורים להעיד בחקירה לא יוזמנו בטרם יוזמנו לוועדת החקירה הממלכתית.

ראשון יוזמן עיזאת נפסו למתן עדות ולאחריו הפצ"ר תא"ל אמנון סטרשנוב, אשר תיחקר את אנשי השב"כ שהיו מעורבים בחקירת נפסו. בימים הקרובים גם יתארגנו אנשי השב"כ המעורבים בפרשת נפסו כדי להגן על עצמם בוועדת החקירה. ככל הנראה יגוייסו מיטב עורכי הדין במדינה כדי לסייע להם.

נגד בידוי ראיות

(סוף מעמוד 1)

שפורסמו ב„מעריב" ביום העצמאות: „אני יודע שלא טיפלו בפרשיות בצורה נבונה וחכמה מן הרגע הראשון. לא נקטו יוזמה, מדובר לא רק בתקלות. אין גם מנהיגות בתחום של חיפוש אחרי פתרונות פוליטיים גם לא בתחום הכלכלי".

בתשובה לשאלה על היעדר המנהיגות המשפיעה על מצבה של קהילת המודיעין: „החומרה בעיני היא פרשת השב"כ. שום תקלה מיבצעית אינה יכולה לעמוד במישור אחד עם בידוי ראיות, זה משמיט את הקרקע ליסוד קיומו של השירות כולו. פעולה כזו גורמת להתמוטטות כל המערכת. אם אין אמון מלא במה שעובר השירות מדווח – המערכת כולה אינה יכולה להתקיים. ברגע שהעובדים רואים מה נעשה בדרגים הגבוהים הם שואלים מדוע להם מותר ולנו אסור".

בתשובה לשאלה על הנזק שנגרם על ידי הפרשה לקהילת המודיעין: „אני חושב שזה הדבר החמור ביותר שקרה אי פעם בקהילה. יחלוף זמן רב עד שהשירות יעמוד על הרגלים ואיני מדבר רק על התדמית בעיני הציבור. צריכה להיות שם מנהיגות רגילה שתחזיר את האמון של העובדים במערכת ובעצמם".

בהתייחסו לשאלה על הליקוי בדרך הטיפול בעניין פרשת פולארד התייחס זורי גם לפרשת השב"כ: „כל המהלכים נכפו עלינו וזה נכון גם לעניין השב"כ וגם לפרשת פולארד. המציאו שתי ועדות. יש לי כבוד גדול לחברי הוועדות, אבל הן נסיון לצאת ידי חובה יותר מאשר לרדת לשורשי העניין. ועדה משפטית היתה יכולה להיות הדרך הפשוטה ביותר".

בהתייחסו לפיקוח הדרג המדיני על שירותי הבטחון אמר: „[illegible] להיות בתחום של עשה ואל תעשה בדברים עקרוניים. צריך לקבוע כללים ברורים מתי באים לקבל אישור ובאילו נסיבות. יש כללים (בקהילה) ייתכן שלא די חד־משמעיים. כאשר בוחרים ראש שירות צריך לסמוך על שיקול דעתו בתנאי שיש הנחיות עקרוניות, סדרי עבודה, על מה אתה מדווח ועל מה לא. אלא שאין לך שום מתכון למניעת תקלות וחריגות".

משה לנדוי

(סוף מעמוד 1)

זו. בשנת 1948 מונה כשופט מחוזי בחיפה ובשנת 1953 שופט בית המשפט העליון.

בשנת 1976 מונה כמשנה לנשיא בית המשפט העליון ובשנת 1981 מונה נשיא בית המשפט העליון, עד פרישתו לגמלאות באפריל 1982. היה חבר ועדת אגרנט. עם פרישתו עסק בבוררות ובפעילות ציבורית. הוא משמש נשיא האקדמיה למוסיקה בירושלים ועמד גם בראש הועידה לבחינת חוקי האתיקה של שופטים בישראל. השופט לנדוי דחה פניית הממשלה לעמוד בראש ועדת פולארד, בשל היעדר סמכויות בחוק לוועדת בירור.

אנו מודיעים בצער רב
על פטירתה של יקירתנו

שושנה אונגר

ההלויה תתקיים היום יום חמישי ז' בסיון תשמ"ז
4.6.87 ותצא מבית התרבות בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה
ובית יפעת

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

צבי שכטר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ב' 8.6.87 (י"א בסיון תשמ"ז) בשעה 3.30
בבית העלמין בכפר סמיך.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים ליד בית המנוח
רח' שרל לוץ 32 בת גלים בשעה 3.00.
תודתנו נתונה למנחמינו בעל־פה ובכתב

המשפחה

אנו מודיעים בצער
על פטירת חברתנו

רבקה ניר

ההלויה היום יום ה' ז' בסיון תשמ"ז 4.6.87
בשעה 16.30 בגבעת ברנר.

בית גבעת ברנר

אל־חוס: ממשיך להחרים את ג'מייל ולטפח קירבה עם סוריה

מאת דן אבידן, סופר „דבר" לענייני ערבים

סלים אל־חוס ראש הממשלה הלבנוני בפועל, שמונה לתפקידו על־ידי הנשיא ג'מייל בעקבות רצח ראשיד כראמה, אמר אתמול כי הממשלה בראשותו תמשיך להחרים את הנשיא ג'מייל עד אשר יסכים להגדיל את חלקם של העדות המוסלמיות בשלטון.

בראיון לעיתון „הקסרי אל־ראיה" אמר אל־חוס, כי הוא יסכים להרכיב ממשלה חדשה בלבנון רק בתנאי שממשלה זו תשקף בצורה נכונה את עוצמתן המדינית של העדות המוסלמיות. באותו ראיון אמר ראש ממשלתה הזמני של לבנון, כי בכוונתו להמשיך בדרכו המדיני של ראשיד כראמה ולטפח יחסי קירבה בין סוריה ללבנון. הוא גם ציין שבכוונתו לאשר את החלטת הפרלמנט הלבנוני לבטל את הסכם קאהיר מ־1969 שהעניק בשעתו גושפנקה לנוכחות הצבאית של אש"ף בדרום לבנון.

בינתיים הטילו רוב הקבוצות הלבנוניות המוסלמיות את האשמה לרצח ראשיד כראמה על הפלאנגות. גם אמצעי ההסברה הסוריים נתנו להבין שהנשיא אסד חושד שקבוצה נוצרית קיצונית עמדה מאחורי הרצח. סגן הנשיא הסורי ח'דאם, שהשתתף אתמול בהלוויית ראשיד כראמה איים להעניש את רוצחיו של ראש הממשלה המנוח. דוברי המחנה הלבנוני הנוצרי הכחישו את הטענות, כי אנשיהם אחראים לרצח כראמה. יצויין, כי שלשום טען דובר מטעם קבוצה מוסלמית לבנונית פונדמנטליסטית, כי אנשיה רצחו את כראמה כדי לנקום את דמו של אחד ממנהיגי הקבוצה בשם ח'ליל עקאווי שנרצח אשתקד על־ידי חיילי הצבא הסורי בטריפולי.

מהודעת הדובר ניתן להבין שהקבוצה הפונדמנטליסטית רואה בכראמה אחראי לרצח מנהיגה וכמנהיג לבנוני פרו־סורי מובהק שנתן בשעתו גיבוי לצעדי הענישה שנקט הצבא הסורי בטריפולי נגד הקבוצות הפונדמנטליסטיות העוינות את משטרו הזדוני של הנשיא אסד. השייח' סעיד שעבאן, מנהיג התנועה הפונדמנטליסטית בטריפולי, הכחיש שאנשיו רצחו את כראמה.

אל־חוס – פרו־סורי

הנשיא ג'מייל הורה אתמול להקים ועדת חקירה משפטית – בנוסף לוועדת חקירה הצבאית כדי להתחקות אחר זהותם של רוצחי כראמה.

סלים אל־חוס בן 57, שמונה שלשום לתפקיד ראש ממשלת לבנון בפועל, הוא אחד המנהיגים הוותיקים של העדה הלבנונית הסונית ונחשב למנהיג לבנוני פרו־סורי.

בדומה לראש הממשלה הנרצח ראשיד כראמה, אל־חוס איננו עומד בראש מפלגה פוליטית והוא אינו מנהיגה של אף מליציה צבאית. יחד עם זאת הוא מקיים קשרים טובים עם גורמי השמאל הלבנוני.

אל־חוס רכש את השכלתו באוניברסיטה האמריקאית בביירות ובאוניברסיטת אינדיאנה בארה"ב, שם קיבל ב־1961 תואר דוקטור לכלכלה ולמינהל עסקים. בראשית דרכו הציבורית עבד אל־חוס בלשכת המסחר בביירות ואחר־כך בתפקיד נשיא הבנק הלבנוני לפיתוח. הוא נשוי לאשה קאתולית, לילה פרעון ולבני הזוג בת בשם והדא.

מסוף 1976 ועד לקיץ 1980 כיהן אל־חוס בתפקיד ראש ממשלת לבנון תחת נשיאותו של אליאס סרקיס. הוא התנגד בשעתו להקמת „צבא דרום לבנון" בפיקודו של רב־סרן חדד. עד לאחרונה כיהן אל־חוס כשר החינוך והעבודה בממשלת ראשיד כראמה. יחד עם ראש הממשלה המנוח הוא יזם בפברואר השנה את היערכות הכוח הסורי הדיביזיוני במערב ביירות במטרה להשליט סדר בעיר. מעמדו היוקרתי בזירה הלבנונית נובע מהשתייכותו לדור ההנהגה המוסלמית הוותיקה ומקשריו הטובים עם המשטר הסורי.

שרון בארה"ב: תמיכת האמריקאים בעיראק נוגדת את עמדתה של ישראל

מאת מרים פוקס, סופרת „דבר" בארה"ב

ניו־יורק (מיוחד ל„דבר"). – תמיכת ארה"ב בעיראק נוגדת את עמדת ישראל. כך אמר ביום שלישי שר המסחר והתעשיה אריאל שרון, לעתונאים ישראליים בניו־יורק.

„עיראק היא מדינה קיצונית, אבודית וטוטאליטרית ומהווה משך שנים רבות סכנה עיקרית למדינות המפרץ הפרסי. משך שבע שנות המלחמה בין איראן לעיראק גדלה עצמתה הצבאית כמו גם נסיגה". ניטת ביקורת נשמעה מדברי השר כאשר ציין שעיראק משתמשת בלוחמה כימית, ללא כל תגובה מצד מדינות העולם החופשי. לדעת השר, כל סיוע לעיראק מגביר את הסכנות לישראל, אם כי אין להתעלם מהסכנות הנשקפות לישראל מהקיצוניות הדתית האיראנית.

לדעת השר שרון, יש לקבוע מדיניות ברורה בנושא חופש השיט במפרץ הפרסי, אשר יחייב את כל מדינות המפרץ כולל את איראן ואת עיראק. „בשנים האחרונות הותקפו 300 אוניות ו־170 מיכליות דלק בעת שיוט במפרץ הפרסי".

„רוב ההתקפות בוצעו על־ידי עיראק ללא כל תגובה", ציין השר שרון. את המלחמה על חופש השיט יש לראות לדעתו כפעולה בין־לאומית או כמבצע רב־לאומי, בהנהגת ארה"ב ובהשתתפות יפאן ומדינות אירופה. פעולה מסוג זה תחייב את מדינות המפרץ להעמיד את מתקניהם לרשות הכוחות הבין־לאומיים. „לא ייתכן שמדינות הנהנות מסיוע אמריקאי בכל השטחים תסרבנה לסייע לארה"ב", אמר השר שרון.

שרון לוועד הנשיאים:
„אני מצטער על כך שאיני אדם דתי"

בפגישה שערך שרון עם חברי ועידת הנשיאים נשאל השר מהו הסטטוס של ההסכם בין הליכוד לש"ס בנושא בתי הדין הרבניים, והאם חשבו אנשי הליכוד על השלכות של הסכם זה על הקהילה בארה"ב. תשובתו של השר היתה מקמקמת. „אני יהודי, זה הדבר הראשון", אמר שרון, „אני איני איש דתי ועל כך אני מצטער. אבל מה שמטריד אותי יותר מכל זה מה יקרה לעם היהודי. כיהודי אני חש אחריות לכך שיהודים יתקיימו כיהודים גם בעוד 3000 שנה. זו הסיבה שהמפלגות הדתיות מעדיפות לנהל אתי משא ומתן יותר מאשר עם אחרים". על המצב הפוליטי בישראל, אמר שרון שבחירות חדשות תהיינה אסון לכלכלה ולכן, לדעתו, ממשלת הליכוד חייבת להתקיים בהרכבה הנוכחי. גם בנושא הבטחון טוען השר כי יש יתרון לשמור על ההרכב הנוכחי של הממשלה. „אנחנו דור שראה את כל זוועות המלחמה ולכן כולנו מאמינים בשלום".

בפגישה עם שר החוץ הצרפתי

מנהיגי השטחים: רוצים ועידת שלום אך לא על בסיס החלטה 242

מאת סופר „דבר" בירושלים

ראשי הציבור הערבי מיו"ש שנפגשו אמש ערב חג עם שר החוץ הצרפתי, אמרו לו כי הם תומכים בכינוס ועידה בין־לאומית, אך לא על בסיס החלטה 242 שאיננה מכירה את תביעה הלאומית הפלשתינית, אלא מתייחסת אליהם כפליטים בלבד.

שר החוץ הצרפתי ז'אן ברנר רמון, פגש את האישים מהשטחים במשרדי הקונסוליה הצרפתית בירושלים. לפגישה עימו הגיעו חנא סניורה עורך „אל־פג'ר", מוסטפא נתשה ראש העיר המודח של חברון, ד"ר סרי נוסייבה ממכללת בירזית, ד"ר סאיב עריקאת ממכללת „אל־נג'אח", רדואן אבו עיאש יו"ר אגודת העתונאים בשטחים, עו"ד חאתם אבו־גזאלה מעזה ואליאס פריג' ראש עיריית בית לחם. הם הגישו לשר הצרפתי מסמך המכיר באש"ף כנציג הפלשתינים ובשיחה הביעו את עמדת אש"ף התומכת בכינוס ועידה בין־לאומית במתכונת המקובלת על הארגונים הפלשתינים. כמעט כל משתתפי הפגישה ידועים כאוהדי אש"ף. אליאס פריג' שלא חתם על המסמך השמיע דברים דומים בפני השר הצרפתי. ראשד א־שוואהה מעזה שהוזמן לפגישה לא הגיע.

רמון: על אש"ף להיות מתון

(ע). – „צרפת סבורה שיש להתחשב במציאות קיומו של אש"ף והוא צריך להיות מתון בצורה כלשהי בתהליך השלום באיזור, מפני שפלשתינים רבים מכירים בו כקובע".

דברים אלה אמר שר החוץ הצרפתי ז'אן ברנר רמון במסיבת עתונאים שהתקיימה שלשום בירושלים, בתום [illegible] בישראל.

ריימון מסר, [illegible] שר החוץ ואישי מדינה אחרים על עניינים הנוגעים לשתי המדינות ועל שאלת קידום תהליך השלום.

אשר להשתתפותה של ברה"מ כחברת מועצת הבטחון בוועידה בין־לאומית לקידום מו"מ ישיר בין ישראל ושכנותיה דחה רמון את חששותיה של ישראל מפני תכתיבים של הוועידה או קבלת החלטות נגדה.

הוא הסביר, כי „ברה"מ איננה זקוקה לוועידה בין־לאומית כדי להיכנס לאיזור, שהרי היא מעצמה גדולה ובתור שכזאת היא כבר היתה בו והשפעתה ניכרת באזור גם היום".

[illegible] החוץ הצרפתי ציין, כי ברעיון הוועידה הבין־לאומית תומכות [illegible] מדינות הקהילה [illegible] ורוב ארצות ערב. הוא אמר, כי אסור לעצור כעת את תנופת השאיפה לקידום השלום באמצעות ועידה בין־לאומית, וכי יווצר חלל באיזור העלול לגרום לאובדן יוזמת השלום הנוכחית.

רמון אמר, כי הועלה גם רעיון של קיום ועידה ללא השתתפות המעצמות הגדולות אלא בהשתתפות ישראל, ירדן, סוריה, לבנון ואישים פלשתינים שלא מזוהים עם אש"ף.

חייל בדואי שדיווח לשב"כ על פניית איש ארגון עוין – הוחזק במעצר 45 יום

שוחרר בלי שיוגש נגדו כתב־אישום

(ע). חייל בדואי, אשר בית משפט השלום בבאר־שבע אסר את פרסום שמו, שוחרר לאחרונה ממעצר ממושך שבמהלכו הוחזק ונחקר במשך 32 ימים במיתקן של שירות הבטחון הכללי ועוד שבועיים במעצר משטרתי.

זאת, לאחר שנחשד בחברות בארגון עוין. החייל טען, כי כאשר מיהר לדווח לשב"כ על קשר שיצר איתו פעיל של ארגון עוין, הוא נעצר מיד לחקירה והואשם בעצמו בפעילות חתרנית.

לפני חודש ימים ביקשה המשטרה משופט שלום בבאר־שבע לעצור את החשוד. נציג המשטרה טען אז כי החייל, בן 21 מהעיירה הבדואית תל־שבע שליד באר־שבע, גוייס לארגון עוין בעת שהיה לפני שנתיים אסיר בכלא דמון. אחרי שחרורו מהכלא, טען, הוא ניסה לגייס לארגון את אחד מבני משפחתו, שסירב להיענות לו. לאחר מכן הוא התגייס לשרות סדיר בצה"ל וכשכבר היה חייל, הגיע לביתו איש קשר של ארגון עוין והחייל הציע לספק לאיש הקשר כלי נשק שונים. השניים קבעו פגישה נוספת ובינתיים נעצר החשוד.

נציג המשטרה טען נגד החשוד, שהוא עבר עבירה בכך שלא דיווח לשלטונות ולמפקדיו בצה"ל על קשריו מהכלא ועל גיוסו לארגון עוין. עוד טען נציג המשטרה, שניגבו עדויות המעידות על השתייכותו של החייל לארגון עוין.

גירסה שונה לגמרי הציג עו"ד ד"ר יהודה בן יהודה, שייצג את החייל הבדואי בבית המשפט. ד"ר בן יהודה אישר, שאכן גם לפי עדות החייל עצמו הוא ישב בתא אחד בכלא דמון עם מחבל אסיר. על פי גירסת החייל, פנה אליו המחבל והודיע לו על כוונתו לגייס אותו לארגון. הצעיר חשש, שמא סירובו להתגייס לארגון יביא עליו מעשים אלימים של שכנו לתא האסירים ולכן השיב על הצעת הגיוס לארגון: „כל מה שתאמר – אני אעשה". עברו שנתיים, לאחר שהתגייס לשרת ביחידה מובחרת בצה"ל, טען ד"ר בן יהודה, הגיע אליו אדם, סיפר שנשלח אליו מבית הכלא והגיש רשימת כלי נשק ותחמושת, שהחייל נדרש לספק לו עבור הארגון. „החשוד מיהר לשב"כ ומסר על כך. האם לזאת ייקרא השתייכות לארגון עוין", שאל ד"ר בן יהודה את נציג המשטרה בבית המשפט.

החייל עצמו פנה לבית המשפט והסביר מדוע יש לשחררו. „אם אשאר בכלא, אז הבדואים לא יסמכו", אמר החייל בהתכוונו לאיש הקשר של הארגון העוין, שעליו דיווח לשב"כ. הוא הוסיף ואמר לשופט: „אני מוכן לשתף פעולה, אבל אם אושאר בכלא, אולי הבדואים ישמעו שאני בכלא ויברחו. הוא מהשטחים. אני מכיר אותו ומוכן לשתף פעולה ולהביא להסגרתו".

השופט יהודה היימן הביע ספק רב באשר לבסיס החשדות נגד החייל ולסיכום הדיון בבקשה להארכת מעצרו, אמר: „אני מבין לליבו של החשוד ואינני בטוח שבכלל יוגש נגדו כתב אישום. אבל, הואיל והחקירה באמת מאד מסובכת, נראה לי שלטובתו של החשוד, כדאי ורצוי שהוא ישאר במעצר". השופט היימן ציווה לעצור את החייל ל־15 ימים ואסר את פרסום שמו, עד להגשת גליון אישום נגדו, אם יוגש בכלל.

יומיים לפני סיום תקופת המעצר, שוחרר החייל ממעצרו במשטרה, בלא שיוגש נגדו כל כתב אישום. זאת לאחר שהיה עצור 45 ימים רצופים, מרגע שפנה אל השב"כ לדווח על הקשר שיצרו איתו נציגי ארגון עוין.

(ע). – סלומון גבאי, בן 56, תושב קרית־ים, הורשע ביום ו' בביצוע מעשה מגונה בקטינה בת 15.

הנאשם הובא לדין לפני שופט השלום החיפאי גרשון דור, לאחר שבחודש יוני 1985 ביצע מעשה מגונה בנערה בת 15.

בית המשפט אימץ עיסקת טיעון שנעשתה בין התביעה והסניגוריה. וגזר על הנאשם שישה חודשים מאסר על תנאי, למשך שנתיים.

בית יעקב זרובבל מועדון לחברה ולתרבות מתקדמת
לד"ר אבנר שרגיל ורעייתו בלהה
מיטב הברכות והאיחולים לנשואי בנם
עדי עם בח"ל סיגלית
מזל טוב
ההנהלה וצבור החברים

מזג האויר

מעונן חלקית עד בהיר ועדיין קריר מהרגיל בעונה.
הטמפרטורות: ירושלים: 13־22, רמת הגולן: 12־25, גוריה: 14־25, צפת: 11־19, חיפה: 17־26, טבריה: 17־29, נצרת: 14־24, עפולה: 14־26, שומרון: 14־24, תל אביב: 15־24, נתב"ג: 14־26, יריחו: 17־31, עזה: 17־24, באר שבע: 14־27, אילת: 22־32.

עיריית חיפה – משרד מהנדס־העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה – העיר חיפה
רח' ביאליק 8, חיפה, טל. 04־640775

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי מר סלום פואד – לאשר בדיעבד הריסת שטח בקומת קרקע לקיוסק הכוזק, בשד' ציונות מס' 23, חלקה 19 בגוש 10858.

הבקשה כרוכה בעודף שטח לבניה – שלה על המותר על פי תקנות התכנון והבניה.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 5 חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.30 – 11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת הרשומה לעיל תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

[illegible]
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ובניה
מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת־השרון בגוש 6424 חלקה 30 קיבוץ גלילי־ים המסומנת כאזור חקלאי ע"פ ת.ב.ע 210 א' בקשה למתן אישור לשימוש חורג לתקופה של 5 שנים.

מהות הבקשה: שימוש חורג בשטח חקלאי למטרות תעשיה (ייצור חמרי ניקוי וכיוצא בזה).

כל מי שיש לו התנגדות למתן־אישור כנ"ל, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והמגבעה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

משה רובין
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
מרחב רמת־השרון

אבלים וכואבים עם חברנו אלכס קשטן
ועם כל חברי קיבוץ גבעת־חיים איחוד
על מותה בטרם עת של

מרים

יקירתו.

חברייך ומוקירייך
בדגניה א'

סקרים בבריטניה, שבוע לפני הבחירות

אפשרות שלא יימצא רוב הן לשמרנים והן ללייבור

לונדון (עיר ועי"ג). – כאשר נפתח מסע הבחירות לפני שלושה שבועות לקראת ההתמודדות העומדת להיערך ב־11 ביוני, נראו הסיכויים של מפלגת הלייבור הבריטית לזכות בבחירות – אפסיים.

8 ימים לפני ההצבעה, מה שנראה בלתי־אפשרי כשהגב' תאצ'ר הודיעה על בחירות כלליות, שוב איננו בלתי־אפשרי להלוטין.

אמנם סקרי דעת־קהל מרווחים שלשמרנים עדיין יש יתרון, אך בניגוד לכל התצפיות הצליחה מפלגת הלייבור – בהנהגת ניל קינוק – לשפר את מעמדה והתוצאות הצפויות אינן ברורות כלל וכלל.

סקר דעת־קהל שנערך על־ידי הבי־בי־סי. באזורים שיכריעו את תוצאות הבחירות מעלה את הסיכוי שהלייבור תתאושש במידה כזו שתמנע מהשמרנים ניצחון ברור.

סקר דעת־הקהל שנערך ביום ב' בערב מראה כי הלייבור מפגר רק ב־5 אחוזים מאחורי השמרנים. שני סקרים נוספים שנערכו אתמול מראים שברחבי המדינה הפרש בין השמרנים ללייבור הוא 6 נקודות בכל הארץ ו־5 נקודות בלונדון.

הסקרים האחרונים מצביעים על התקדמות ניכרת של תמיכה בלייבור בקרב ציבור הבוחרים. סקרים שנערכו לפני שבוע הראו שבבחירות עשויים השמרנים לקבל 44 אחוז מכלל הקולות, הלייבור – 34 וברית הליברלים ופורשי הלייבור – 20 אחוז.

ג'ורג' ג'ונס, פרופ' לפוליטיקה באוניברסיטת לונדון מתנבא שבבחירות שייערכו ב־11 ביוני עשוי להיווצר מצב שאף מפלגה לא תזכה ברוב בפרלמנט שבו 650 מושבים.

חוגי הלייבור משוכנעים, כי הם מסוגלים לבלום את מרגרט תאצ'ר ולמנוע ממנה תקופת כהונה שלישית כראש ממשלת בריטניה.

מרגרט תאצ'ר הזהירה ביום ב', כי נצחון של מפלגת הלייבור בבחירות עלול להמיט אסון כלכלי על המדינה.

יו"ר הוועדה הבין־מושבית, גדליה גל

„חובות המושבים גדלים בכמיליון שקלים מדי יום"

מאת דויד מרשיבר, סופר „דבר" לענייני חקלאות

העיכובים ההתשהויות באישור ועדת הכספים את תכנית הסיוע למושבים המצויים במצוקה כלכלית, בהתאם להמלצות ועדת רביד, הגדילו את חובותיהם ב־60 מיליון שקל. באין פתרון לבעיה אלה גדלים בכמיליון שקל ליום – קובע יו"ר הוועדה הבין־מושבית, המאגדת את כל התנועות בארץ, גדליה גל.

במברק ליו"ר ועדת הכספים של הכנסת ח"כ אברהם שפירא קורא לו גדליה גל, שיפעיל השפעתו על חברי הוועדה, כדי למנוע מהדיון על הסיוע למושבים להפוך להתנגחות פוליטית בין הליכוד למערך.

ועדת הכספים אמורה להתכנס היום, כדי להמשיך לדון בנושא זה. גדליה גל אומר, כי המדובר הוא בבעיה לאומית הנוגעת בפת לחמן של אלפי משפחות מושבניקיות המשתייכות למפלגות השונות המצויות בישראל. הצגת נושא הסיוע למושבים בעניין סקטוריאלי בין הליכוד למערך מהווה לדעתו פגיעה במושבניקים רבים הממתינים לסיוע הממשלתי.

סגן שר החקלאות ח"כ אברהם כץ־עוז, יצא נגד תביעת חברי הליכוד בוועדת הכספים הרוצים להרוס את ארגוני הקניות ולבטל ערבויות לכלכליים השונים. כץ־עוז טוען, כי ההישגים של ארגוני הקניות היו רבים מהכשלונות וכי על חברי ועדת הכספים המתכנסת היום לדעת, שאם לא תובטח המשך הפעילות של ארגוני הקניות יהיה זה מחובתה של המדינה להקים מוסדות למתן ערבויות לחקלאות. לדבריו, ארגוני הקניות הם מוסדות שפעלו ויכולים להמשיך לפעול לטובת החקלאות.

תושבי טריפולי קוראים ידיעה בעיתון המוסרת על רצח ראש הממשלה ראשיד כראמה ביום ב'. צעיר נושא כרזה עם תמונתו של כראמה המתארת את הנרצח כקדוש מעונה. (צילום: א.פ)

פרופ' אסף רזין:

מחיר מלחמת לבנון – 1.4 מיליארד ד' פגע בצמיחה במשק ובמאזן הסחר

(ע). – „התקציב המיוחד שהוקדש לגליל במלחמת לבנון שכלל שהות, מיבוי והיערכות מחדש, התקבל, עלפי אומדן האוצר, ב־1.4 מיליארד דולר.

הוצאה זו מהווה חמישה אחוזים של התפוקה המקומית של המשק הלאומי בשנה אחת והיוה הוטל על כתפיו בשנים 1982/3". דברים אלה אמר פרופ' אסף רזין, מרצה לכלכלה באוניברסיטת תל־אביב, במסגרת הרצאה שנשא בקיבוץ שמיר על השפעת מלחמת לבנון על המשק הישראלי.

הוא אמר, כי להוצאות הרכש הבטחוני יש להוסיף את תוצאות אבדן אמצעי הלחימה, ציוד ומלאי עקב המלחמה, שסכומו נאמד בכמה מאות מיליוני דולרים. פרופ' רזין ציין, כי לו היו סכומים אלה מופנים להשקעות, עשוי היה שיעור הצמיחה הכלכלית להגיע לחמישה אחוזים בשנה, ולא לשתי עשיריות האחוז, כפי שהיה השנה.

ייחודה של מלחמת לבנון לעומת מלחמת יום־כיפור שקדמה לה, אמר, הוא שבה לא קיבלה ישראל סיוע מארה"ב, וכל הנטל נפל על כתפיה שלה.

המלחמה פרצה, הדגיש רזין, בזמן המשבר הכלכלי הגדול ובעיצומה של תוכנית ייצוב המשק הלאומי של ממשלת הליכוד. תכנית זו נכשלה ויצרה אינפלציה של 400־300 אחוז, תוך שהיא מערערת את מאזן סחר החוץ הישראלי.

בכינוס פורום ג'ין קירקפטריק:

„אין עתיד לממשלות אחדות לאומית"

(ע). – ממשלות אחדות־לאומית יכולות לתת פתרונות לשעת חירום אבל לא לטווח ארוך.

זה היה הקונצנזוס שהשיגו חמישה שרים ושרים לשעבר שלשום, בסיום כנס בן שלושה ימים על נושא של „ממשלות אחדות־לאומית", שנערך בחסות „פורום ג'ין קירקפטריק – למדיניות ולמנהיגות ציבור" ליד אוניברסיטת תל אביב.

שלמה אבינרי, פרופ' למדעי המדינה באוניברסיטה העברית פתח את המושב באמרו, כי ממשלות אחדות־לאומית אינן פתרון לבעיות פוליטיות מתמשכות, „ואם אתה לא חלק מהפתרון אז אתה חלק מהבעיה".

השר משה ארנס סבר, כי בזמן שממשלת ליכוד לאומי מחלישה את קולות האופוזיציה, היא יכולה לטפל בהצלחה יתרה בבעיות שבהן ממשלה צרה היתה מפחדת לפעול. אבל, בשאלה של נסיגה מלבנון ארנס מאמין, שממשלה צרה בראשות הליכוד היתה מסוגלת וגם היתה פועלת לנסיגה מלבנון כפי שזו אכן התבצעה.

שר התיירות זבולון המר סבר, כי ממשלות אחדות יכולות ללמוד מישראל איך לפתור בעיות חירום, אך הזהיר, כי ממשלת האחדות הלאומית הנוכחית „הינה ברכה מעורבת, שיכולה להפוך לקללה". ממשלה כזו אינה יכולה לפתור בעיות ולגשר על פערים אידאולוגיים עקרוניים והיא גם מונעת דיון על דרכה לעתיד של ישראל בנושאים בסיסיים, טען המר.

פרופ' אמנון רובינשטיין שפרש לאחרונה מתפקידו כשר התקשורת סבר, כי ממשלת הליכוד הלאומי הצליחה לטווח קצר בגלל ש„לא היתה לנו ברירה אחרת". הוא טען, כי הממשלה השיגה שיפור במעמדה של ישראל באירופה, אפריקה ויפן.

שר האנרגיה משה שחל אמר, כי הממשלה הנוכחית שנוסדה על בסיס של השרות הדדיים ופועלת עכשיו כמו שתי ממשלות בגוף אחד – אינה יכולה להשיג הישגים משמעותיים. „איני מאמין שאנו צריכים להשתמש במתכונת הזאת בעתיד".

פרופ' יובל נאמן שר המדע לשעבר, סבר שיש לכונן ממשלת ליכוד־לאומי רק במקרה של מלחמה, כאשר חיוני שהאופוזיציה תתחלק באחריות. בכל המקרים האחרים יש לפסול אותה. היעדר זוקה, סיכם נאמן, מקשה על כל ממשלת ליכוד־לאומי.

המושב הקודם של „פורום קירקפטריק", הוקדש ל„השפעות ממשלות ליכוד לאומי על הכלכלה". שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי והנשיא לשעבר של התאחדות התעשיינים אלי הורביץ, נתנו ציונים גבוהים לממשלת הליכוד הלאומי בהורדת האינפלציה והשגת יציבות במשק. מאידך, הדגישו השניים כי הממשלה לא הצליחה לעצור את ההידרדרות במשק בשטחים אחרים.

הדרוזים מחריפים את המאבק – דחו המסמך של שחל־נחמקין

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

ראשי המועצות הדרוזיות החליטו להתכנס בתחילת השבוע כדי לבדוק דרכים להחריף את מאבק המולידריות עם תושבי בית ג'אן המשביתים את כפרם זה היום ה־52 ברציפות.

על צעד זה הוחלט לאחר שמועצת בית ג'אן דחתה פה אחד את טיוטת ההסכם שעובדה ע"י השרים נחמקין ושחל ערב החג.

בבית ג'אן נערכים להחרפת העימות עם רשות שמורות הטבע. בעקבות שיחת טלפון שנערכה אתמול בין השר משה ארנס לבין ראש המועצה שאפיק אסעד, הוחלט להמתין קימעה לאחר שארנס הבטיח שהבוקר ייפגש עם ראש הממשלה יצחק שמיר ועם שר החקלאות, במטרה לשכנע את נחמקין שיזום חקיקת חוק למען שינוי ייעוד הקרקע סביב לכפר.

אסעד תקף בחריפות את הצעת נחמקין־שחל וכינה אותה „זריית חול בעיניים". עיקר הביקורת נסב סביב ההצעה להגיש הצעת חוק פרטית על ידי חברי הכנסת דיידן עאסשי ושבח וייס שתמליץ לבטל, להגדיל או לשנות את קטעי שמורת הר מירון החופפים את תחומי בית ג'אן. אלה יועברו לשטח השיפוט של המועצה המקומית.

למרות דברי הביקורת אמר אתמול חה"כ זיידן עאטשי לסופר „דבר", כי הוא עדיין עומד מאחורי מסמך שחל־נחמקין אשר עונה, לדבריו, על רוב הבעיות של בית ג'אן. הוא הוסיף, כי ביום שני הקרוב יגיש לכנסת את הצעת החוק הפרטית יחד עם חה"כ שבח וייס.

משטרת כרמיאל החלה לחקור ביזים אלה את תלונותם של שני העתונאים שהוכו ביום שבת באזור בשמורת הר מירון על ידי כעשרים צעירים דרוזים. בתלונה טוענים השניים, כתב „חדשות" עמי גל וסופר „דבר" בגליל המערבי, שהם הוכו בזמן מילוי תפקידם ומפני שירדו באותו רגע מג'יפ של רשות שמורות הטבע.

חג שבועות מתיש לכבאי האש בחיפה שהוזעקו ל־18 שריפות

מאת יוסף מיכלסקי ושמעון וייס, סופרי „דבר"

18 שריפות פקדו ערב החג ובחג את איזור חיפה רבתי, אך למרבה המזל לא היו נפגעים בנפש, רק דירת מגורים נשרפה כליל.

אתמול בשעה שש בבוקר פרצה שריפה בדירת בקרית שמואל ברח' דרך הים 160 בקומה השלישית, בבניין בן 4 קומות. אם המשפחה רות, התעוררה והבחינה בלהבות בסלון. באותה עת ישנו בעלה וששת ילדיה בגילאי 6.5 – 17.5, בארבעה חדרי שינה שונים. צעקות האם העירו את בני המשפחה והשכנים. הבעל, עובדיה, מיהר לפנות את הילדים לחדר המדרגות.

באותה העת התרכזו גם השכנים בחדר המדרגות והזעיקו את שרותי הכבאות למקום. למקום הגיעו 3 מכוניות כיבוי, 2 מכוניות פיקוד של מכבי האש, משטרה ואמבולנס מגן דוד אדום. פעולות הכיבוי נמשכו כ־45 דקות. בדירה נשרפו כליל הסלון והמטבח, נגרמו נזקים גדולים לשאר החדרים והרכוש. הדירה לא היתה מבוטחת. המשפחה גרה בשכר דירה זה כמה חודשים.

הכבאים מנעו התפשטות האש בקומה הרביעית שניזוקה קל. דובר שירותי הכבאות מרק קמחי, מסר כי לפי הממצאים הראשונים פרצה האש, קרוב לוודאי כתוצאה מקצר חשמלי במערכת הסטריאו שהיתה מותקנת בסלון. מוקד הקצר היה במגבר של המערכת, האש התפשטה לרמקולים ופרצה בלהבות. החקירה נמשכת.

ביום ג' ערב החג, בשעה 15.10 נתקבל דווח על שריפת קוצים גדולה במדרונות המערביים של הכרמל באזור פרדיד, שהוא הנתיב החדש המוביל לכביש המהיר חיפה תל אביב. למקום הגיעו 5 מכוניות כיבוי. להבות האש אחזו בחורש טבעי המשתרע על 400 דונם, היתה סכנה שהאש תתפשט לאזור המגורים.

פעולות הכיבוי נמשכו כ־5 שעות ולאחר מכן נשאר צוות כוננות בלילה עבודה הסכנה. החורש נשרף כליל. באיזור חיפה פרצו עוד 16 שריפות קוצים גדולות ובשל כך היה צורך לגייס את כל הכבאים באזור המרחב. הוסבר שלא תיערך חקירה, של נסיבות שריפות הקוצים משום שבשריפות כאלה קלוש הסיכוי לגלות מה גרם להן.

דליקות בגליל המערבי

רועים דרוזים עצרו שלשום את התפשטותה של דליקה גדולה שעמדה לכלות את יער מסעדה שבצפון הגולן. פקח שמורות הטבע באיזור, דני קיגאסטין, אמר כי האש נגרמה ופשטה כתוצאה מאימוני צה"ל באיזור.

רוחות עזות גרמו למטעי יסוד־המעלה נזק במיליונים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

נזקים בהיקף של כארבעה מיליון דולר נגרמו השבוע למטעים ולשטחי חקלאות של המושבה יסוד המעלה בגליל־העליון, כתוצאה מרוחות עזות שנשבו באיזור משך מספר שעות.

כתוצאה מהסערה, נשרו גם העצים כמה עשרות טונות שזיפים שהיו מיועדים לקטיף בימים הקרובים. עיקר הנזק נגרם לזן ה„רד רוזה" שנחשב למובחר וגדל במקומות בודדים בארץ, בכללם במושבה הגלילית הוותיקה. כ־200 עצי משמש נעקרו ונשברו כתוצאה מהרוחות החזקות.

אין זו הפעם הראשונה שלחקלאי יסוד־המעלה נגרמים נזקים בשל סערות רוח המשתוללות באיזור.

המלווה קצר־המועד יגדל פי־שישה

מאת אמנון אמה, סופר הכלכלי של „דבר" בירושלים

כמות מלווה קצר מועד שיהיה בנק ישראל רשאי להנפיק לציבור תגדל בקירוב פי־שישה.

ערב החג החליטה ועדת השרים לכלכלה להגדיל את כמות המלווה לשישה מיליארד ש"ח. סכום המלווה שיוכל בנק ישראל למכור בעקבות ההחלטה, יגדל לשלושה מיליארד ש"ח והגדלת הסכום בשלושה מיליארד ש"ח נוספים תיעשה לאחר אישור של ועדת הכספים של הכנסת. כיום רשאי בנק ישראל להנפיק מלווה קצר מועד בסכום שלא יעלה על מיליארד ש"ח וסכום זה מוצה במלואו.

ההחלטה להגדיל את כמות המק"מ באה על רקע מעבר המשקיעים מהשקעות צמודות מדד להשקעות לא צמודות לטווח קצר והיא טעונה עדיין אישור של מליאת הכנסת.

3500 יהודים יבואו ארצה ל„סיור גישוש"

(ע). – 3,500 יהודים מארצות שונות יגיעו בחודשי הקיץ לישראל לסיור־גישוש במסגרת מפעלי הקיץ של המחלקה לעליה וקליטה בסוכנות היהודית.

במסגרת התוכנית יתקיימו סמינרים והרצאות על החברה הישראלית, סיורים להכרת הארץ, פגישות עם חברי כנסת ואישי ציבור ובדיקת אפשרויות תעסוקה ודיור.

ראש מחלקת העליה בסוכנות מר חיים אהרון מסר, כי תכנית סיורי הגישוש זוכה להצלחה וכ־70 אחוז ממשתתפי התוכניות עולים לישראל.

סגוביה – אמן הגיטרה הקלאסית מת בגיל 94

מאדריד. – אנדרס סגוביה האמן הספרדי של הגיטרה הקלאסית, מת אתמול בגיל 94.

סגוביה אושפז בבית־חולים בניו־יורק לפני חודשיים, לאחר שהתאונן על מיחושים בליבו בעת סיור בארה"ב. דובר מועצת עיריית מאדריד אמר, כי האמן מת בביתו בספרד. סגוביה נולד בחבל אנדלוסיה שבדרום ספרד. הוא הופיע בפעם הראשונה בפרהסיה כהיותו בן 15.

על אף גילו המתקדם, תיכנן סגוביה 11 קונצרטים בסיור האחרון שערך בארה"ב. לפני צאתו לדרך אמר כי סוד אריכות הימים שלו הוא – חיים מסודרים המוקדשים למוסיקה ולמשפחתו.

הוא נישא שלוש פעמים והשאיר אחריו אלמנה, אמיליה ובן קארלוס אנדרס.

סגוביה שיכנע מלחינים בכירים לכתוב מוסיקה לגיטרה והוא התאים יצירות רבות של מלחינים כגון באך, מוצרט, סקארלטי והיידן כדי שיוכלו להתבצע על ידי אמני הגיטרה.

אנדרס סגוביה (צילום: אי.פי.)

הטייס בן ה־19 שנחת בכיכר האדומה – יועמד לדין

מוסקווה, (עיר ועי"ג). – מתיאס רוסט, הצעיר המערב־גרמני בן ה־19, שנחת במטוסו הקל ליד חומת הקרמלין בשבוע שעבר יועמד למשפט – על כך הודיע עורך בכיר של עתון סובייטי.

יגור יעקובלייב, העורך הראשי של השבועון „מוסקאו ניוז" ציין, כי רוסט יצטרך להסביר את מעשיו בפני בית־משפט, אפילו אם לא היו לו כוונות מרושעות.

העורך ציטט שומר של הקרמלין, שהיה במקום כאשר רוסט נחת עם תום טיסתו מהלסינקי. איש זה אמר כי הטייס הצעיר כמעט פגע בקרמלין, שעה שהכיכר המתה אנשים.

עוד אמר יעקובלייב, המקורב לחוג התומכים ברפורמות שמבקש להנהיג מיכאיל גורבאצ'וב, כי יוכח שטיסתו של רוסט „הוכנה בצורה קפדנית על מפות ועל דגם בהמבורג", שממנה המריא הטייס בדרכו להלסינקי ולאחר־מכן למוסקווה.

נדונו גם אפשרויות שונות לחציית הגבול הסובייטי לפני שרוסט יצא לדרך, אמר יעקובלייב. הוא הצביע על העובדה שצוממם בהתכוון המשקל של מטוס ה„ססנה" שנוכר ממועדון הטיסה של המבורג והמטוס צוייד במכלי דלק נוספים לקראת הטיסה.

„מה שלא יהיו המניעים, התחום האווירי של מדינות אחרות אינו יכול להיות נושא לבדיחות".

סמכויות הנשיא לחנינה ושיקול דעתו – במשפט מבוים היום באונ' ת"א

(עשית). – „סמכויות הנשיא לתת חנינות ושיקול דעתו בנושא" – זה הנושא של משפט מבויים, שיערך היום בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת ת"א. האירוע נועד להנציח את זכרם של תלמידי הפקולטה ובוגריה שנפלו במערכות ישראל.

מובן שהנושא העיקרי במשפט המבויים יהיה עניין החנינות לאנשי השב"כ. כמו כן יעלה עניין ועדות החקירה בעניין השב"כ.

במשפט המבויים – כסדר דין כמו בעתירה לבג"צ – יטענו תלמידי שנה ג' יום כעותרים ואילו תלמידי שנה ג' ערב יהיו המשיבים. בדין יישבו השופט העליון משה בייסקי, השופט המחוזי שאול אלוני ופרופ' עמוס שפירא.

המשפט המבויים יהיה בשעה 5 אחר הצהרים באולם „בית המשפט" בבניין טרובוביץ באוניברסיטת ת"א.

חייל או"ם מנפאל המשרת בלבנון – נפצע מירי צד"ל

(ע). – חייל או"ם מנפאל המשרת בכוח האו"ם בלבנון נפצע שלשום לפנות בוקר סמוך לכפר יעטר שבגזרה המרכזית.

החייל נפצע כתוצאה מירי של חיילי צד"ל שהסבו שמדובר בקבוצת מחבלים המחפשת מיסתור סמוך לעמדות של הנפאלים. דובר האו"ם מסר, כי החייל הפצוע פונה לבית החולים בנקודה, וכן שנגרמו נזקים כבדים למוצב האו"ם סמוך לייעטר.

מקורות בצד"ל אישרו, כי האש נורתה לעברם לאחר שהבחינו בתנועה חשודה וחששו כי מדובר במחבלים.

16 איש נפגעו, חמישה מהם קשה, בדליקה שפרצה אתמול בליון שבצרפת בחוות מכליות דלק (צילום: א.פ)

רייגן יצא לפיסגת המתועשות בוונציה

(עיר). – נשיא ארה"ב, רונאלד רייגן, יצא אתמול לאירופה, על מנת להשתתף בפיסגה הכלכלית של 7 המדינות המתועשות הגדולות.

לפני המריאו מארה"ב קרא רייגן לנקיטת צעדים לאיזון הסחר הבין־לאומי, להנהגת רפורמות במדיניות החקלאית, ולהזזרת היציבות לשוקי המטבע הבין־לאומיים.

חלק מן הזמן שנותר עד לכינוס ועידת הפיסגה בשבוע הבא, יבלה הנשיא רייגן עם רעייתו ננסי בנופש במלון שליד ונציה. הוא אמור גם לצאת לרומא לשיחה עם האפיפיור יוחנן פאולוס ה־2.

בהערות, שהיו מכוונות ככל הנראה בעיקר כלפי יפאן, הבהיר רייגן כי הוא עומד להשמיע בפיסגת ונציה קריאה החלטית להנהגת שווקים פתוחים במדינות המרכזות לייצא את מוצריהן לארה"ב.

רייגן אמר כי סדר היום של הוועידה יכלול דיונים בדרכים לשפר את יחסי מזרח־מערב, צמצום החימוש, בעיות זכויות האדם, סיכסוכים אזוריים ושיתוף פעולה דו־צדדי.

מקום חשוב בדיונים נועד לאיום על דרכי מכליות הנפט, שמקורו במלחמת איראן־עיראק. ארה"ב עומדת להדגיש את נכונות יחידות הצי שלה במימי המפרץ, ולהגן על מכליות כוויתיות מפני התקפות מצד איראן.

שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, אמר מצידו כי מנהיגי ארה"ב, קנדה, מערב־גרמניה, צרפת, איטליה, בריטניה ויפאן יסקרו גם את ההתקדמות שהושגה במאבק נגד הטרור, מאז שוועידת פיסגה קודמת פירסמה אשתקד בטוקיו הכרזה חריפה נגד הטרור הבין־לאומי.

אמהות שבארבי שלח ילדיהן לאושוויץ – העידו במשפט בליון

ליאון (עיר ועי"ג). – שתי נשים, המשובבנקות שמי שהיה מפקד הגסטאפו בליאון אחראי למות ילדיהן, העידו ביום ב' במשפט המתנהל נגדו.

פורטונה בריגיג־שוראקי ואיטה רוזה האלאבנבר, שתיהן בנות 83, הן היחידות מבין האמהות של 44 ילדים יהודים, שנעצרו בפקודת בארבי ב־6 באפריל 1944 באזייה, שנותרו בחיים.

שתי הנשים איבדו חמישה ילדים, שנמנו עם הקבוצה שהועלתה על משאיות גרמניות באותו יום ושנשלחה לאחר־מכן למחנות מוות נאציים.

הגב' האלאבנבר המתיפחת צעקה כשהיא עומדת על דוכן העדים: „מה יקר יותר לאם מאשר ילדיה? כמה סבלתי, כל חיי סבלתי".

שתי בנותיה, קלודין בת ה־5 ומינה בת ה־8, מתו באושוויץ. „אך איש זה", אמרה, כשהיא מכוונת אצבע לספי ל האשמים ממנו נעדר בארבי מזה קרוב לשלושה „שבועות, "עדיין חי".

הגב' ברגיג־שוראקי, שבניה ז'אק בן ה־13, ריצ'רד בן ה־7 וז'אן קלוד בן ה־5, בעצרו אף הם בפשיטה של הגסטאפו על המקלט לילדי פליטים יהודים, פרצה בבכי כאשר פקיד של בית־המשפט קרא את המכתב האחרון שנשלח אליה על־ידי בנה הבכור.

„כמה משפחות הרס איש זה" צעקה. היא היתה באושוויץ, שם שימשה כ„שפן נסיון" לניסויים רפואיים שנעשו על־ידי הנאצים.

בספטמבר 1971 נסעה הגב' בריגיג־שוראקי למינכן יחד עם ביאטה קלארספלד, „כדי למחות נגד החלטה של מוסר משפטי גרמני להפסיק חקירה בפרשת „הקצב מליאון".

בעקבות מחאה זו נפתחה החקירה מחדש והגרמנים סיפקו לגב' קלארספלד צילום של איש עסקים שזהותו לא ידועה בלהפאס – התברר שזה היה בארבי.

במסגרת „שנת הארגון"

137 מקומות עבודה אורגנו במסגרת ההסתדרות ב־87

מאת סופר „דבר"

137 מקומות עבודה אורגנו במסגרת ההסתדרות בחודשים האחרונים, 97 מהם במרחב חיפה. כך דיווח ערב החג מנהל מחלקת הארגון בוועד הפועל של ההסתדרות, חיים אושרי.

מקומות העבודה שאורגנו מקיפים כאלפיים עובדים, מהם 950 עובדים במרחב חיפה. אושרי מסר שרוב מקומות העבודה מעסיקים בין ארבעה ל־20 עובדים אך מצויים בהם גם „אתר רוטנברג" של חברת החשמל באשקלון והמפעל „ממתקי שטר" בעיר זו, המעסיקים מאות עובדים כל אחד.

1987 הוכרזה על ידי ההסתדרות כשנת הארגון. במסגרת זו היא פועלת לצמצום המימדים של שוק העבודה הפרוץ ושל העסקת עובדים בחוזים אישיים.

ישב ראש האגף לארגון ומועצות פועלים, גדעון בן־ישראל, מעריך שעד דצמבר השנה יאורגנו במסגרת ההסתדרות 550 מקומות עבודה חדשים. לדבריו, שוק העבודה הפרוץ נפוץ בעיקר בענפי הבניין והחקלאות, אך גם בענפי הטקסטיל ומגזורי תעשייה. עתידי עבודה נוספים. בימים אלה נעשית פעולה משותפת של ההסתדרות, שירות התעסוקה ומרכז הקבלנים והבונים לעקירת התופעה במידת האפשר.

صكنا من الاهل

מחקר באוניברסיטת תל־אביב:

לתפקוד הלקוי של ארגוני הקניות תפקיד שולי במשבר המושבים

חיובי הריבית של החקלאות ב־1985 הגיעו למחצית הערך המוסף הנקי שלה. המשבר יחזק מוסדות התנועה הקיבוצית ויחליש מוסדות המושבים

מאת מוריה אבנימלך

סך חיובי הריבית של המיגזר החקלאי ב־1985 הגיעו ל־460־500 מיליון דולר, כאשר כל הערך המוסף של החקלאות נאמד בכ־900 מיליון דולר, כלומר חיובי הריבית הגיעו למחצית מהערך המוסף של החקלאות. החקלאות לא יכלה, לפיכך, לשאת בעומס תשלומי הריבית ואי יכלתה לפרוע את נטל הריבית בשנים 1984־1985 היוו הגורם המרכזי למשבר במושבים בחקלאות בעוד שלתפקוד הלקוי של ארגוני הקניות תפקיד שולי בלבד.

זוהי המסקנה העולה ממחקרם של ד"ר רחל ווילקנסקי וד"ר אליהו בורוכוב מהמרכז ללימודים אורבניים והאזוריים באוניברסיטת תל־אביב.

המגזר החקלאי היה חייב לבנקים בסוף 1984 סכום של 1.2 מיליארד דולר, חוב שתפח ל־1.5 מיליארד דולר עקב חיובי הריבית בסוף 1985. בנוסף חב המיגזר החקלאי למוסדות פיננסיים אחרים ול„שוק האפור" סכומים הנאמדים בכ־800 מיליון עד מיליארד דולר, ובסה"כ חב המיגזר החקלאי בסוף 1985 2.3 עד 2.5 מיליארד דולר, לא כולל חובות מפעלי התעשייה והמיגזר הקבוצי.

במהלך שנת 1986 החמיר המצב כשחיובי הריבית המשיכו להצטבר ובסוף 1986 נאמד חוב ההתיישבות הכולל בכ־3 מיליארד דולר.

החוקרים סבורים כי מעמד התנועות הקבוצתיות והמוסדות המרכזיים שלהם התחזק כתוצאה מהמשבר, וגברה מרותם בנושאים של השקעות, אשראי ורמת חיים. לעומת זאת נחלש מעמד הארגונים המרכזיים בתנועת המושבים והליכם עומד על סף פירוק. בעוד בתנועה הקיבוצית גדלו השיתוף והאחריות ההדדיים בעקבות המשבר, הוליכה התנועה המושבית על ביטול ערבות הדדית בין המושבים ובתוך המושב.

המחקר צופה כי בשנים הקרובות יהיה תהליך מיזוג מפעלים אזוריים ויגבר השיתוף הבינארגוני והבינאזורי, כאשר חלק מהמפעלים האזוריים הפועלים בניצולת נמוכה ומצברים הפסדים – ייסגרו.

תדיראן תשלם כ־2 מיליון דולר לשנה החזר היטל רכב לעובדיה

מאת דני גוב

קבוצת תדיראן נאלצת לשלם סך של כ־2 מיליון דולר לשנה החזר הוצאות היטל רכב ששילמו 5,000 עובדי החברה מאז שהונהג ההיטל באוגוסט 1985.

ההחלטה לשלם את החזר הוצאות ההיטל של העובדים נתקבלה לאחר שבוררות בין ההנהלה מחד וועד העובדים ומועצת הפועלים מאידך סיכמה פסיקה ברוח זו לאחר כשנה וחצי של בירורים והתדיינות.

בתדיראן כ־6,000 כלי רכב מהם 1,000 של הדרג המנהל המוחזק על ידי החברה. התשלום הממוצע לעובד הוא כ־500 דולר דמי החזר. העיתון הפנימי של ועד עובדי תדיראן „הועד שלנו" המוסר על כך, מציין כי עובדים ותיקים שהגישו קבלות תשלום ההיטל למדור השכר הופתעו לגלות בתלוש שקיבלו כי רק סכום קטן מהסכום כולו הוחזר להם. הועד טען כי ההנהלה מתכחשת לחובה לשלם את ההיטל. בכתב הבוררות נקבע כי ההיטל הוא חלק מההוצאות השנתיות, שעל ההנהלה להחזיר לעובדים לאחזקת רכב מלאה.

שני בתי תוכנה של „תדיראן" מתחרים ביניהם על מכרז ענק

מאת דני גוב

שני בתי התוכנה של קבוצת תדיראן, החברות סכם וקונתהל, הן שתיים מהמתחרות העיקריות על מכרז גדול שהיקפו כ־7 מיליון דולר, שהוצא על ידי חברת מקורות.

המכרז שהוציאה מקורות כולל ציוד מחשבים מורכב כמו 8 מחשבים, בקרים מתוכנתים ורשת תקשורת. מקורות מבקשת מימון ספקים לפרויקט זה ותשלם לשיעורין תוך כדי שימוש עבור ההשקעות, הציוד והתוכנה.

בין חברות המוצעה, בנוסף לתוכנה, המשתתפות במכרז נמצאות גם יבם ודיגיטל.

פרופ' ברוך רז, מנהל המרכז לחיזוי טכנולוגי:

מדינת ישראל מבזבזת את ההון האנושי שלה

מאת מאיר תדמור

פוטנציאל ההון האנושי, המרכיב העיקרי בטכנולוגיה, מבוזבז בארץ, כך אמר פרופ' ברוך רז, מנהל המרכז לחיזוי טכנולוגי שליד אוניברסיטת תל־אביב, במסיבת עיתונאים בת"א.

הדובר אמר, כי הוראת הטכנולוגיות בישראל מחטיאה את הדרישות העתידיות, באשר יותר מ־60% מהתלמידים לומדים מקצועות שלא יוכלו להשתמש בהם בתחום לימודיהם.

עוד אמר רז, כי התעשיה לא למדה לנצל את הצלחותיה. „עבדנו קשה אך לא השכלנו להבטיח את ההצלחה". הממשלה לא דאגה להבטיח מונופולין ומניים בשווקים ולמדיניות שיווקית שתאפשר הרחבת היצוא.

פרופ' גדעון פישלזון, אף הוא מהמרכז, סבור כי החיזוי בתחום הכלכלי בעיקר לטווח הבינוני והארוך כמעט ואינו קיים. משך הזמן הדרוש להכנת פרוייקטים מתארך. כך, למשל, תכנון תחנת כוח גרעינית הוא עניין של 10 שנים, וחיזוי הביקוש לחשמל והתפלגות הביקוש דורש חיזוי של 15 שנה לפני ייצור החשמל. הבעייה הכלכלית בתחום זה היא מניעת תהליכים שלא ניתן להחזירם. לצערנו, אומר פישלזון, מעדיפים את ההווה וכמעט אין שמים לב לעתיד. מדינות שיש להן בעיות הישרדות בטווח הקצר חייבות לתת דעתן על הטווח הארוך.

הממשלה חייבת לעשות עבודת חשיבה לקראת שנות ה־2000, לחשוב על עתיד המדינה, לחשוב מה יש ומה צריך שיהיה וכמובן לראות מה חסר, מסכם פרופ' רז.

מנהל המרכז לחיזוי הוא גם דירקטור

פרופ' ברוך רז, מנהל המרכז לחיזוי טכנולוגי שליד אוניברסיטת תל־אביב, מכהן גם כחבר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית. לדבריו פרויקט פיתוח הלביא הגיע לשלב של „אין חזרה", כלומר, מאחר שהושקעו בפרויקט כספים רבים הוא הגיע לשלב של אב־טיפוס וטיסות ניסוי, והעוסק בפרויקט כוח אדם בעל הכשרה טכנולוגית ייחודית, אין לבטל את הפרויקט. מעניין יהיה לראות אם התחזית של פרופ' רז אומנם תתגשם, „האין חזרה" תהפוך לתחזית שהגשימה את עצמה.
(מאיר תדמור)

ההסתדרות לוחצת על "נתיב" שתסכים לאיחוד קרנות הפנסיה

ירידה בעודף ההכנסות של "מקפת"

מאת חיים ביאור

האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות לוחץ על קרן הפנסיה "נתיב" לכנס עוד החודש את אסיפתה הכללית, כדי שזו תדון על הצטרפות "נתיב" לאיחוד המתוכנן בין שש קרנות הפנסיה ההסתדרותיות.

"נתיב" היא אחת משלוש קרנות הפנסיה המסרבות להצטרף לאיחוד המוצע. הרוב בהנהלת הקרן, המורכב מנציגי "כור", "סולל בונה" ונמל חיפה, גורס שהאיחוד יגרום לקיפוח בזכויות המבוטחים. באגף לבטחון סוציאלי דוחים טענה זו.

הנהלת "נתיב" תתכנס בעוד שבועיים כדי להחליט אם לזמן את האסיפה הכללית של הקרן לדיון בתכנית האיחוד כפי שדורש האגף לבטחון סוציאלי. יו"ר האגף, דב פלג, יהיה נוכח בישיבה.

האסיפה הכללית של קרן הגמלאות המרכזית (קג"מ) אמורה להתכנס ב־25 ביוני וזאת לאחר שנכשלו שלושה נסיונות להעביר החלטה בעד איחוד הקרנות בפורום זה. הגורם הפעיל בקג"מ נגד הליכי האיחוד הוא ועד עובדי קופת חולים, הטוען לייצג 39 אחוז מחברי האסיפה הכללית של הקרן.

בינתיים מתברר שבעודף ההכנסות של "מקפת" חלה ירידה משמעותית ב־86' לעומת שנה קודם לכן. מהמאזן שהוצג בישיבתה האחרונה של הנהלת הקרן עולה שעודף ההכנסות על ההוצאות ב„מקפת" הסתכם ב־392 מיליון שקלים ב־86', לעומת עודף הכנסות של 802 מיליון שקלים שנה קודם לכן. נתון זה מצביע על גידול משמעותי בתשלומי הפנסיות והוצאות אחרות.

היקף תשלומי הפנסיות ל־10,488 גמלאי "מקפת" הגיע ב־86' ל־68.3 מיליון שקלים, לעומת 33.3 מיליון שקלים שנה קודם לכן.

המאזן של הקרן הסתכם בסוף דצמבר 86' ב־1.86 מיליארד שקלים, לעומת 1.54 מיליארד בשנה הקודמת – גידול בשיעור של 28.3 אחוז.

9 מ־12 החברות הגדולות בעולם – יפניות

מאת מאיר תדמור

מי הן 12 החברות הגדולות בעולם? על כך משיב ה„אקונומיסט" הבריטי, תשובה מפתיעה.

הבורסה של טוקיו הפכה לבורסה הגדולה ביותר בעולם, על בסיס מחירי המניות הנסחרות בה.

בסוף אפריל היו לא פחות מתשע חברות יפניות ברשימת 12 החברות הגדולות (מתוך התשע, שבע הם בנקים).

רק לפני שלוש שנים, כאשר שערי המניות היאן היפני היו נמוכים הרבה יותר, היו רק שתי חברות יפניות ברשימת ה־12 הראשונות.

החברה הגדולה ביותר בעולם לפי ערך השוק של מניותיה היא ענק התקשורת היפני [illegible]. ערך השוק של מניותיו בבורסה של טוקיו מגיע ל־333 מיליארד דולר, והם נוטלים 11.2% משווי שוק המניות כולו בטוקיו. הרחק, הרחק מהענק היפני מצויה חברת המחשבים י.ב.מ. עם שווי שוק של כ־90 מיליארד דולר, כלומר החברה היפנית גדולה פי שלושה וחצי מהחברה האמריקאית הגדולה, שהיא מספר שתיים ברשימת הגדולות.

אחרי י.ב.מ., השלישית ברשימה היא חברת טוקיו אלקטריק, חברת החשמל של טוקיו, אחריה סומיטומו בנק, נומורה חברה העוסקת בניירות ערך, בנק התעשיה היפני ובנק מיטסובישי, ואחריו פוג'י בנק. העשירית ברשימה היא חברת הנפט האמריקאית אקסון, אחריה שוב בנק יפני סאנווה בנק ובמקום ה־12 באה חברת מוצרי החשמל האמריקאית ג'נרל אלקטריק.

שכר עובדי „אוסם" עלה מאפריל ב־10 – 20 אחוז

מאת חיים ביאור

הסכמי עבודה המבטיחים תוספת שכר של עד 20 אחוז נחתמו בימים אלה בין ההנהלה לבין הוועדים של עובדי הייצור והאחזקה במפעל המזון „אסם" בבני ברק.

ההסכם הנוגע ל־240 עובדי הייצור, מבטיח להם תוספת שכר ממוצעת של 10 אחוז, החל מ־1 באפריל השנה, ללא קשר להסכם השכר שהושג בספטמבר אשתקד. התוספת היא בשיעור נמוך יחסית, מאחר שעובדי הייצור יכולים להגדיל את הכנסתם באמצעות פרמיות.

ההסכם עם 40 עובדי האחזקה במפעל מבטיח להם תוספת שכר של 15 עד 20 אחוז.

בתוך כשבוע צפוי להחתם ב„אסם" הסכם שכר עם קבוצת עובדים שלישית – פקידים ועובדי שירותים, כ־40 במספר. גם הם יקבלו כ־15 עד 20 אחוז תוספת, מעבר להסכם השכר הארצי שנחתם אשתקד.

מזכיר מועצת פועלי בני ברק, דוד זכות, מסר שהסכמי השכר מסיימים תקופה רצופת סכסוכים ב„אסם" שהוא מהמפעלים הגדולים בעיר. הסכסוכים שפקדו את המפעל אשתקד נבעו מחילוקי דיעות על תוספת שכר ונהלי עבודה חדשים שההנהלה גיבשה.

בקרוב אף ייערך נשף משותף לעובדים ולהנהלה של „אסם" שיהפוך – כך מקווים – את פרק היחסים העכורים במפעל לנחלת העבר.

הרפורמה בשוק ההון מתבצעת בהיקף וקצב טובים מהחזוי

מאת מאיר תדמור

הרפורמה בשוק ההון הישראלי, עליה המליצה ועדת ביסקי בדו"ח שלה, מתבצעת הלכה למעשה. הממשלה לא מתערבת בשוק, הבנקים ממלאים תפקיד מוגבל והשוק נפתח לפירמות קטנות, כך אמר פרופ' אמיר ברנע מאוניברסיטת תל־אביב בערב עיון מטעם לשכת רואי החשבון והבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

ברנע אמר, כי עיתוי הדיון בעידוד גיוס הון מהציבור, תפקידו של החתם ועיסקאות קשורות, טוב במיוחד. הוא קבל על העלות הגבוהה של ההנפקה. עם זאת הביע את בטחונו שעלות זו תלך ותקטן.

כמה ממשתתפי הדיון טענו כנגד הדרישות המופרזות לדעתם על דיווח על עיסקאות עם בעלי עניין, ובעיקר בקונצרנים כמו כלל, שבם עיסקאות מסוג זה הן עניין של יום יום. דוד אפרתי המתמחה בעניני חתמות, אמר כי לחתם אחריות רחבה ביותר, ולמעשה הוא נותן ביטוח לחברה המנפיקה ועל פי חוק ניירות הערך בישראל, החתם הוא שותף מלא להנפקה ובתור שכזה מוטלת עליו חבות כוללת.

יוסף ניצני: הקלות למנפיקים

יוסף ניצני מנכ"ל הבורסה אמר, כי בחודשים האחרונים עושה הבורסה לעידוד גיוס הון מהציבור על ידי פירמות גדולות וקטנות, על ידי הענקת הקלות שונות ובהן רשימה ב' (הרשימה המקבילה) המקילה על גיוס הון של פירמות קטנות. הוא ציין את אי התערבות האוצר בעת הכספים בהנפקות, הן של אגרות חוב וכן של מניות. עם זאת הדגיש את הצורך להבטיח את אמינות הבורסה, כדי שהציבור יבוא להשקיע באמצעותה.

צוות מיוחד ימנע סגירת מפעל הגלאים של תדיראן בירושלים

מאת דני גוב

צוות מיוחד שמינה מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר אמור לבחון את הדרכים למניעת סגירתו של מפעל הגלאים של תדיראן בירושלים.

מנכ"ל משרד התמ"ס יורם בליזובסקי אומר כי משרדו מתנגד להחלטה לסגור את המפעל המעסיק היום כ־70 עובדים, חלקם ישראלים, שהובאו מארה"ב.

בליזובסקי אומר כי הקשיים אליהם נקלע המפעל מחייבים הערכות שונה כדי להגדיל היצוא. במפעל הושקעו 17 מיליון דולר שלדעת בליזובסקי עלולים לרדת לטמיון אם ייסגר המפעל.

חברה ישראלית זכתה במכרז לאספקת מסננים לצבא ארה"ב

מאת דני גוב

במכרז של צבא ארה"ב שהיקפו כ־60 אלף דולר לאספקת מסננים לג'יפים, בלגוות וטרקטורים זכתה בימים אלה חברה ישראלית „ת.ב. תעשיות מסננים". החברה תספק לצבא ארה"ב 12,500 מסננים.

מפעל תעשיות מסננים מספק כמחצית מכלל המסננים שצורך השוק המקומי ומייצא כיום כ־25% מתפוקתו בעיקר לגרמניה, ארה"ב, קנדה, אוסטרליה ובריטניה.

ביטוח / דן שלם

המבטחים רוצים פוליסות משתתפות ברווחים

עיקר המאבק בענף הביטוח כיום מתמקד בתחום ביטוחי החיים. חברות הביטוח מחד והתאחדות סוכני הביטוח מאידך, מתכוונות לפעול להסרת רוע הגזירה שמחייבת את החברות למכור החל מהשנה הבאה רק ביטוחי מנהלים צמודי שכר ולהציע למבוטח העצמאי פוליסות משתתפות ברווחים שאין בהן הבטחת תשואה צמודה קבועה. המפקח על הביטוח, מר יהודה דרורי, ממשיך לעמוד על דעתו כי גם ענף ביטוח החיים צריך להשתלב ברפורמה בשוק ההון. בביטוחי הרכב נרגעה התחרות זאת עקב סיום עונת הקולקטיבים, וגם עקב החשש מצעדי המפקח. בביטוח עובדי המדינה אושרה העלאת שיעור ההשתתפות העצמית, דבר שיביא כנראה לשיפור הריווחיות בתיק זה שבו מבוטחים עומדים על זכותם לתבוע את ניזקם, כנראה יותר מאשר מקרים אחרים.

הפסד לחברות הביטוח של 10%־15% כאשר את הביטוח כנגד רעידות אדמה הן מסבסדות למבוטח.

באיגוד מעריכים כי ההסכם ימנע תחרות עזה מדי ולא יגדיל בטווח הקצר לפחות את ההפסדים בענף.

לגבי התחרות בענף הרכב, הרי לשכת סוכני הביטוח מנהלת מאבק נגד התחרות שנעשתה לעיתים גם ביזום מצד סוכנויות וסוכני ביטוח שרצו למכור בכל מחיר גם על ידי סיבסוד המבוטח. התאחדות סוכני הביטוח העבירה למפקח על הביטוח לאחר שהוזהרה את הסוכנים נתונים על 15 מקרים של חריגות מתעריף, והם הועברו למפקח למסור את גרסתם בנדון.

סקר טלפוני של הסוכנים העלה כי באפריל גדלה התחרות על המבוטח וניתנו הנחות למבוטחים בודדים בשעור גבוה מ־30%, שזהו שעור ההנחות למבוטח בקולקטיב.

התערבות המפקח הקטינה כמות הנחות חריגות

יהודה דרורי: [illegible]

צעדי המפקח על הביטוח בנושא התחרות בענף הרכב נשאו פרי. מתברר כי החברות ממעיטות כיום לתת הנחות חריגות. בשבוע הבא יזום המפקח על הביטוח פגישה באוצר שבה יקבל אישור להפעיל צעדים אדמיניסטרטיביים נגד החברות במידה ואכן תהיינה חריגות בענף. לגבי שיעורי ההון העצמי של החברות השונות, גורס המפקח כי חברות שאין להן די הון עצמי יצטרכו להשלימו בצורה שוטפת מדי פעם.

להערכתי, יש כיום 3 עד 4 חברות שאין בידיהן די הון עצמי לפעילות בענף הביטוח הכללי.

ביטוח מנהלים אינו בהכרח רווחי

המאבק על התרת מכירת ביטוחי חיים צמודי מדד גם להבא, מעוררת את השאלה לגבי מידת הרווחיות בתיקי ביטוח המנהלים אצל החברות השונות.

מתברר כי פוליסת מנהלים צריכה להיות קיימת קרוב ל־7 שנים וזאת כדי שתניב רווחים לחברה, כיוון שעלות הרכישה גבוהה, ובממוצע אורך חייה של פוליסת מנהלים מגיע ל־3 עד 5 שנים בלבד.

בעבר היה כדאי לחברות הביטוח למכור פוליסות מסוג זה, כיוון שבתנאי אינפלציה הם קיבלו פיצוי של 2 מדדים והוא שהביא להם מרווח פיננסי מסויים. בעבר היו חריגות בתנאי המכירה של פוליסות ביטוח מנהלים, בין היתר על ידי הצעת ערכי פדיון גבוהים מדי שהביאו לרווחיות ירודה. לדברי מר אלכס סהרוב, מנכ"ל סהר, צפויה השנה מגמה של האטה בפדיון פוליסות ביטוח חיים, אך מוצע לבדוק היטב בחברות הביטוח מה הן מוכרות ולמי מגיע המוצר.

גולץ שיכנע את חברות הביטוח לא להיכנס לעיסקי פנסיה

מנכ"ל „מגדל", עוזי לוי, שהוא גם יו"ר התאחדות חברות ביטוח חיים הציע שחברות הביטוח יפנו למפקח על הביטוח, יהודה דרורי, בדרישה שהאוצר יאפשר להן להקים קרנות פנסיה. מנכ"ל הסנה ויו"ר איגוד חברות הביטוח אלפרד גולץ התנגד והצליח לשכנע את החברים כי מבחינה עיסקית התחום אינו כדאי.

גולץ: שיכנע

כלל ביטוח – מחשוב כל ענפי הביטוח

חברת כלל ביטוח הפעילה החודש את מערכת המחשוב האינטגרטיבית החדישה מתוצרת „בורוז". המערכת מאפשרת קבלת עידכון מיידי של פרטי הפוליסות, מצב תשלומי המבוטח ומצב הסוכן. עם השימוש במערכת זו אין כבר כל צורך לחכות לסוף חודש כדי לדעת לאשורו את מצב החשבון של הסוכן או המבוטח. במערכת זו יכולים בו זמנית לעבוד על הפוליסה משתמשים רבים, כיום 150 איש. עלות המערכת כמיליון דולר והיא מן המתקדמות בענף. בביטוח חיים ניתן לקבל במערכת העדכנית הזו אינפורמציה זמינה בצורה אוטומטית וגם שיערוך של הפוליסות בזמן אמיתי.

לשכת סוכני ביטוח נלחמת בתחרות במחיר הפסד

התאחדות סוכני הביטוח החליטה באחרונה על מלחמה בהחלטות המפקח בנושא מניעת אפשרות רכישת ביטוח חיים המובטחת בהצמדה על ידי העצמאי הקטן שפוליסת הביטוח הפרטי הינה למעשה הפנסיה שלו. כן יש בכוונתם להלחם בנושא חיוב חברות הביטוח למכור רק ביטוח מנהלים צמודי שכר. לדברי מר הרולד סטנן יו"ר התאחדות סוכני הביטוח, הרי אין לפגוע בעצמאים הקטנים כל עוד לא נוגעים בכולם.

הוארך הסדר אי הפליה בביטוח דירות

הסדר אי הפליה בביטוחי דירות הוארך על ידי השופט המחוזי מר דוד בכור בשנה נוספת. ביצוע הסכם אי הפליה לביטוחי דירות נדרש על ידי איגוד חברות הביטוח ובשיתוף עם הממונה על הגבלים עיסקיים במסו"ת, זאת כיוון שהיה חשש באיגוד שהתחרות העזה בענף הרכב עומדת לעבור לענף ביטוח הדירות, שבו יש כבר

ביטוח רעידות אדמה: סובסידיה למבטחי דירות

בביטוח רעידות אדמה נוצר מצב מעניין שבו ענף הביטוח מסבסד למעשה את מבוטחי הדירות. בישראל יש כ־250,000 פוליסות ביטוח דירה. עלות ביטוח רעידות האדמה בחו"ל לחברות הביטוח מגיעה עד 0.9% בעוד שהמבוטח משלם על פי צו המפקח רק 0.4% ברוטו ואין בכוונת המפקח לשנות את המצב הזה בקרוב.

בביטוחי תעשיה משלמים המבוטחים יותר כ־0.4%. החודש יוחל שינוי בנושא ההשתתפות העצמית שמשמעותו, למעשה, העלאה עקיפה של התעריף. צעד זה שבו נדרשים מפעלי התעשייה להשתתפות עצמית בשעור 5% מסכום הביטוח עשוי להביא בעוד מספר שנים להורדת התעריפים הנדרשים מישראל.

חברות ביטוח דורשות לבטל קולקטיב רכב

חלק מראשי חברות הביטוח טענו באחרונה כי יש לבטל כליל את הנושא קולקטיב רכב כיוון שלעתים נוצר מצב שהקולקטיבים הם פיקטיביים ודוחפים את העוסקים בענף לתת הנחות שמגיעות למעשה לקולקטיב על בסיס כלכלי של הורדת עלות הגביה, גם למבוטח הפרטי הקטן, גם אם משמעות הדבר הפסד.

לדברי מר רימון בן שאול, מנכ"ל כלל, הרי ביטול הקולקטיב יביא לשיפור בענף ויקטין את התחרות שגורמת להפ"ס.

בעיות בביטוח רעידות אדמה

בעקבות לחצי מבטחי המשנה בעולם, על חברות הביטוח בארץ, תיאלצנה חברות התעשייה המבוטחות במסגרת ביטוחי אש, לשאת החל מיוני שנה זו בהשתתפות עצמית של 5% מסכום הביטוח, במקרה של נזק שמקורו ברעידת אדמה. ההסדר הקיים קבע כי המבוטח ישלם פרמיה עבור סעיף רעידת אדמה בשעור של 0.4% בלבד, זאת כאשר העלות לחברת הביטוח הישראלית מגיעה ל־0.8%. על פי ההסכם החדש של מבטחי המשנה ישא מבוטח בהשתתפות עצמית בשעור של 5% מסכום הביטוח ועד 1.25 מיליון דולר לנזק.

בענף מעריכים כי דרישת ההשתתפות העצמית, עשויה להביא בעתיד להורדת התעריפים הנדרשים מחברות הביטוח הישראליות בשוק העולמי, כיון שנפחת הביקוש המוצעי לביטוח זה יקטן, ואז גם אולי יוכו בעולם להוריד את התעריפים ל־0.6%. בטווח הקצר צפויה דווקא העלאת הפרמיות שישלמו מפעלי התעשיה עד ל־0.6% כנראה החל מ־1988.

תיק ביטוחי תעשיה בישראל מוערך בסך של 200 עד 250 מיליון דולר.

אנשים בכלכלה

כיצד ישתלב ויקטור מדינה „במהפכה השקטה" במדיניות המוניטרית

מנהל המחלקה המוניטרית בבנק ישראל, ויקטור מדינה, חזר מהשתלמות של כמה חודשים בארה"ב, כשאת מקומו מילא בעת העדרו מרדכי (מוטה) פרנקל, מנהל מחלקת המחקר בבנק.

בחודשים אלו התרחשה „מהפכה שקטה" במדיניות המוניטרית של בנק ישראל כשאת מקום השימוש בריבית על ההלוואה המוניטרית ותקרות אשראי כמכשירים מרכזיים במדיניות. מוניטרית תפסו פעולות בשוק החפשי.

„המהפכה השקטה" מדגישים בבנק ישראל, נעשתה בתיאום עם ויקטור מדינה, באמצעות שיחות טלפון טרנס – אטלנטיות.

הבנקים לא אהבו את ההתערבות האינטנסיבית של ויקטור מדינה בעסקיהם, והכתבת הגדלים הכמותיים ושיעורי הריבית על ידו, והעדיפו יותר חופש. דא עקא, המדיניות „הליברלית" שהפעיל פרנקל בהעדרו של ויקטור מדינה גרמה נזקים למערכת ובמיוחד העלתה את הריבית שלא בתואם ליעדים. הבנקאים המתקשים להשלים עם השיטה הריכוזית של ויקטור נאלצים להודות כי האיש מקצוען ושולט בכלי המדיניות המונטרית, בעוד לנגיד ברונו ולממה תפיסה מוניטרית נכונה אך חוסר מיומנות בהפעלת הכלים.

עתה מחכים לראות אם ישתלב ויקטור מדינה ב„מהפכה" וישלב את הידע המקצועי שלו עם התפיסה של הנגיד הגורסת צמצום השימוש בריבית על ההלוואה המוניטרית ובהוראות הנזילות כמכשיר מרכזי של ויסות המערכת המוניטרית המרותה בפעולות בשוק החופשי ומתן יותר חופש לבנקים להתחרות על ריביות ועמלות.

(מוריה אבנימלך)

מדוע ממשיכים להדפיס תעודות תפ"ס?

בשנת 1976 כשהכניס בנק ישראל לשימוש את התפ"ס (תעודות פקדון סחירות) קיוו מתכנני מכשיר החסכון החדש שיתפתח מסחר בתפ"ס.

התגלגלו הדברים והתפ"ס הפך פקדון נושא ריבית. למרות זאת ממשיכים להדפיס את התעודות ומעסיקים בכך עשרות פקידים בכל אחד מהבנקים.

היום כשבנק ישראל דורש מהבנקים להתייעל, ראוי לשקול ביטול התעודות והפיכתן לפקדון עו"ש נושא ריבית.

(מוריה אבנימלך)

באולם דיברו על חופש פוליטי וכלכלי, בלובי – על השב"כ והלביא

130 משפטנים, כלכלנים, אנשי ציבור ואנשי רוח התכנסו בסוף השבוע במלון דן כרמל בחיפה לדון בחופש פוליטי בחופש כלכלי ברווחה וכצדק, במסגרת כינוס שנערך ביוזמת דניאל דורון מנהל המרכז לקידום חברתי וכלכלי.

באולמות ההרצאה דברו על השפעת החוקה והחוק האמריקאי על צמיחה ועל הקשר בין חופש פוליטי וחופש כלכלי. בלובי נסובו השיחות על השב"כ ועל הלביא. נוכחותם של שני שופטים עליונים, אהרון ברק ושושנה נתניהו, של שופטים מחוזיים ושופטי שלום, של פרופסורים למשפטים ביניהם הדיקן פרופ. יצחק אנגלרד, פרופ. אוריאל פרוקצ'יה, פרופ. אהרון ירון ופרופ שמעון שטרית, של הפרקליט הצבאי הראשי תא"ל אמנון סטרשנוב, ושל פרקליטים כדורית ביניש, עדנה ארבל, יורם בר סלע

ואיילה פרוקצ'יה הפך את שיחות־החברה בנושא ל„מקצועיות".

גם הנושא הכלכלי זכה לטיפול „אקדמאי" כשבין המשתתפים חתן פרס ישראל פרופ. מנחם יערי, פרופ. אסף רזין, יו"ר דירקטוריון בל"ל ד"ר מאיר חת ופרופ. דן גלאי. לידע הצבאי תרמו ד"ר חיים יעקב מופאל ורון בן ישי מ„טיים" ו„ידיעות אחרונות".

נביא השמרנות החדשה אירווין קריסטול על דת וכלכלה ועל מרטיני בפיקוח

פרופ. אירווין קריסטול מאוניברסיטת ניו־יורק, הנחשב לנביא השמרנות החדשה והאידיאולוג הכלכלי של הנשיא רייגן תולה את „האשם" באידיאולוגיה השיוויונית ברת הנבואה. היהדות, אומר הפרופ. היהודי, הכירה בהבדלים בין אנשים, לא דרשה שיוויון ולא ראתה בעושר – גנאי.

אירווין קריסטול: עושר אינו גנאי

קריסטול התקשה להבין מדוע מוצאת ממשלת ישראל צורך לפקח על מחיר המרטיני ששתה במלון המלך דוד בירושלים. באנגליה אין פיקוח מחירים והתיירים האמריקאים מסתדרים, אומר קריסטול.

השופט פוזנר: גם פורנוגרפיה הוא מוצר כלכלי

השופט הפדרלי ריצ'רד פוזנר הוזמן להרצות על תרומת החוקה האמריקאית לשגשוג כלכלי. המשפטן השמרני סבור שתרומתה העיקרית של החוקה האמריקאית לצמיחה היא שורת החוקים המבטיחים זכויות קניין וחוזים ותיקון מספר 5 לחוקה האוסר הפקעת רכוש ללא פיצוי.

השופט מתנגד למגבלות על החופש הכלכלי וסבור שגם פורנוגרפיה היא מוצר כלכלי המפיק תועלת לצרכנים, והגבלתה נוגד את החוקה האמריקאית.

השופט הפדרלי ביקר חריפות את מערכת המשפט הפלילי האמריקאי שמרוב הגנה על זכויות הפושעים הפכה מסורבלת יקרה ובלתי אפקטיבית, והחטיאה את מטרתה.

(מוריה אבנימלך)

המנהיגים הצעירים מתכוונים למכור יותר בונדס

בשבוע האחרון התארחו בארץ 70 מצליחנים צעירים מארה"ב. כולם מנהיגים של מפעל הבונדס. יש להם יומרות לחברה הזאת. דוד וינר ראש המנהיגות הצעירה של הבונדס צופה שבמהלך השנים הקרובות תכבוש לעצמה המנהיגות הצעירה מעמד נכבד בבונדס.

אשתקד מכרה החטיבה הצעירה שהוקמה לפני מספר שנים, אגרות בסך 8.5 מיליון דולר והשנה הם מעריכים שיגיעו ל־12 מיליון דולר.

הסיור בארץ נועד לסייע להם להכיר מקרוב, כך הם אומרים, את המדינה שלטובתה נמכרות האגרות. (דני גוב)

גילרמן מחפש עסקים במסצ'וסטס

דני גילרמן: [illegible]

נשיא איגוד לשכות המסחר דני גילרמן מחפש ביזנס עם חברות במסצ'וסטס. בפגישה עם חברי משלחת מסחרית מבוסטון בראשות ג'ו אלביאני שר הכלכלה של מסצ'וסטס אמר גילרמן כי הוא רוצה שהאיגוד שלו יהדק את קשריו עם ארגונים כלכליים במדינת צפון מזרח ארה"ב.

המשלחת, אגב, חתמה בארץ הסכמים עם שרי התעשייה, התיירות והמדע על שיתוף פעולה בין ישראל למדינות צפון מזרח ארה"ב בנושאי מדע, טכנולוגיה ותיירות. (דני גוב)

יצרני הקוסמטיקה מבקשים מרשתות השיווק להתחשב בקשייהן

אברהם גוטן, יו"ר ענף התמרוקים בהתאחדות התעשיינים, קובל נגד יבוא מתחרה. השבוע הוחלט בהתאחדות להקים ועדה שתבחן צעדים אופרטיביים במסגרת החוק, כדי להשפיע על רשתות השיווק להתחשב בקשיי היצרנים המקומיים ולהפסיק את הלחצים על היצרנים בנושא תנאי הסחר, אשראי ומועדי אספקה. (דני גוב)

המהפך הפרסונלי בהנהלת מנולייף ישתקף בתוצאות העסקיות

המהפך הפרסונלי בהנהלת מנולייף ישתקף בתוצאות העסקיות המהפך הניהולי שעברה חברת הביטוח „מנולייף", חברה בת של מנורה, משתקף בתוצאות העסקיות שלה. ד"ר משה פרג, מנכ"ל מנורה, שלקח את הניהול במנולייף באופן אישי על עצמו הצליח לשפר את התוצאות העסקיות. היקף גביית הפרמיות בביטוח חיים עלה ב־30% ריאלית לעומת אשתקד. ד"ר פרג מעריך כי החברה תגיע השנה למחזור פרמיות של 10 מיליון ש"ח. פרג מספר שלפני כשבוע רכשה חברת מנולייף אנגליה השותפה במנולייף מנורה, את הבנק והסטוק טראסט אנד סייווינגס מידי רויאל בנק אוף קנדה. ג'ו מונסי סגן נשיא מנולייף אמר בהכריזו על הרכישה כי החברה צומחת במהירות בבריטניה וכי הרכישה תאפשר לחברה לספק מוצרים פיננסיים חדשים ובפרט תכניות משכנתאות והלוואות הקשורות במוצרי החברה בתחום ביטוח חיים, פנסיות וקרנות נאמנות. (דני גוב)

■ ארה"ב

להנדס את תנובת הפרות

נראה כי הפרות תהיינה היצורים החקלאיים הראשונים שתפוקתן תוגבר על־ידי הנדסה גנטית. הורמון המכונה בוביין סומאטוטרופין מופק על־ידי בקטריות שניתן להן גן מתאים של פרה. ההורמון מסוגל להגביר את ייצור החלב עד כ־40% והוא נבדק עכשיו באירופה ובאמריקה. האיכרים, מכל מקום, עצבניים בגלל משמעות הדבר לגבי תעשיה המייצרת כבר עתה יותר מכפי שהצרכנים רוצים לקנות.

סומאטוטרופינים הם חלבונים המורים לגוף מה לעשות באנרגיה הנוצרת ממזון. הסומאטוטרופינים – האנושיים והפרתיים כאחד – מכוונים את האנרגיה לגדילה. גם סומאטוטרופין אנושי הופק בהנדסה גנטית ומשתמשים בו כדי לעזור לילדים נמוכי קומה להינצל מגמדות. מלבד עזרתו לגדילת העגלים, בפרות בוגרות יותר הוא מתעל את האנרגיה אל ייצור חלב.

פרות יונקות מנצלות אנרגיה בשלוש דרכים עיקריות: הן מקיימות את גופן בצורתה, הן מוסיפות משקל, והן מייצרות חלב. סומאטוטרופין איננו מכוון אנרגיה אל מחוץ לתחזוקת הגוף, אבל הוא מפסיק את ניצול המזון לשם הוספת משקל ומנצל אותו תחת זאת לחלב. המדענים אינם יודעים לבטח כיצד זה נעשה: הם יודעים כי הוא מגביר את זרימת הדם אל בלוטות העטין, אבל דבר זה יכול להיות הסיבה או התוצאה של הגברת ייצור החלב. מגביר גם את כמות האנרגיה הנמצאת אצל הפרות על־ידי כך שהוא עוזר לפרק שכבות שומן ומגביר את תאבונן.

מדענים עובדים עם הורמון זה, הסומאטוטרופין, עשרות שנים, אבל עד לפני שנים מספר צריך היה להפיקו מבלוטות יותרת המוח של פרות מתות. ההנדסה הגנטית מאפשרת לחברות התרופות לייצר את החומר בכמויות מסחריות. הגן המייצר סומאטוטרופין מוזרק אל הדי.נ.איי. של בקטריות, ואלה – המוזנות לייצר את ההורמון הזה – מפיקות אותו בכמויות גדולות.

חברות אלנקו, ציאנאמיד, מונסאנטו ואפג'והן, שהגבירו כולן את הייצור, מזדרזות עתה להוציא סומאטוטרופין לשוק. יש עדיין כמה בעיות. היום מזריקים את ההורמון יומיום, אבל אין סיכוי שהאיכרים יקנו דבר כל כך מייגע. החברות יצטרכו איפוא להמציא מנגנון שחרור איטי. יש חשש שהפרות תרדנה יותר על המידה אם תוסף יותר מדי אנרגיה לייצור חלב. העבודה שנעשתה עד כה מראה כי אם הכמות המוזרקת נכונה, יכולות הפרות לפצות את עצמן על־ידי אכילה נוספת. אבל לפנינו עוד יותר משנתיים של מחקר עד שהתיאוריה תיהפך לעובדה מוגמרת.

החלב המופק על־ידי פרות שטופלו בסומאטוטרופין ייבדק גם הוא כדי לבחון אם יש בו השפעות מזיקות על בני אדם השותים אותו. הדבר נראה בלתי סביר: הוא פשוט חלבון שמערכת העיכול כותשת אותו בקיבה כמו כל חלבון אחר. חששותיהם של הצרכנים עלולים להוות בעיה גדולה יותר, בתקופה שאנשים מודאגים מאכילה יתרה של תוספות לא טבעיות. חברות התרופות נמנעות, משום כך, משימוש במלה הורמון לגבי הסומאטוטרופין.

בזמנים משונים אלה, של עודפים חקלאיים עקשניים, דווקא האנשים שצריכים היו לקדם בשמחה תוצר זה – האיכרים – חשדניים. בבריטניה, למשל, קוצצו כבר עכשיו מכסות החלב ב־9% וקיצוץ נוסף של 9.5% יוטל לשנתיים מאפריל 1987. אם אכן יצא הסומאטוטרופין לשוק תוך כמה שנים, ואם השוק ייראה כפי שהוא נראה עכשיו, האיכרים חוששים כי התכלית תהיה לאפשר לפחות פרות, ולפחות מגדלי פרות, להגיע לאותן המכסות.

■ תורכיה

רה־עותומניזציה

השפה התורכית היא מד־חום – גם כלפי היחס לעבר, גם ביחס לרגשות המדיניים. משך ארבע או חמש שנים, מאז ההפיכה של 1980, מתרחש גל התלהבות למשימת טיהור השפה מן המלים הערביות והפרסיות שנותרו בה. הממשלה הצבאית, שראתה את עצמה כמגינת המורשת החילונית, לא עשתה כלום כדי להביא גל זה. העתון השמאלי „קומהוריייל" – אחד מן המעטים הראויים לקריאה בארץ זו – הפך לשופט וברור בנושאי „התורכית החדשה". לחידושי־הלשון של העתון היתה, לגבי קוראיו בחוץ־לארץ, השפעה כפולה – שעשוע ומבוכה.

כעת חוזר התהליך על עקבותיו – אות. ללידתה מחדש של ההשפעה האיסלאמית בתורכיה. ערוץ הטלוויזיה שבשליטה ממשלתית חזר להשתמש במלים עותומאניות, שהחלו להיעלם. מלים אירופאיות, אותן מעדיפים כמה חילוניים על פני המלים הערביות – אם לא נמצאת חלופה תורכית „טהורה" – נעזבות לנפשן ונטשות. על גדות הבוספורוס החליפו השלטים המכוונים ל„פריבוט" (העתק של המונח האנגלי ל„מעבורת") בשטחים המורים על הדרך ל„אראבה ואפורו" – אבל בני איסטנבול ממשיכים לקבל הזמנות ל„בוקתייל" („קוקטיל"). מלים חדשות צועדות במקביל לקודמותיהן הערביות. איסריק – המונח החדש המשמש לתרגום המלה „תכולה" ו„קיבולת" וגם „תוכן־עניינים" או „עיקר" – מקיימת דו־קיום עם המלה מוחטבא מן השפה העותומאנית.

משמעות של שינוי־השקפות זה נעוצה בהחלטה משנת 1928 – דחייתו של כמאל אתאטורק את הכתב הערבי ששימש את התורכים משך מאות שנים, לטובת הכתב הרומי. על פני השטח הפרידה החלטה זו בין התורכים ובין חלק מתרבותם. האם תביא פריחתה המחודשת של ההשפעה התורכית האיסלאמית ליצירת קשר מחודש בין שני אלה?

תערוכה על הנושא „תקופת הסולטאן סולימאן, המפואר" הנמצאת כעת בוואשינגטון בירת ארה"ב, היא תזכורת לעושרו של העידן העותומאני בהיסטוריה התורכית. היה בה לא רק אגף מפואר ביותר של אמנות פלאסטית, אלא גם פירוט מרהיב של שירת ה„דיוואן" של החוצר העותומאנית, שמחצית מאמנותה נעוצה ביופיה של הכתיבה־התמה – הקאליגראפיה. אם התורכים מנותקים מחלק זה בתרבותם, אין זה בשל שינוי הכתב. לרוב התורכים שירת־הדיוואן המסוגננת היגויה, בלצולה, משחקי המלים שלה ומליצותיה – היא חסרת־מובן, היום כמו לפני מאה שנה. השינוי הדראמטי שהגה אתאטורק היה פחות דראמטי מכפי שהוא נשמע, או נראה, לכאורה. הרפורמה הלשונית החלה במחצית המאה ה־19. הכתב הערבי הדל בסימני תנועות לא היה מצוייד דיו לשימוש התורכית – שיש בה שמונה צלילי תנועות קצרות אף – ששירת משימה זו משך תקופה ארוכה.

שינוי הכתב נגע למיעוט זעיר. ב־1924, רק שלושה אחוזים מבין התורכים. ידעו קרוא וכתוב. חלק גדול ממיעוט זה היו בני העילית האינטלקטואלית שלמדו בבתי־הספר הזרים שבתורכיה והתחנכו בשפות זרות. יתר על כן, לא היה־שפע של ספרות כי בשנת 1900 היו רק 5000 (חמשת אלפים) כתבים שראו אור. בהעתקת מסה זו לכתב שונה היו לא מסה ולא יסוריים.

השפעתו של אתאטורק היתה גדולה יותר בתחום אוצר־המלים. קרוב לרבע מן המלים שהופיעו במילונים התורכים בראשית המאה היו בעלות שורשים ערביים או פרסיים. כיום נשארו, יחסית, מעטות.

הצטלבותו של האלף־בית החדש עם גידול ידיעת קרוא־וכתוב בין הכפריים התורכים עזרה ללא ספק לפריחתה של ספרות חדשה במחצית המאה האחרונה. זוהי ספרות־הכפר – שיח־הפלאחים. לפני אתאטורק, היו סיפורים עוברים מפה לאוזן, דבר שהגביל אותם מבחינה גיאוגרפית והותיר אותם באזורים הכפריים. ב־1947 כתב המורה מחמוט מקאל את ספרו רב־המכר „רשימותיו של מורה כפרי" בעל המסר הברור:

„האנשים החושבים על הכפר' התורכי במונחים של הרועה מחלל בחליל, כמה רומאנטיים הם חייו, אינם מכירים ארץ זו. כל עוד לא נהיה נעוצים במציאות עד לברכינו, לפחות יכולים אנו להפסיק ולהתיימר שאנו מכירים את הכפר ושאנו מצויים בעמדה מכירים את הכפר ושאנו מצויים בעמדה המאפשרת לנו לדבר בשמו".

רבים הלכו בעקבות מקאל. הידוע בהם הוא ישאר־קמאל שיצירתו „מחמט, הנץ שלי" תורגמה לעשרות שפות. הם יצרו ספרות שיש לה קשר לתורכיה המודרנית, הרבה יותר מעידפוליהם של משוררי ה„דיוואן". אין בכוחן של תנודות קלות בלשון, פרי התחושה הפוליטית הנפוצה, לנתק את התורכים מעל מסורת זו.

במערכת בחירות מוכן דויד אואן אחד משני מנהיגי ה„מערך" הסוציאל דמוקרטי ליברלי לבקר גם בקהילה היהודית בלונדון ולהביע דעות פושרות בענייני הסיכסוך הישראלי־ערבי. צילום א.פ.

■ יפאן

לסין – בלי כפפות

היפאנים, הנודעים בסגנון התבטאות בלתי־ישיר, מתנהגים עכשיו אל הסינים בגילוי־לב האופייני לציון. המשא־ומתן המסחרי שהתנהל בין סין ויפאן ב־18 וב־19 במאי היה קצר – עדות לכך עד כמה הידרדרו היחסים מאז גבר כוחם של השמרנים בסין בתחילת השנה. בשיחות ביקשו הסינים מהיפאנים שיעבירו להם יותר טכנולוגיה. נאמר להם, כי הדבר ייעשה רק אם סין תסביר יותר פניה להשקעות זרות. ליתר בהירות הוסיפו היפאנים, כי יחסי המסחר ישתפרו כשסין תחדש כמה הסכמים מסחריים שהיא השעתה.

מסחר הוא, כידוע, מקור לחיכוכים. הגרעון המסחרי של סין עם יפאן מצטמצם והולך. היפאנים אומרים כי הוא יצטמצם השנה ל־1.7 מיליארד דולר, לעומת 4.2 מיליארד בשנה שעברה ו־6 מיליארד דולר ב־1985. אבל הצטמצמותו נובעת מחסר – סין פשוט חסרה מטבע זר כדי לשלם בעד מוצרי הצריכה היפאניים שתושביה היו רוצים לקנות. אף שהיפאנים מציינים כי הם העבירו לסין בשנה שעברה יותר טכנולוגיה מאשר לכל מדינה אחרת, חלק גדול מזה היה בשירותים ולא בטכנולוגיה תעשייתית ועתירת ידע, כפי שסין רוצה.

הרגשת האיבה, מכל מקום, עמוק הרבה יותר מאי־שביעות־הרצון בתחום המסחר. הסינים מדברים בחשש גלוי על היפאנים מאז הורח שיו באנג, ידיד של יפאן, מתפקידו כמזכ"ל המפלגה הקומוניסטית בסין, בינואר השנה. בתחילת חודש זה – לאחר שדנג קסיאו־פנג הכריז בהתרגשות כי סירובה של ממשלת יפאן לצדד בעמדת סין בדיון המשפטי באוסקה מעיד על תחיית המיליטאריזם היפאני – החליטו היפאנים כי אינם יכולים עוד לבלוע את זעמם. השגריר הסיני זומן אל משרד החוץ ונזוף. זמן קצר אחר־כך גירשה סין מתחומה עיתונאי שעבד בפקין מטעם „קיודו", סוכנות ידיעות יפאנית. סין אומרת כי עסק בריגול.

הדיון המשפטי שמדובר בו נוגע לסכסוך בן 20 שנה בין סין לטייוואן בעניין הבעלות על מעונות סטודנטים בקיוטו, שסטודנטים סיניים משתמשים בהם עוד מלפני מהפכת 1949. בית־משפט באוסקה פסק לטובת הטייוואנים בפברואר והמקרה הועבר לבית־המשפט העליון לשמיעת ערעור. יפאן, טוענת סין, הכירה ב„סין שניה" ברגע שהכניסה את הטייוואנים לבתי־המשפט שלה; לדברי הסינים הדבר מפר הסכם סיני־יפאני מ־1972, האוסר יחסי ממשלה־לממשלה בין יפאן לטייוואן. סין אומרת עוד כי על יפאן לשנות את פסיקתה. יפאן משיבה על כך, כי בשיטת הממשל שלה אין הממשלה יכולה להתערב במערכת השיפוטית.

אין זה הסכסוך הראשון הקשור בטייוואן. בינואר היה מקרה שמשפחה של צפון־קוריאנים, שחיפשה מקלט מדיני, נסחפה אל המים הטריטוריאליים של יפאן על גבי סירה רעועה. יפאן מסרה אותם לטייוואן וזו העבירה אותם מיד לדרום־קוריאה. גם זה, אומרים הסינים, היה הפרת הבטחה של יפאן, שהתחייבה שלא לקיים קשר עם ממשלת טייוואן.

לא דרוש הרבה כדי לשלהב את היחסים בין שתי מדינות אלה, שתולדותיהן שזורות בגילויי איבה הדדית. הסינים מתחלחלים כאשר מנהיגיה של יפאן מקיימים את העליה־לרגל המסורתית שלהם אל המשכן באיסוקוני, לזכר חללי המלחמה היפאנים; קצפם יצא בשנה שעברה על ספר לימוד יפאני, שהקל ראש בהתנפלות יפאן על סין בשנות השלושים. בחודש יולי יחול יום השנה ה־50 למלחמת סין־יפאן ועוד הרבה מלים קשות עלולות להיאמר לפני כן ואחרי כן.

■ סלוודור

שלא יחזרו הביתה

השעון שהתחיל לפעול עם העברת התיקון לחוק ההגירה בנובמבר האחרון מתקתק חזק מכל בסלוודור, אשר כעשירית מאוכלוסייתה בת חמשת המיליונים מתגוררת באופן לא חוקי בארצות הברית. הממשל אינו מתכנן גירושים המוניים כלשהם, כפי שיש חוששים. הבעיה היא שהחל ב־1 ביוני תהא זו עבירה לתת עבודה לזר בלתי ליגאלי. למעשה תתחיל אכיפת החוק רק כעבור שנה, אבל כבר עתה מתחילים המעסיקים להישמר מפועלים זרים בלתי חוקיים. וללא אפשרות לעבוד, עשויים הסלוודוראים לחזור הביתה.

ממשלת סלוודור, המתמודדת כבר עכשיו עם אבטלה חמורה, עם המונים שנעקרו ממקומם ועם מעשי הרס של לוחמת הגרילה, רואה תחזית זו כקש האחרון. הנשיא חוזה נפוליאון דוארטה, כך נודע השבוע, כתב לנשיא רייגן והפציר בו לנהוג לפנים משורת הדין עם בני סלוודור, ובכך גרם מהומה בקרב הממשל.

זה שנים מתנגד הממשל לנסיון מצד הקונגרס ליצור יוצאים מן הכלל מעין אלו. עד כה השקיע הממשל מאמץ ניכר בהגשת תביעות נגד התנועה למען מקלט לסלוודוראים בלתי ליגאליים. מדיניות זו התבססה בחלקה על הטיעון שלגבי אנשי סלוודור לא קיים איום של דיכוי בארצם ולכן אין לראות בהם פליטים: הם סתם מהגרים כלכליים.

מכתבו של דוארטה אינו מבטל טענה זו, אבל הוא עוקף אותה. הוא טוען כי לא זו בלבד שכלכלת ארצו רופפת מכדי לקלוט לתוכה זרם של מהגרים חוזרים, אלא שהיא ממש זקוקה לסכומי הכסף שהם שולחים הביתה מעבודותיהם הנוכחיות: 350–600 מיליון דולר לשנה במטבע זר, לדבריו. הוא מציג עניין זה כמעשה ידידות כלפי משטרו. נוסף על כך, מי שנתן פרסום למכתב העלה את מגיותיה של הידידות. עכשיו טוענים כי סירוב לבקשתו של דוארטה יהווה נזיפה פומבית שמשטרו הרופף לא יוכל לעמוד בה.

לפי חשבונו של דוארטה, 400,000 עד 600,000 בני סלוודור נכנסו לארה"ב באורח בלתי ליגאלי מאז ינואר 1982; כלומר, תקופת זמן לא מספקת כדי לזכותם בחנינה לפי החוק. משרד המשפטים סבור כי מספרים אלה מוגזמים, אבל מחלקת המדינה אינה סבורה כך. ההבדל בהערכותיהם משקף את רצונה של מחלקת המדינה לעזור לדוארטה, בעוד שפקידים המדינה רוצה לאכוף את חוק ההגירה החדש.

יועציו של אדוין מיז אומרים כי אם ינהגו לפנים משורת הדין כלפי אל־סלוודור, תבואנה גם מדינות אחרות לבקש יחס כזה בנימוקים כלכליים שונים בתוקפם. ג'ורג' שולץ ישיב כי רק מעט מדינות אחרות, שגם מהן הגיעו עובדים בלתי ליגאליים, עסוקות במלחמת אזרחים. השניים יתקשו יותר להסכים ביניהם בדבר התשובה לדוארטה מכפי שהסכימו בשבת שעברה, כאשר רשמו את הנשיא ואלדהיים מאוסטריה ב„רשימה השחורה".

אם יגבר מיז והממשל לא יעשה דבר, עשוי הקונגרס לבוא לעזרת דוארטה. הצעת חוק להענקת מעמד של „עזיבה ממושכת מרצון" ליוצאי סלוודור וניקרגואה – וזה מה שמבקש דוארטה – עברה בבית הנבחרים בשנה שעברה; זו יכלה לפטור אותם מגירוש ולהרשות להם לעבוד. החוק הושמט לפני העברתו הסופית, במידה ידועה בגלל התנגדותו של הממשל.

עכשיו, לאחר שבסנאט יש רוב דמוקרטי ודוארטה השמיע את בקשתו ומחלקת המדינה שינתה את טעמה, טובים סיכוייו של החוק לעבור בקרוב. והנשיא רייגן, במקום שיאלץ לכף בעל כורחו, עשוי לדרוש למלא את רצונו של דוארטה.

■ ארגנטינה

נסיגת הנשיא

הסנאט של ארגנטינה שוקל עכשיו אישור הצעת חוק, שיהיה בו ויתור גדול לכוחות המזויינים: יתכן שאין זה הויתור האחרון שיצטרך הנשיא אלפונסין לעשות. החוק, אם יתקבל, יעניק חסינות לקצינים רבים המואשמים ברצח, בעינויים ובפשעים אחרים בשנות ה־70, שנות „המלחמה המלוכלכת" נגד לוחמי הגרילה השמאלניים.

אלפונסין שלח את הצעת החוק לקונגרס (שם אישר אותו בית־הנבחרים ב־15 במאי) לאחר המרד של כמה יחידות צבא באפריל. המורדים נכנעו, בסופו של דבר, ונראה היה שהנשיא ניצח. אבל בהצעת החוק, שהיתה אולי המחיר שהוא שילם בחשאי כדי לסיים את המרידה, קיבלו הקצינים המתמרדים את מרבית דרישותיהם. עכשיו הם רוצים יותר.

כשנבחר אלפונסין לתפקידו, הוא חיפש דרך ביניים בין התביעות של רוב הארגנטינים, שרצו כי קצינים אלה יועמדו לדין, לבין אותם אנשי צבא שאמרו שבשנות ה־70 הצבא פשוט הפעיל טרור נגדי נגד טרור. אלפונסין אמר שמקרים של זכויות האזרח יידונו בבתי משפט אזרחיים, אבל הוא אמר גם שאנשים שמילאו פקודות אינם צריכים להיענש אלא אם ביצעו "מעשים מתועבים". הוא קבע את חודש פברואר השנה כתאריך אחרון להגשת תביעות.

הצעת החוק אומרת כי אין לשפוט חיילים על הפרת זכויות האזרח אם לא היו "קצינים גבוהים" (מאלוף־משנה ומעלה) בזמן הפעולה. לגבי בעלי דרגות נמוכות יותר מניחים כי מילאו פקודות – הגנה מושלמת. הפשעים היחידים היוצאים מכלל זה הם: אונס, גניבה, או חטיפת ילדים. בסיכום, זו חנינה כוללת כמעט לקצינים המשרתים היום. רוב הקצינים ה"גבוהים" כבר פרשו מן השירות. כ־20 קצינים שפרשו עלולים עוד לעמוד למשפט, אבל רבים יותר (אין מספר רשמי) עשויים להינצל מעונש, בהם גם קפטן אלפרדו אסטיז, שהואשם בעינויים שביצע בבית־הספר הטכני של הצי בבואנוס איירס.

איש חיל האויר האמריקאי לשעבר קולונל (בדימוס) רוברט דאטון תוקע כף עם פרקליטו לאחר שיצא בשלום מעדות בקונגרס בפרשת איראנגייט. (צילום א.פ.)

■ אוגנדה

מולדת האיידס

באוגנדה, כמו במדינות אחרות במרכז־אפריקה, פגיעת מגיפת האיידס גרועה הרבה יותר מאשר בארה"ב או באירופה. שלא כמו כמה משכנותיה, אוגנדה מכירה בעובדות באופן גלוי ומנסה לעשות משהו בנדון. זו המדינה האפריקאית היחידה, שפתחה במבצע פיקוח שיטתי. המבצע, העתיד להימשך חמש שנים, תוכנן בחודש שעבר על־ידי משרד הבריאות האוגנדי בשיתוף ארגון הבריאות העולמי.

איש אינו יודע כמה בני אוגנדה לקו באיידס. ההערכה האופטימית ביותר מדברת על 16 אלף אנשים בקאמפלה הבירה – שאוכלוסייתה מונה כחצי מיליון. כ־12 אחוז מתורמות הדם ו־13 אחוז מהאמהות־בדרך, המצויות בפיקוחן של המרפאות למעקב אחר ההריון, נתגלו כנגועים במחלה. עובדה טראגית נוספת היא, שכ־5000 תינוקות לוקים בנגיף עוד ברחם אימם. בקצב זה – ואם לא יחולו שינויים בהרגלים המיניים – כמעט כל אדם מבוגר בבירת הארץ ישא בדמו את הנגיף תוך עשר שנים בלבד.

הבירה אינה האיזור הנגוע ביותר באוגנדה אלא דרום־מערב המדינה. איזור זה גובל במוקד המגיפה. הארצות הקרובות – בורונדי, רואנדה, מזרח זאיר ומחוז ווסט לייק (ממערב לאגם ויקטוריה) של טאנזניה – הן האיזור הנגוע ביותר בעולם. כפרי הדייגים הקטנים, שלאורך החוף האוגנדי של אגם ויקטוריה הם האתר שבו נתגלה „סלים", כפי שבני אוגנדה קוראים למחלה. היה זה אך לפני ארבע שנים. קומץ המחקרים שבוצעו מרמזים על כך, ששליש מאוכלוסיית חבל ארץ זה נגוע במחלה הנוראה.

שאר אזורי אוגנדה במצב מעט טוב יותר. בעיר קילו, שבצפון המדינה, פגעה המחלה ב־13 אחוז מהאנשים. במחוז ווסט נייל (ממערב לנילוס) ובמחוז מוקונו (מצפון לעיר הבירה) – יש בבדיקות הדם תוצאה בשיעור נמוך מארבעה אחוזים. אבל האיידס מתפשט גם לאזורים הנגועים פחות. שני אמצעי־תובלה משרתים את הנגיף במסעו זה.

האמצעי הראשון הוא הצבא. חיילי אוגנדה עוסקים עתה בחיסול הכוחות המורדים באזורים הכפריים שבצפון־מזרח הארץ. רוב החיילים האלה באים מהאזורים הדרומיים הנגועים קשות. סימן מבשר רע הוא מגיפת מחלות־המין עליה דווח, בשנתיים האחרונות, מתוך חיל־המצב הצפוני. המדווחים היו רופאים, ששרתו בבית־חולים מיסיונרי בסביבה. רופאים אחרים, קובעים, השלימו זה לא כבר מחקר בן חודשיים על הידבקות באיידס בין חיילים. מסקנות ראשוניות, לא רשמיות, מדברות על שיעור חולי של חייל אחד מתוך שלושה.

אמצעי תובלה שני, כשמו כן הוא. המדובר במשאיות, הנעות בדרך המלך העיקרית של אוגנדה – דרך המחברת בין האזורים הנגועים של זאיר, רואנדה, בורונדי ומערב־אוגנדה וממשיכה מזרחה, לעבר קניה ונמל מומבאסה. בדיקות שבוצעו בידי חברת הובלות גדולה, מורות ש־30 אחוז מנהגי־המשאיות נגועים במחלה. לאורך הדרך הזאת נפוצה הזנות. במחוז רקאיי – ממערב לאגם ויקטוריה ומצפון לגבול טאנזניה – נתגלתה תופעה מעניינת. בעיר מסויימת, על אם הדרך הראשית המוליכה מדרום־מערב הארץ, אין מעסיקים בבתי־קפה ובברים נערות דקות־גזרה – מאמינים שהן נגועות, כולן, באיידס. מאותו מדי: 80 אחוז מנערות־הבאר בעיר הנדונה כנושאות הנגיף.

המבצע החמש־שנתי, שעלה כ־6.8 מיליון דולר, מכוון לצייד את כל בתי־החולים הממשלתיים (46 במספר) בערכות לבדיקת־דם ולשפר את רמתו של המרכז המזרח־אפריקאי לחקר חיידקים, שבעבר היה ברמת הצטיינות גבוהה. הוא יאפשר לשים קץ לתהליך המייגע הנוכחי – שליחת כל דגימות־הדם לבריטניה לצורך בדיקה.

صكنا من الاصل

صكنا من الأصل

ועד מד"א מחריף השביתה; דובר מד"א מאשים הממשלה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

הוועד הארצי של עובדי „מגן דוד אדום" החריף שלשום את השביתה שהחלה ביום ב'. העובדים סגרו למשך ארבע שעות – החל מהשעה אחת-עשרה לפני הצהריים ועד שעה שלוש אחר הצהריים – את התחנות מד"א בארץ, כולל השירותים הניידים.

הצעדים שננקטו שלשום ונעשו במחאה על אי-קבלת משכורות חודש מאי פגעו באורח חמור גם בשירותי החירום של מד"א, עקב הנטישה המאסיבית של העובדים בכל התחנות בארץ.

יושב-ראש הוועד הארצי של עובדי „מגן-דוד אדום", אלי בן-קיסוס האשים אתמול הן את הממשלה, והן את הנהלת מד"א, במצב שנוצר.

„לא ביקשנו תוספות או העלאות בשכר", אמר בן-קיסוס, „כל מה שאנו מבקשים זה לקבל את משכורתנו בזמן. אם ראש הממשלה אינו מסוגל לכפות פתרון על הגורמים הנוגעים בדבר, מצידנו – ששירותי מד"א יתופעלו על ידו, או על-ידי הממשלה".

בן-קיסוס הטעים, כי הוועד אינו פוטר מאחריות למצב את הנהלת מד"א. לדבריו, חובות מד"א לשלטונות מס-ההכנסה „אינם מהיום" ו„מגן-דוד אדום" אינו מעביר את הכספים לאוצר, למרות שסכומים אלה נגבו מהעובדים כחוק.

דובר מד"א משה דיין אמר אתמול בתגובה: „נכון שמד"א לא העביר את הכספים למס ההכנסה. המעשה הזה עלול היה להיות בגדר עבירה פלילית, לולא היתה הממשלה מעבירה את הכספים המגיעים למד"א ממשרד הבריאות".

לדברי דיין, בארבע השנים האחרונות מפגר משרד הבריאות בקביעות בהעברת חלקו בתקציב מד"א עבור שירותים שקיבל ממנו. „למד"א, כגוף שאין לו כוונות רווח, אין הון עצמי כדי לממן את הפיגור בתשלומי הממשלה. כתוצאה מכך, צומצם החוב למס הכנסה להיקף של 4 מיליוני ש"ח.

„החוב, הנובע מריבית והצמדה על כספים שמד"א חייב למס הכנסה. לעומת זאת, משרד הבריאות, שפיגר בתשלומים, ואף אישר למד"א לפגר בתשלומי מס הכנסה, אינו מכיר בהוצאה זו", אמר הדובר משה דיין.

לדבריו, נכון להיום, קופת מד"א ריקה וחובות הממשלה ומשרד הבריאות לגוף זה מגיעים ל-22 מיליוני ש"ח, שבלעדיהם אין אפשרות לשלם את משכורות העובדים.

עיריית תל-אביב-יפו פותחת בימים אלה במבצע לשמירה על הנקיון בעיר. במקביל למבצע פירסום תחת הסיסמה: „אל תלכלך! הולכים על תל-אביב נקיה", מבצעת העירייה פעולות אכיפה והגשת דו"חות נגד מלכלכים. בתמונה: פקחי העירייה מגישים דו"ח ברחוב דיזנגוף נגד אזרח שהשליך פסולת ברחוב.
(צילום: אילן אוסנדריבר „ישראל-סאן")

דו"חות נגד „אור שמח" בגלל הדבקת מודעות

מאת סופר „דבר" בירושלים

פקחי עיריית ירושלים רשמו ערב חג השבועות עשרות דו"חות נגד הרב ראובן אלבז ומוסדות ישיבת „אור החיים", על הדבקת מודעות בלתי-חוקית.

בשבוע האחרון, הודבקו בכל רחבי ירושלים עשרות מודעות ענק, הקוראות להשתתף ב„עצרת התעוררות", שתיערך בתל-אביב.

המודעות הודבקו על לוחות מודעות עירוניים, כשהן מכסות מודעות אחרות, על קירות בתים ומקומות אסורים אחרים.

פקחי העירייה נשלחו ערב החג לרשום ד"וחות על הדבקה בלתי-חוקית של המודעות ודובר העירייה מסר, כי בנוסף לברירת הקנס, מתכוונת העירייה לתבוע גם את התחומים על המודעות.

מירוץ המכוניות נפתח היום בתרעומת על החמרת התקנון

מאת אריה אגר, סופר „דבר"

תוך החמרה בלתי הוגנת של התקנון – באמצע העונה – ייערך היום מירוץ המכוניות השני השנה. המירוץ ייערך היום, משעה 1 בצהריים ואילך, במסלול באשקלון. זו הפעם הראשונה מופיעה במירוץ מכונית בחסות יבואני "פורד-סיטרואן", חברת לובינסקי. הקבוצה כוללת מכונית אחת, "ויזה 4•4" שבה ינהג יצחק זית, שהופיע עד כה במכונית "טלברסמבה-ראלי" שלו. ה"ויזה" היא השניה בסוגה במירוץ, לאחר שמישל גרז' רכש מכונית כזאת עוד לקראת העונה הקודמת אשתקד.

לקראת המירוץ היום, הוחמר במפתיע התקנון ביחס לתנאי השתתפותן של מכוניות בעלות הנעה מתמדת על ארבעה גלגלים כדוגמת ה"ויזה", על-פי דרישתם האולטימטיבית של יותר משתתפי הקבוצה שעד 1,600 סמ"ק.

משמעותה של ההחמרה, שלמעשה לעולם לא יוכלו נהגי מכוניות אלה להתייצב בשורה הראשונה לקראת הזינוק.

דורשי ההחמרה הסתמכו על החלטה ישנה, שאם יימצאו שלוש מכוניות מסוג זה, ייערך להן מיקצה נפרד. הם איימו לרכוש מכונית ישנה ולהעלות אותה למסלול, בלי להכשירה כלל כראוי.

לו מימשו את איומם, היתה התחרות במיקצה נערכת, למעשה, בין שתי מכוניות בלבד והיתה מאבדת כל עניין. הנהלת המועדון נכנעה לאיום זה והתפשרה עם דורשי ההחמרה.

שינוי התקנון באמצע העונה מעורר תרעומת ונראה בלתי הוגן. מתנגדי השינוי אומרים, שהצבת מכונית למירוץ עולה כסף רב, וזה נטל כבד במיוחד על נהג המממן את השתתפותו בעצמו.

למירוץ חוזרת הפעם סיגל בן-דוד, שפרשה אשתקד, לאחר שהתהפכה פעמיים ונותרה ללא מכונית. היא תנהג ב"מיני-מיינור". במהלך המירוץ ייערך גם הסיבוב הרביעי באליפות האופנועים.

בהיפתח שבוע החינוך הערבי אתמול אמרו מארגניו:

החינוך הערבי מפגר אחרי החינוך היהודי ב-10 שנים

מאת מוחמד חליליה, סופר „דבר" בכנסת

בהפגנות, בתהלוכות ובאסיפות המוניות נפתח אתמול בישובים הערביים שבוע החינוך הערבי. את השבוע מארגנים ועדת המעקב לבעיות החינוך במגזר הערבי והוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות.

אלפי תלמידים, מעשרה בתי-ספר תיכוניים, יצאו בשעות הצהריים של יום אתמול מבתי-ספריהם בנצרת, קיימו הפגנות ותהלוכות ונשאו סיסמאות נגד הקיצוצים בתקציב החינוך ובעד שוויון בהזדמנויות ובמשאבים לכל תלמידי ישראל.

ד"ר מוחמד חביב-אללה, שהביא למפגינים את דבר ועדת המעקב, אמר שהחינוך במגזר הערבי מפגר בהשיגיו לעומת החינוך במגזר היהודי ביותר מעשר שנים.

על כן, אמר ד"ר חביב-אללה, הוועדה תובעת ממשרד החינוך לקבוע מדיניות שתכליתה לגשר על הפער הקיים, במיוחד בכל הנוגע לחדרי הלימוד, למשאבים ולתכנים.

ד"ר חביב-אללה תקף את מדיניות הממשלה ומשרד האוצר ביחס לקיצוץ בתקציב החינוך, במיוחד בתקציב החינוך הערבי, ואמר: „כל קיצוץ במערכת החינוך הערבי יפגע בעצמות ממש, מכיוון שלא נותר כל בשר לקצץ בחינוך הערבי".

עוד אמר חביב-אללה, שערביי ישראל רואים ביחסם המזולזל של הממשלה ומשרד החינוך לבעיותיו המיוחדות של החינוך הערבי בישראל בעיה פוליטית הדגיש, כי „לפני שמדברים על השלום באיזור – על מעצבי המדיניות לדעת שהם חייבים לקיים את השלום מבית, בין שתי האוכלוסיות במדינה".

סופר „דבר" מוסר, כי במסגרת שבוע החינוך הערבי, יתקיימו ימי עיון, סדנאות, ובמות הסברה.

כן יצאו אלפי תלמידי תיכון ערביים לטיולים בחיק הטבע, במיוחד באיזור עמק בית נטופה והגליל. במהלך הטיולים האלה, ישמעו התלמידים הרצאות על הפקעת אדמותיהם של חקלאים ערבים מאז קום המדינה.

חשוד באורגיות עם קטינים הושם במעצר מחשש ללינץ'

מאת יוסי ליבוביץ

מתגורר בן 23 מארה"ב מתל-חנן מואשם בבית משפט השלום בחיפה בביצוע מעשי סדום בקטין ובביצוע מגע מיני עם קטינים.

בכתב האישום, שהוגש שלשום, נטען כי החשוד מרק רוזר, רווק המתגורר בדירה שכורה, שיכנע בסוף חודש מאי 1986 שני ילדים בני 12 ו-13 לקיים עימו מגע מיני, בדירתו.

בכתב האישום נאמר, כי רוזר הראה לילדים תמונות פורנוגראפיות והסביר להם איך מקיימים גברים יחסי מין ביניהם.

בשלב כלשהו, נאמר בכתב האישום, סרבו השניים לשתף פעולה, אולם החשוד שיכנע אותם, כשנתן להם מתנות ודברי מתיקה, כי ייהנו מקיום היחסים וכי לא יאונה להם כל רע.

בחודש מאי, נאמר בכתב האישום, בעל החשוד אחד מן הקטינים בדירתו ועשה בו מעשה סדום, בניגוד לרצונו.

הנער הצליח לברוח מהבית, סיפר על כך לאמו והיא התלוננה במשטרת זבולון.

החשוד רוזר נעצר לחקירה בשבוע שעבר, והובא בפני שופט בית משפט השלום בחיפה, לשם הארכת מעצרו.

אולם, השופט החליט לשחרר את החשוד בערבות ולהפקיד אותו במשמרת בבית משפחה אומנת.

בתל-חנן סערו הרוחות בעקבות שחרור החשוד. הורים פחדו פן ינסה החשוד לפתות את הילדים פעם נוספת.

ההורים איתרו באופן כלשהו את המשפחה האומנת ואיימו שיעשו שפטים ברוזר.

עורך דינו של החשוד ביקש מבית המשפט לעצור אותו במעצר הגנתי ואמנם, במשך כשבוע ימים, נכלא החשוד במשטרת זבולון, לפי בקשת סניגורו.

השודד „קילף" מהתייר את הכסף עם המכנסיים

(ע) – תייר מהולנד נשדד ביום ב' בלילה על-ידי אלמוני. השודד לקח ממנו את מכנסיו, יחד עם כספו, והותירו בתחתוניו ליד מלון „הילטון" בתל-אביב.

השוד אירע בעשר וחצי בלילה, שעה שהתייר מהולנד ניגש למכוניתו, שחנתה ליד מלון „הילטון". לפתע, הגיח אלמוני, הורה לו לפשוט את מכנסיו ולתת לו אותם. התייר המבוהל נשמע לאלמוני, שגנב את המכנסיים שהכילו ארנק ובו 50 ש"ח ומפתח, וברח מהמקום.

המשטרה פתחה בחקירת המקרה.

נזקים לחקלאי ים-המלח עקב סכסוך 'מקורות' ונצ' המים

מאת שמעון וייס, סופר „דבר"

סכסוך ממושך בין חברת „מקורות" לבין נציבות המים על שימוש בקו מים ישן, באורך של כ-5.2 קילומטרים, גורם נזקים כבדים לגידולים החקלאיים של ישובי צפון-ים-המלח ולדברי המתיישבים באיזור, אם לא יושם קץ לסכסוך, יושמדו למעלה מ-1,000 דונם תוצרת חקלאית, המפרנסת שישה קיבוצים באיזור.

הסכסוך החל לאחר שאגודת „מי תמר", שבה מאוגדים הקיבוצים מצפה-שלם, קליה, אלמוג, בית הערבה, מול נבו ועין-גדי, קיבלה אישור מנציב המים צמח ישי לנצל את מי השפכים של ירושלים ובעזרת מפעל מים שהוקם מכספי הישובים וממענקים מורשים, מקבלים כל הישובים באזור אספקת מים סדירה.

אגודת המים ביקשה לנצל לצרכיה את צינור המים, שאינו בשימוש מזה ארבע שנים, במקום להניח קו חדש, במחיר רב. נציב המים אישר להשתמש בקו הישן, אולם חברת „מקורות", שהקו היה שייך לה בעבר, הטילה וטו והחלה לשבש את אספקת המים לשטחים החקלאיים של כל קיבוצי צפון ים המלח.

לדברי תושבי האזור, ברמת ההתאיידות של המים באיזור הצחיח, די בשלושה ימים של שיבושים באספקת המים כדי לגרום נזקים כבדים לגידולים עד כדי השמדתם.

בעיקר יש חשש לפגיעה במטעי התמרים, בכרמים ובגידולי התירס באזור.

התושבים התלוננו, כי המאבק בין נציבות המים ל„מקורות" נעשה על גבם ועל חשבונם. הם הביעו חשש, כי הסכסוך יגלוש לאלימות, לאחר שבתחילת השבוע נותקו המים ל-1,200 דונם גידולים של הישובים באזור.

המתיישבים באיזור ים המלח פנו לחברת „מקורות" בבקשה שתביע התנגדותה לפני נציב המים ושני הצדדים יגיעו לפתרון מהיר, שאם לא כן, תרד לטמיון תוצרת חקלאית שעליה מתפרנסים ישובי צפון-ים-המלח.

פוצח נסיון סחיטת חצי מ' ש"ח מבנקאי בכרמיאל

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

מסע של איומים על חייו ועל חיי בני משפחתו של מנהל „בנק הפועלים" בכרמיאל, מסע שנמשך כשבוע, הסתיים במעצרו של חשוד תושב העיר. ביום ה' האחרון, התקשר אלמוני לסניף הבנק והודיע למנהל, כי על רכבו נמצא פתק ש„כדאי לו שיתייחס אליו ברצינות".

המנהל, שחשד כי מדובר בשוד, יצא החוצה בלווית עובד נוסף ואמנם מצא פתק על רכבו.

על הפתק צויין, כי מדובר בכנופיה שבה ארבעה אנשים והיא חמושה היטב, ואם יעשה המנהל צעד פזיז, כגון הודעה למשטרה – לא יהססו לזרוק רימון לביתו ולפגוע בבני משפחתו.

באותו יום, בתשע בערב, התקשר אלמוני לבית המנהל ומסר, כי הבחין בו כאשר לקח את הפתק, והזהיר אותו שוב לבל יפנה למשטרה.

האלמוני הוסיף, כי הנחיות נוספות ימסור בהקדם.

ביום ראשון, התקשר האלמוני ואמר, כי עקב אחרי מנהל הבנק, ראה אותו נכנס לבנק ואת אשתו לוקחת את הילדים לגן.

באותו יום, מיד לאחר שנכנס המנהל לביתו, התקשר שוב האלמוני ותבע ממנו לרדת לטלפון הציבורי שליד ביתו, שם השאיר עבורו פתק נוסף.

בפתק זה נכתב, כי הכנופיה דורשת ממנהל הבנק 500,000 שקלים, במטבע זר.

בשלב זה, נכנסו שוטרי תחנת כרמיאל ואנשי „בזק" לתמונה, וביחד איתרו את מוקד השיחה – בבית פרטי בכרמיאל. צוות חוקרים יצא למקום ועצר את בעל הדירה.

בחיפוש שנעשה בדירה נמצאו פריטים הקשורים את החשוד לנסיון הסחיטה – ביניהם חגורת אופנוענים הדומה לחגורת נפץ ועליה פיסות פלאסטיק דמויי חומר נפץ.

החשוד, בן 34, אב לארבעה ילדים השרוי בהליכי גירושין, לא ידע למסור לחוקרים מדוע נמצאו פריטים אלה בביתו. מאוחר יותר, נעצר חשוד נוסף המעורב בפרשה.

(ע). – צעיר בן 24 דקר ביום ג' לפנות בוקר את אביו בן ה-54, ולאחר מכן קפץ ממרפסת דירתם שבנוה-שרת.

הבן, חולה נפש, דקר את אביו בבטן סמוך לשעה 4 לפנות בוקר יום ג', ולאחר מכן קפץ ממרפסת הדירה, בקומה הרביעית בבית ברחוב רמה בנוה-שרת בתל-אביב.

השניים הובאו לבית חולים „בילינסון". האב פצוע קשה בבטנו והבן אף הוא במצב קשה.

תושב אילת התאבד בתלייה

מאת שמואל תגר, סופר „דבר" באילת

ערב חג שבועות נמצאה גופתו של תושב אילת ברנרד לוינסון, שתלה עצמו בביתו.

הצעיר בן 34, שהתגורר בעיר מזה מספר שנים, היה שרוי בתקופה האחרונה בדיכאון כבד וגידל זקן ארוך.

חברים שפרצו שלשום את דלת דירתו מצאוהו תלוי בצווארו על וו הוילון.

במכתב שהשאיר אחריו, כתב לוינסון שלא יכול עוד לסבול את החיים, בשל החובות הכבדים שהעיקו עליו.

צעירה רבת תושייה ניצלה מצעיר אנס

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

תושייתה של צעירה בת 22 מחיפה הצילה אותה מאונס.

המקרה אירע שלשום אחרי-הצהריים, כאשר הצעירה טיילה בגן ציבורי ברחוב פיכמן, בשכונת רמות רמז בעיר.

אלמוני הגיח לעברה מאחור, התנפל עליה, סתם את פיה, בידו, הפילה ארצה על השיחים בצד הדרך ושכב עליה.

הבחורה נאבקה עימו, הצליחה לסלק את ידו מפיה, לבעוט בו בכוח ולצעוק לעזרה.

האיש נבהל, התרומם והחל לנוס על נפשו. הצעירה התלוננה על הנסיון לאונסה במשטרת חיפה.

תיאורו של האיש ידוע למשטרה וזו פתחה במצוד אחר הצעיר, שתואר כבן עשרים.

(ע). – דוד זבולון, תלמיד כתה י' מבית הספר התיכון ע"ש קדרי בעכו, נבחר כנער המצטיין במשמר האזרחי בעיר לשנה זו.

נמסר, כי התואר הוענק לו על התנדבותו בת השנתיים ועל תרומתו הרבה למשמר האזרחי.

ממ"ר הנגב במשטרה הצליח להרגיע חייל שלקח בן-ערובה ואיים להתאבד

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

„החייל ישב ברכב שמולי, כשהוא מצמיד אקדח אל רקתו ולידו תת מקלע "עוזי" טעון. התקרבתי אליו, כשבידי פנס הרמקול וביקשתי ממנו שיתן לי את כלי הנשק. צעדתי לעברו כשאינני חמוש. לאחר כמה דקות, שבמהלכן ניסיתי לדבר על ליבו, החייל נישבר, פרץ בבכי ומסר לי את כלי הנשק" – כך תיאר אתמול מפקד משטרת מרחב הנגב נצ"מ חיים בן-איון, את הדקות האחרונות של הדרמה שהתרחשה בליל החג בבסיס צה"ל באיזור אופקים.

תחילתה של הדרמה בשעה 10 בליל החג, כאשר בתחנת משטרת דימונה התקבלה הודעה על חייל שהודיע לבני משפחתו, כי הוא נוסע לבסיס כדי להביא משם נשק שבאמצעותו התכוון לחסל את אמו ואת אחיו – ולאחר מכן להתאבד.

מהתלונה שהתקבלה במשטרה התברר, כי מדובר בחייל שהוריו התגרשו וחמשת אחיו נמצאים במוסדות ואצל משפחות אומנות.

ביום ד' התייצבה האם בתחנת משטרת דימונה וביקשה צו מבית משפט, המתיר לה לקחת את בגדי הילדים מביתו של האב, המתגורר בעיר.

מקרה זה, שהבציח את הסכסוך המשפחתי בין החייל לאמו ודודיו הביאו, ככל הנראה, לידי ההחלטה לבצע את זממו.

ניידות של משטרת דימונה פתחו במרדף אחר החייל, שלקח את רכבו הפרטי של אחיו ונסע לכיוון הבסיס שבו הוא משרת, באיזור אופקים. החייל ניכנס לסדנת הבסיס ותוך כדי צעקות "מחבלים! מחבלים!", חטף מהשומר תת מקלע "עוזי", ירה לעבר השוטרים הדולקים אחריו, עלה על משאית מסוג "דיזל" והחנה אותה כשחזיתה ליציאה מהסדנה.

למקום הגיעו קצין תורן ומפקד תורן של הבסיס, חמושים בנישקם האישי.

תוך איומים בתת המקלע שברשותו, לקח החייל את אקדחו של המפקד התורן ורץ לעבר המועדון היחידתי. תוך שניות אחדות יצא משם, כשהוא גורר אחריו חייל, כבן-ערובה.

כשתת המיקלע שבידו מופנה אל גופו של החייל, דרש החשוד מהקצין התורן לפתוח את שער הסדנה.

החייל ציווה על בן הערובה לבדוק אם יש מפתחות בתוך הרכב שבאמצעותו הגיע לבסיס וברכב שנמצא בסמוך אליו. התברר, שהשוטרים שהיו במקום הספיקו בינתיים להוציא את המפתחות מבלי שהבחין.

לאחר דקות אחדות, שיכנע השוטר רס"ר דניאל אודרי, את החייל לשחרר את בן הערובה שבידיו. בשלב זה, ניכנס החייל לתוך רכבו ואיים להתאבד.

בינתיים הגיעו למקום קצינים בכירים במשטרת מרחב הנגב, בהם מפקד המרחב נצ"מ בן-איון, קציני צה"ל וקצין בריאות הנפש היחידתי.

סמוך לשעה 2 לפנות בוקר הסתיימה הדרמה, לאחר שמפקד המרחב ניגש אל החייל, דיבר על ליבו ושיכנע אותו להסגיר את עצמו למשטרה.

לאחר שמסר לידי הממ"ר את האקדח הטעון, שהיה מכוון לרקתו ואת העוזי שבידו השניה, הועבר החייל לידיה של המשטרה הצבאית החוקרת (מצ"ח) בבאר שבע, שפתחה בחקירת המקרה.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו
אריה דוד
הלוויה תתקיים היום יום חמישי ד' בסיון תשמ"ז, 4.6.87 בשעה 15.30 בבית העלמין בקיבוצנו.
המשפחה
ובית גבעת חיים איחוד

למשפחת סינואני ובית מועצת פועלי חיפה
אתכם באבלכם במות
יצחק סינואני ז"ל
חבר מזכירות מועצת פועלי חיפה
הוועד הפועל
אגף הארגון ומועצות הפועלים

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אתונה	8	– 16	מעונן
אמסטרדם	11	– 16	מעונן
בואנוס איירס	7	– 17	מעונן
הלסינקי	11	– 16	מעונן
הונג קונג	27	– 30	מעונן
וינה	12	– 18	גשום
לגוזה	6	– 23	גשום
טוקיו	21	– 24	מעונן
טורונטו	17	– 27	בהיר
יוהנסבורג	4	– 19	בהיר
לונדון	12	– 19	גשום
ליסבון	16	– 28	בהיר
מאדריד	16	– 33	בהיר
מונטריאול	19	– 26	מעונן
ניו יורק	15	– 26	מעונן
סאן פאולו	14	– 21	מעונן
פאריס	13	– 23	מעונן
פרנקפורט	12	– 20	גשום
ציריך	10	– 16	גשום
ריו דה ז'נרו	13	– 27	מעונן
שטוקהולם	7	– 11	גשום
שיקאגו	17	– 27	מעונן

תל-אביב: רח' בן-יהודה 1, טל. 5126213
ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373
חיפה: דרך הים 2, טל. 384655
באר שבע: רמי האבות, טל. 35212
swissair

חוזרים לעתונות טובה
דבר
קרא מחר
דבר השבוע
מבצע
19 ביוני 1967
ממשלת ישראל מחליטה
מאיר אבידן
כרמלה רובין משוחחת עם לאה רבין על תיכון חדש
אבל עד כדי כך לא היסטוריון?
משה שמיר מ„השומר הצעיר" עד התחייה ועד בכלל
דניאל בן-סימון
„שיח לוחמים", טווח ההשפעה
גד אופז
יום בגדה
טלי זלינגר עם מפקד הכוחות ביהודה ושומרון
חיים גורי, אבידמה גולן, יאיר גרבוז, אמיר רוזנבליט, ישראל דליות, יגאל תומרקין, אבנר תבורי, יגאל משיח, רוני יצחקי, יצחק בן-נר, דן הולבר, עירית נחמני, אמיר אורן
להשיג בכל הקיוסקים בארץ

לחבר **מרדכי גני**
כל טוב ובהצלחה
בתפקידך החדש כמנכ"ל
רשות מישלב
יאיר כהן, צוות העובדים והמורים
בחברת מפעלי תרבות וחינוך
וברשת בתי ספר מישלב

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של חברתנו
פייגה פרוכטר
ההלוויה תתקיים היום, יום ה' 4.6.87 בשעה 16.00
בקיבוץ רמת-יוחנן
המשפחה
ובית רמת-יוחנן

אנו מבכים מרה את מותו ללא עת של
אחינו, גיסנו ודודנו היקר
יצחק פריזינגר ז"ל
ההלוויה היום, ב-11.30 לפנה"צ
בבית הקברות „חוף הכרמל" חיפה.
המשפחה המתאבלת

שר העבודה והרווחה
הודעה בדבר כוונה למתן צו הרחבה לפי חוק הסכמים קיבוציים תשי"ז-1957
בתוקף סמכותי לפי סעיף 26 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957[1], אני מודיע על כוונתי לתת צו הרחבה את תחולת ההסכם הקיבוצי הכללי (7023/87) שבין לשכת המסחר תל-אביב-יפו לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, ההסתדרות הפקידים מיום א' באייר תשמ"ז (30 במרץ 1987).
י"ח באייר התשמ"ז
17 במאי 1987
משה קצב
שר העבודה והרווחה
1. ס"ח התשי"ז עמ' 63

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הפנסיונר
דניאל כחלון ז"ל
ומשתתפים באבלה הכבד של המשפחה
ועד עובדי חברת החשמל לישראל
מרחב הדרום
החברים הפנסיונרים בחברת החשמל

לחברנו **חיים עמרם**
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
מנהלת אזור הנגב
ההנהלה והעובדים

מנת דם חיים לאדם
זכרו
תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם שנתי למשפחתך ולך.
לתרומת דם פנה לסניף מגן דוד אדום הקרוב.

מפלגת העבודה הישראלית/המרכז
בתאריך ג' תמוז תשמ"ז – 30.6.87 יתקיים
מושב מיוחד של ועידת האחיות/ים
בועידה יערכו בחירות
למזכ"ל הסתדרות האחיות/ים
חברי מפלגת העבודה המעוניינים להציג מועמדותם והן/ם אחיות/ים מוסמכים מתבקשים להציג בכתב למרכז מפלגת העבודה רח' הירקון 110 ת"א לאגף ההסתדרותי במפלגה (האגף לאגוד מקצועי) עד לתאריך כ"ו סיון תשמ"ז – 23.6.87.
מפלגת העבודה הישראלית

לגיורא ברג
והמשפחה
אתכם באבלכם במות האב
אביתר ז"ל
מחבריך בעבודה
ב„מידע העמק"

בצער רב הננו מודיעים על פטירת חברנו
מרדכי גרטמן
ההלויה תתקיים היום יום חמישי ד' סיון תשמ"ז 4.6.87 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור
המשפחה
ובית יגור

דבר היום

אומץ וחוצפה

עריקות פרלמנטריות נפוצות בישראל כמעט כמו רציחות פוליטיות בלבנון. לכן מותר להתרגש רק במידה מוגבלת מהודעתו של יגאל הורביץ כי סיכם עם הליכוד כי בבחירות הבאות יופיע ברשימתו, במקום השישי המכובד, בעוד שחבר נוסף במפלגת הורביץ ישובץ בעשיריה השלישית. כבר היו דברים מעולם – ובשיטת הבחירות הנוכחית, המונעת מהמפלגות הגדולות רוב יציב וכופה עליהן בריתות עם מפלגונות וח"כים יחידים, גם ישובו ויהיו.

המיוחד במקרה הורביץ אינו בעריקה, אלא בתזוזה שלו. אם רב כל כך חשקו לחזור לליכוד, שבו כבר היה ושאותו נטש במפח־נפש, יבושם לו. אבל הורביץ אינו כיום רק חבר־כנסת ואפילו לא ח"כ בקואליציה, אלא שר בממשלה – על חשבון מיכסת תיקי המערך. בעת כינון הממשלה, ויתר המערך על אחד מתריסר תיקיו, לפי מפתח של תיק לכל שלושה ח"כים או אף יותר, ומסר אותו – ליתר דיוק, את ה"בלי־תיק" – לסיעת־היחיד של "אומץ". אמנם במיבנה ממשלת פרס–שמיר היתה חשיבות פחותה לממשלה, שבה תיקו בין שני הגושים (ועוד תיק למפד"ל), בעת שההכרעות החשובות נדונות בקבינט, שם אין ייצוג לקטנים. אך המערך היה רשאי להבין שכל השרים הנימנים עם מיכסתו יהיו נאמנים לקו שאותו מייצג הוא ולא יריבו־שותפו, הליכוד.

בפרשת הקדמת הבחירות לכנסת, על רקע ועידת־השלום הבין־לאומית, הגיע הורביץ למסקנה כי לא יוכל עוד להעדיף את המערך על הליכוד. הוא לא תרגם מסקנה זו להתפטרות מהממשלה ולהחזרת תיקו למערך, אלא ערק לליכוד, תמורת שריון מקומו בכנסת הבאה – אולי גם בממשלתו הבאה של הליכוד – ומשיכת שובל של ולמנים מאחוריו. לאחר למעלה מחצי־תריסר תפניות, התפלגויות והופעות ברשימות שונות, מותר לומר כי גם תזוזה זו משקפת עיקביות אצל הורביץ.

הורביץ טוען כי קיבל שתי רבבות קולות בהצבעה במעמד אישית. טענה זו אינה מעין העניין, במציאות שבה גם מאיר כהנא ופלאטו שרון יכולים לטעון להישגים דומים. בצעדו האחרון יש מעט מאוד אומץ והרבה מאוד חוצפה. אם רוצה הליכוד להשאירו בממשלה, יואיל לפנות למערך תיק מתיקיו – ואם יש במערך מי שמבקשים לתקן את נזקי ההתגוששות הפנימית בפרשת הקידות פולארד, אולי יקום מי שישכיל להציע תיק זה לח"כ אבא אבן.

דון ברונו וסאנצ'ו נסים

מאת אמנון אטד

השנה עלה השכר ב־12 אחוזים והשכר הפנוי ב־15 אחוזים בממוצע, אף על פי כן אין השכר מוזכר בדו"ח בנק ישראל, אפילו ברמז, כגורם אפשרי לעליית המדד – טענה שאינה משה מפי נגיד בנק ישראל ושר האוצר

זה כמעט שנה נאלץ ציבור השכירים בישראל לשמוע, השכם והערב, עד כמה מסכנות הדרישות לשכר הגון את יציבות המשק, מעוררות את וירוס הסיחרור האינפלציוני ומצמיחות עד רעות חולות כגון אלה. נושאי הדגל, שהתייצבו בראש מחנה המתנגדים למתן תוספות שכר, הם נגיד בנק ישראל פרופסור מיכאל ברונו ושר האוצר משה נסים. את הבשורה, על־פי צמד שליחים זה, אפשר לתמצת במשפט אחד שהשמיע זה לא כבר שר האוצר מעל בימת הכנסת, בעת הדיון בתקציב המדינה: "שינוי או פריצה של מסגרות השכר לא יביאו אפילו כהוא זה רווחה נוספת לאדם העובד בישראל, אלא עלולים להביא לידי שחיקת שכרו ולירידת כוח הקניה של הכסף העומד לרשותו". המשוואה המסתתרת מאחורי קביעה זו ברורה: עליית השכר משמעותה הגברת האינפלציה וזו, מצידה, גוררת הקטנת השכר הריאלי ופגיעה בשכירים.

שר האוצר הגדיל עוד לעשות כאשר, בעת הדיון המסכם בתקציב, עטה את איצטלת מגן העמלים וכישר לקומץ עיתונאים שישבו במזנון הכנסת, כי התעקשותו בנושא השכר נועדה למעשה להגן על ציבור השכירים.

על פני השטח נשמעים טיעונים אלה די משכנעים, אבל מה לעשות ולגורל יש חוקים משלו. רצה המקרה ומספר ימים לאחר פתיחת המשא־ומתן על הסכמי השכר בשירות הציבורי פירסם בנק ישראל את הדו"ח השנתי שלו לשנת 1986. פרסום הדו"ח שופך אור חדש על התבטאויותיהם של נסים וברונו בנושא היחס שבין־מחירים ובמעט מזמין השוואה עם מעלליהם של צמד גיבוריו הידועים של סרוואנטס. עיון קצר בדו"ח הבנק, בפרק הדן בהתפתחות המחירים, מלמד, כי השכר שדון ברונו ועוזרו סנשו נסים הכריזו עליו מלחמת חורמה אינו יותר מטחנת־רוח בלה, אם להשתמש בדימוי הידוע. לפתע מתברר, כי הקשר שבין עליית שכר לבין רמת המחירים אינו כה חד־משמעי, כפי שניסה לטעון בשנה האחרונה הצמד ברונו־נסים.

בפרק המחירים בדו"ח בנק ישראל מנסים כלכלני מחלקת המחקר של הבנק המרכזי לבחון את התהליך ואת הסיבות שהביאו לעליית המחירים שנרשמה בשנה שעברה. בשנה זו נרשמה כזכור עליה תלולה בשכר הריאלי במשק. השכר ברוטו למשרת שכיר עלה בממוצע בשנים־עשר אחוזים כמעט ואילו העליה בשכר הפנוי היתה תלולה עוד יותר והסתכמה בממוצע בחמישה־עשר אחוזים לערך.

למרות עליות חריגות אלה אין השכר מוזכר בפרק המחירים, ולו ברמז, כגורם אפשרי לעליית המדד בשנה האחרונה. כלכלני בנק ישראל קובעים במפורש, כי בחינת המדד מורה שעליית מחירים, שאפשר לייחסה במישרין לגידול בביקושים, נרשמה רק בסעיף אחד – סעיף השירותים הפרטיים – שמשקלו בסל המדד קטן יחסית. במלים אחרות, הגדלת כמות הכסף שבידי הציבור בעקבות עליית השכר כמעט לא השפיעה על המדד, אם בכלל. את עליות המחירים, שמקורן בצד ההיצע, מסבירים מחברי הדו"ח בשני גורמים עיקריים: עליית המחירים של התוצרת החקלאית, שמקורה בשילוב של נזקי טבע ואיסור יבוא ירקות למשק, והמדיניות הממשלתית שהביאה, לביטול תמיכות, לייקור האגרות ולהעלאת מחירי השירותים שמספק הסקטור הציבורי. כלומר, גם כאן לא היה השכר גורם כלשהו בעליית המחירים.

במסיבת העיתונאים שקיים בתחילת השבוע בירושלים, עם פרסום הדו"ח השנתי, נדרש פרופסור ברונו לסוגיה זו. בתשובה על שאלה התקשה נגיד בנק ישראל להסביר, כיצד לא השפיעה העליה החריגה שנרשמה בשנה האחרונה בשכר על רמת המחירים, למרות נבואות הזעם שלו ושל עמיתו לדעה. במקום תשובה עניינית הסתפק ברונו במילמול משפט לא מובן על קשרי הגומלין שבין השכר והצריכה. לפתע נזכר ברונו בפרט נוסף וציין, כי בכל זאת תרמו הביקושים בכמה מקרים לעליית מחירים, כמו למשל במחירי השירותים. "סעיף השירותים", הקשה השואל, "הוא בעל חשיבות שולית והרי עובדה זו צויינה בדו"ח במפורש". ברונו לא נשאר חייב: "גם טוב, אם להתייחס לכל מה שכתוב בדו"ח..."

למי שלא יודע, דו"ח בנק ישראל מוגש לממשלה ולוועדת הכספים של הכנסת ונחשב לאחד המסמכים הכלכליים החשובים המתפרסמים מדי שנה. על הדו"ח חתום נגיד בנק ישראל, פרופסור מיכאל ברונו.

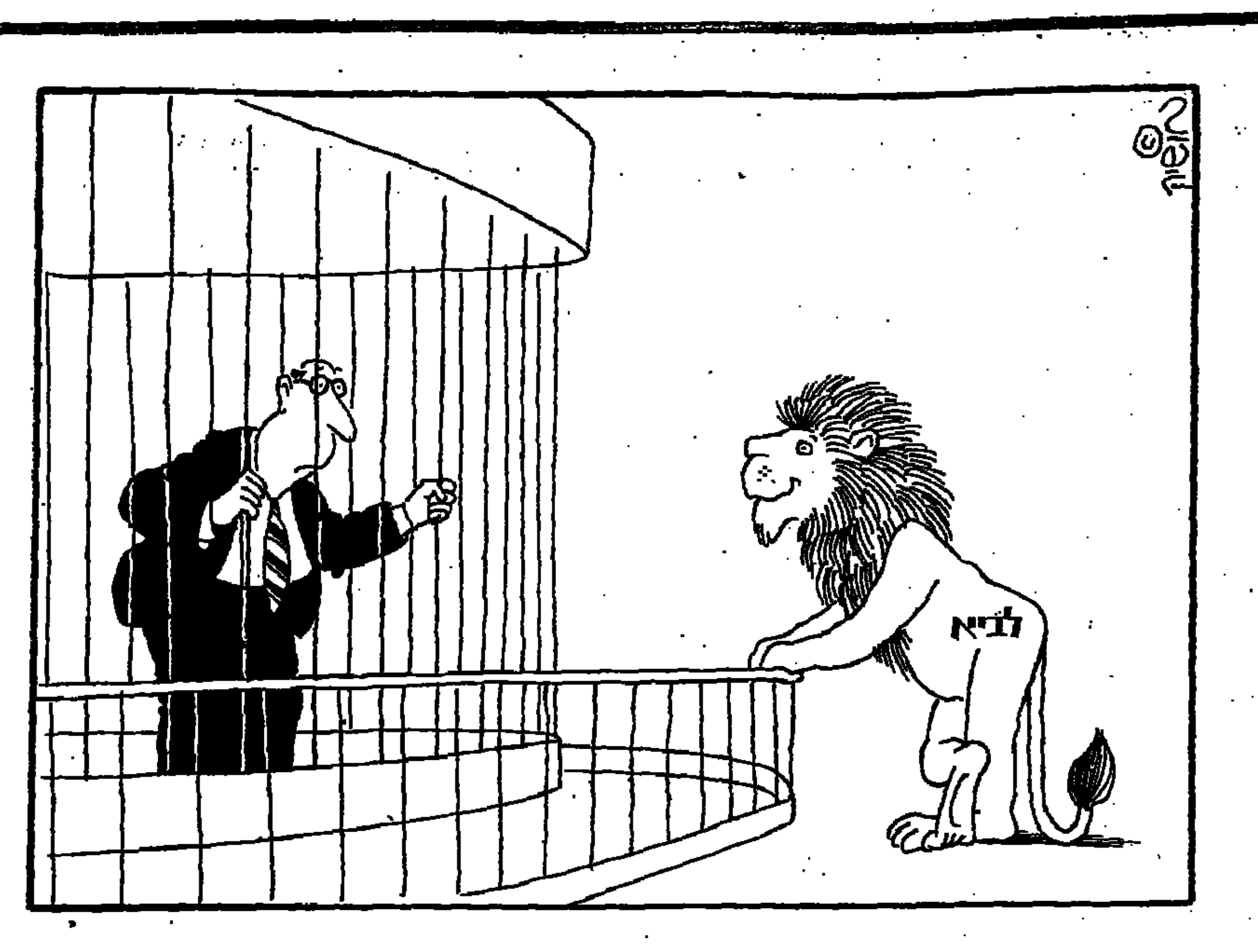

חזרה לכפר־קמה

מאת חיים גורי

עיזאת נפסו הוא מוצר ישראלי מובהק, שייך למימד העיקרי של הזהות, אף שאינו חלק מההיסטוריה היהודית שאנו יורשיה

"רציתי לבכות," אמר לי חיים באר, "כאשר שמעתי ברדיו במהדורת חצות בדרכי מהעמק על זיכויו של עיזאת נפסו." תחושה זו של רגשת לב ודוממות והשתתפות עמוקה בגודלו של התף והזכאי והסובל כל כך, בצאת צדקתו לאור, וכן גאווה על המשפט הישראלי, הכל ביחד עושה מין "בכי" כזה בגרון. סיומה של הדרמה, קולות הצ'רקסים הצוהלים.

אותו לילה ראינו על המרקע את קבלת הפנים לבן השב לביתו, לכפרו. גם מצדדי המלה הכתובה והנשארת ומאריכה ימים לא יוכלו להכחיש כי הטלוויזיה דפקה אותם הפעם, כי רק המחזות המצולמים האלה, בהינתנם כמות שהם, על הקולות המתלווים, מעניקים לצופה־המאזין את תחושת היותו שם בכפר־קמה שבגליל התחתון בעת קבלת הפנים ההיא שמידת שמחתה וסערתה כמידת הצער והעול שנגרמו לקצין הצעיר הזה.

רבות נאמר על פרשת נפסו וכל הכרוך בה ורבות ייאמר. הרי זו לא נסתיימה בשיחרורו. ישראל למודת בדרך הקשה את החטא והדין הנוקב את ההרים, כחברה השופטת את עצמה בין המותר והאסור.

רציתי לומר כמה מלים על האח הלא ידוע. פתאום נחשפו איש־ומשפחתו ובני כפרו ועדתו. בשל יסוריו של נפסו וסיפור "הסוף הטוב" הכיר הישראלי הממוצע את הצ'רקסים. אני זוכר את כפר־קמה מימי לימודי ב"כדורי" בשנים 1939–1941. מפעם לפעם היינו מבקרים שם ופעם גם ערכנו תחרות כדורגל עם הנבחרת המקומית. בימי שמחה או חג ומועד ראינו אותם ברקודי החרבות הגברים שלהם ואת מחולות האהבה בשניים, זה מול זו, וכן את ה"קוזאצ'וק" באותם מקבצים חופזים שיש בהם מן הערנה ומן הכוח. הם דיברו צ'רקסית וערבית הכפר, על המסגד שבלבו, שכן כמו נשכח בדרך מכפר־תבור ליבנאל. הם היו מוסלמים אך נבדלו מהערבים והבדווים בצורתם: משהו בהיר וארמים, פה ושם ג'ינג'י כזה, שלוחות רוסיה הרחוקה.

מאז, אודה ואבוש, כמעט לא נתקלתי בהם. זו עדה קטנה בת שני כפרים. ידעתי שהם משרתים בצה"ל ובמג"ב ונאמנים למולדתנו, למדינת ישראל. ופתאום עיזאת נפסו באותו שידור ב"ערב חדש", סיפורו המחריד של הקצין הזה. אך בעודי קשוב לסיפור המעשה הנגול, שמתי לב שאני מוקסם מהעברית שבפיו, והיה שם כפל התפעמות. עברית עשירה וססגונית, ללא רבב, ללא שגיאות ובשבלות.

בערב ב"מבט" ראינו את האב, הלוחם הוותיק, איש "חוק הספר" העבר־ירדני, לשעבר, והוא מתקשה לדבר בשפתנו. דור האבות. אך היתה שם צעירה אחת מקרובות המשפחה... כן, עטויית שבים, וכפיה העברית הצברית של תל־אביב ועיר־הורד, אולי רק טובה ועשירה יותר מן הממוצע. דבר המאפיין דוברי שפת אם אחרת שהעברית היא שפתם בשל בית הספר ובשל החיים. היא העניקה לנו מינון נכון של רגשת לב וריסון מחושב והיתה כה אחת מאתנו, התגלמות העבריות הישראליות.

פתאום, הייתי קרוב מאוד אל האנשים האלה, בשר מבשרי בסוד התהוותה של הישראליות, של המקומיות, של השפה והארץ הגדול והנאמנות למדינה הזאת. לא היתה זו "כנעניות" המעמידה כסתירה בלתי מתפשרת את תולדות העם היהודי, שאנו ממשיכיו, לעבריותנו הישראלית כאן. זה היה צילום המציאות הנוצרת בסבך הניגודים והסתירות. פתאום חשתי כי אני קרוב אל הצ'רקסים העבריים־הישראליים האלה יותר מאשר ליהודים רבים הבוחרים בגלות מרצונם.

הצ'רקסים האלה הם האח הלא ידוע. עיזאת נפסו כזה הוא, מוצר ישראלי מובהק. הוא שייך למימד העיקרי של זהותנו אף שאינו חלק מההיסטוריה היהודית שאנו יורשיה, בחלקה היהודי של זהותנו.

ועוד משהו, הצעירה ההיא, שהוזכרה בליל קבלת הפנים בכפר־קמה, ציינה כי הסוד הנורא הזה נשמר שבע וחצי שנים ולא הודלף. כאילו גזרו על עצמם הצ'רקסים האלה חוקי נאמנות החורגים מן המקובל. בן הדוד שהופיע כעבור יום ב"ערב־חדש" אפילו יעץ "לרדת מהשב"כ, שהוא חיוני לבטחון המדינה, אך לטפל באלה החייבים לתת את הדין".

אלה הם רגעי הזעזוע היפים לחשבון הנפש. אך אינני יודע כיצד יגיעו הדברים האלה אל היהודים הרחוקים מאתנו. ברובם, שאינם תופסים את העובר על הישראלים בימים האלה בזמן הזה.

זה עוקף בעיות תרבות ועבר ואמונה והיסטוריה ופורץ פתאום כמו נוכחות המעסיקה אותך, כמו קרוב, כמו אח לא ידוע.

פרס נגד עצמו

מאת אשר מניב

התגובה היתה צריכה להיות: אבן קבע דעתו שלא לפי קו מפלגתי. ובין אם צדק ובין אם לא, יש לברכו על עצמיותו וזה אחד ההבדלים הגדולים בין העבודה ובין הליכוד

אין אדם נתפס בשעת צערו. ובכל־זאת, משמעון פרס מותר היה לנו לצפות ליותר תבונה ויותר התאפקות ממה שהפגין בתגובה על דו"ח ועדת אבן, ובעיקר בהתפרצות הזעם הבלתי־מרוסנת נגד אבא אבן עצמו במרכז מפלגת העבודה.

הרי אותה שאלה רטורית שבה אוהב שמעון פרס להשיב לתוקפים אותו "איזה חטא חטאתי?" יכול עתה לשאול גם אבא אבן, שכמה ניסוחים בדו"ח הוועדה שלו לא מצאו חן בעיני יצחק רבין ושמעון פרס. בנקודה אחת הוא הצטרף לדעת חברי הליכוד בוועדה? או מה? כלום שמעון פרס עצמו לא היה אומר, שזו חובתו "הממלכתית" בעניין בטחוני חשוב?

אילולא היה זה חמור כל־כך, היה משהו מגוחך בטענה "אינני מבקש שתשתחרר ממצפונך, אלא שתפעיל את מצפונך באופן הוגן". שהרי זה מהותו של המושג "מצפון": רק האדם הפועל על־פי צו מצפונו, רק הוא עצמו יכול לשפוט מה "הוגן" ומה לא. או שמא עלינו להבין, שכאשר אני פועל לפי "סטנדרטים ממלכתיים, ללא שיקולים מפלגתיים צרים" – זהו מצפון "הוגן"; אבל כאשר אתה טוען אותו דבר, זהו מצפון "בלתי־הוגן"?

בעצם, הרגישות לביקורת היא תופעה מבורכת ונדירה למדי בחיינו הציבוריים. השאלה היא רק כמה היא מתבטאת. אם כתוצאה ממנה נשפכת החימה על המבקר – במקום חשבון נפש על תוכן הביקורת – והופכים ידיד ותומך ותיק לאויב, רק משום שהוא הרשה לעצמו לבקר את מעסיקו, כי־אז היא מצביעה על שאיפה לתרבות פוליטית של אומרי "הן". אם שרי הממשלה (או כל בעל תפקיד ציבורי אחר) אינם מבינים שביקורת מתמדת ורצופה על מעשיהם היא סם־חיים לדמוקרטיה, שבמדינה דמוקרטית הממשלה כפופה לפרלמנט ולא להיפך, כי־אז הרגישות לביקורת אינה טובה מהאטימות לביקורת של יצחק שמיר או הזלזול של יצחק רבין.

שמעון פרס טוען, שכל הדברים היפים הללו אינם אלא תמימות או היתממות: עובדה: כל נציגי הליכוד בוועדת אבן הצביעו תמיד ביחד וכל מבוקשם הוא רק להשמיץ וללכלך את ראשי מפלגת העבודה. יתכן מאוד, שכאן הוא צודק. אבל אם אמנם נתונה דאגתו לדימוי של מפלגת העבודה בעיני הציבור (כולל השפעה אלקטורלית), יש לי חדשות בשבילו: רוב הציבור דווקא אוהב את "התמימות" הזאת. רוב הציבור סבור, בצדק או שלא־בצדק, שכל הפוליטיקאים מכל המפלגות חושבים רק (או לפחות בעיקר) על עצמם ועל "כסאותיהם"; ולכן, אם מוצא הציבור מה שנראית לו התייחסות עניינית, ללא מורא מפלגתי, הוא יודע להעריך זאת. רוב הציבור מקבל באהדה גלויה – ואכן, במידה רבה של תמימות – כאשר פוליטיקאים מופיעים לא רק כ"עסקנים מפלגתיים". ומי כמו שמעון פרס ידע בעבר לנגן על נימה זו.

לפיכך, התגובה הנכונה היתה צריכה להיות: נכון: יו"ר הוועדה, חבר מפלגת העבודה, קבע את דעתו שלא על־פי קווים מפלגתיים, אלא לגופו של העניין: ובין אם צדק לגופו של העניין ובין אם לאו, זהו בדיוק אחד ההבדלים בינינו לבין הליכוד. אפשר ומותר להתווכח איתו, אבל יש לברך אותו על כנותו ועצמיותו. אם היה חשש מנזק למפלגה, הרי אין דבר פופולרי יותר – ובמקרה זה גם נכון – מגישה אבירית לבעל־הפלוגתא והפגנת פתיחות לביקורת.

לאמיתו של דבר, גישה כזאת אף היתה מתאימה הרבה יותר לדימוי הציבורי שיצר שמעון פרס לעצמו בעבר הלא־רחוק. מצער מאוד, שבזמן האחרון הוא נוטה להרוס במו ידיו (או בהבל פיו) את זכר הצלחתו בראש הממשלה. במקום המדינאי השקול, בעל הראיה לטווח ארוך, היודע להבחין בין עיקר לטפל, מי שעומד גבוה מעל לכל השמירים הקטנים, אנו פוגשים יותר מדי את הפוליטיקאי העוסק בחשבונות אישיים, כמו באותה ישיבת מרכז אומללה. שמעון פרס, שהצטייר בעיני הציבור – ואכן, הצטיין למעשה (על־פי רוב, אם כי לא תמיד, גם אז – בדבקותו במטרות הגדולות, בסבלנותו, באורח־רוחו, בשקט שלו וכן גם בפשרנותו ולעתים, עד כדי הססנות כלפי יריבים), שמעון פרס זה עלול להישכח מהר מדי. מוטב היה לו להוסיף ולהתמקד בוויכוח עם הליכוד על המשך תהליך השלום.

שינוי שינתה

מאת אמנון רובינשטיין

טענה תמוהה: מאמר, המבקש לשכנע אותנו להצביע מערך, מאשים את "שינוי" בכך, שלא היתה די רדיקאלית במלחמה... נגד עמדת שרי המערך בפרשת השב"כ

מאמר המערכת "שינוי שלא שינה" (דבר 21.5.87) מבקש לשכנע את קוראי "דבר" להצביע מערך בבחירות הבאות. דבר זה מובן ולגיטימי, ואולם העובדות שעליהן נשען המאמר מופרכות מעיקרן.

כותב "דבר": "השפעת 'שינוי' על הממשלה ועל מדיניותה היתה כמעט אפסית. שום מהלך לא בוצע ולא נמנע רק משום חברותו של רובינשטיין". אין זה נכון. רק משום חברותי בממשלה הוכשל חוק נקש – התכשיט שהגישה למדינת ישראל השדולה הדתית, לטובת אותו גיבור לאומי. מינויו של ברונו כנגיד בנק ישראל התאפשר רק לאחר שהודעתי על תמיכתי בו. בעניין מסקנות ועדת בייסקי נגד מנהלי הבנקים – הובלתי את המאבק בממשלה למען אימוצן, וההחלטה התקבלה לבסוף למרות שהשרים הבכירים של המערך לא תמכו בה. בנושאים כלכליים היו עניינים רבים שהשפעתי עליהם גם בממשלה וגם בועדת השרים לענייני כלכלה. קולי היה מכריע בהחלטה על הורדת הכיסים. אמת, פעלתי בתחום זה לאו דווקא על־פי השקפת העולם הרשמית של המערך, אלא על־פי השקפת "שינוי", הדוגלת במשק חופשי מהשליטה הביורוקרטית המחניקה. אולם אני משוכנע כי לאמיתו של דבר... שותפים להשקפה זו חלק גדול ממצביעי המערך. השקפה זו, דרך אגב, אינה מפריעה בכלל ל"שינוי" לדגול – בניגוד למערך – בהטלת מיסוי על רווחי הבורסה – אולם הצעותיי בכיוון זה בממשלה לא נתקבלו.

השקפת העולם שלי היא שהניעה אותי להעביר בוועדת השרים לענייני החקיקה – כשישבתי בראשה, ונוכחות השרים בה היתה מינימלית – את ההחלטה שלא להתנגד להצעת חוק בדבר ביטול הצנזורה על מחזות ואת ההחלטה בעד החזרת הסעיף הסוציאלי לחוק ההפלות. ההחלטה השניה הוכשלה בממשלה כתוצאה מעירעור שנתמך על־ידי מרבית שרי ה"מערך", בטענה של סטאטוס קוו בעניני דת. ייתכן שחלק מקוראי "דבר" ימצאו עניין גם בעובדה זו.

ברוח השקפת העולם של "שינוי" ניהלתי בתוך הממשלה מאבק ממושך – רובו בשיטה של "דיפלומטיה שקטה" – בנושאים הנוגעים לזכויות האדם בשטחים: כמו, למשל, השימוש באש חיה לפיזור הפגנות, בעיית איחוד המשפחות, היעדר זכות עירעור בבתי המשפט הצבאיים, אי־מיצוי הדין עם פורעי החוק מקרב המתנחלים. בחלק מהנושאים – כמו השימוש בנשק חם נגד מפירי סדר – חל שיפור מסויים, אם כי לא מספיק (אגב, אם פעילותי המתמדת בתחום זה תרמה למניעת כמה מקרי מוות – איך מודדים הישג כזה? האם זה הישג גדול או קטן?). עלי לציין, כי מאבקי בתחום זה כמעט לא נתמך על־ידי יוני מפלגת העבודה, שהיו

(המשך בעמ' 8)

לא כליל צדיק ורשעים

מאת טלי זלינגר

יש הרבה מה לשפץ, אבל השיפוצים לא יבואו כתוצאה ממה שנראה כמו 'לינץ'' שעושים בחוקרי נאפסו, טרמפ שלוקחים על מקרה שהדבר החמור הברור היחיד הוא בכך, שלא נאמרה לבית המשפט כל האמת, בהתאם למסורת הכחשה והסכמה שבשתיקה

צדיקים גמורים, מלאכתם נעשית בידי אחרים. מתברר שגם מלאכתם של צדיקים פחות. בפרשת נאפסו־שב"כ אין צדיקים גמורים ויש הרבה מלאכה שעושים אחרים. נאפסו נהפך בן־לילה לגיבור לאומי, נישא על גלי חוסר האיזון וההפכפכנות המוראלית של חברה קצת נברוטית כשלנו. השב"כ זוכה לתמיכה מן ההפקר – עם פיגועי השבועות האחרונים ונסיונות הפיגוע באוכלוסיה האזרחית, שמבליטים חד־משמעית את חשיבות קיומו, את הדילמות ואת ההפקר בשטח המזוזמים, בשולי מדיניות הכיבוש.

למרבה הכאב שיחקה לידי הקייס שמציג השב"כ (עדיין בוסר מיומנות מסויים של טירונים ביחסי ציבור) רצ'ויתם של ישראלים בגדה וברצועה: למרבה הצער שיחקה לידי הקייס של נאפסו פרשת אוטובוס קו 300 החמורה, והמתיחות שאין לה תקנה ללא פיצוץ ובניה מחדש ביחסי שב"כ־משפטנים.

המושג "שירות הבטחון הכללי" מהלך עלינו אימים. אצלנו המתה "זרועות הבטחון" מפעיל רפלקס מותנה של פחד והערצת גבורה ומעורר אסוציאציה של מרתפים ואפלה בצהרי היום. לא בכדי. מטבע בריאתם נועדו השירותים החשאיים לפעול במחשך ולא להציג את הרקורד של פעילויותיהם ברבים. התוצאות של העבודה המואפלת נמדדות בחוסר התהדרה בשלא קרה כל דבר רע, כשאיש אינו יודע מה נחסך, מה נמנע, מה סוכל, ואיך. נראה שהמפתח לבעייתיות מצוי ב"איך".

השב"כ עובד כבר 20 שנה, ברצה בכך או לא, באותן שיטות ועל־פי אותם קני־מידה להשגת אותן התוצאות. מקרה עיזאת נאפסו הוא אמנם חריג. נאפסו אינו הדגם המייצג את מפגשים מהסוג השלישי שמנהל השב"כ במתקני החקירות שלו. קצין ישראלי, בן העדה הצ'רקסית, שאנשיה ידועים לא רק בנאמנותם אלא גם במעורבותם בעשיה הבטחונית בישראל. 20 שנות הכיבוש הביאו אל מתקני החקירות הרבה מאוד, אלפים רבים של בני־אדם, שגם אם חלק לא מבוטל מחוקריהם יכלו להבין בשיחות סאלון את מניעיהם ולדבר בזכות הפתרונות המדיניים ובגנות המצב הבלתי־אפשרי שנחקריהם לכודים בו, היו כללי המשחק קלים להפעלה. יש מניע, יש נתוני שטח, יש דחיפות גבוהה ומיידית לעצור. כל חשיפה היא גם סיכול, כל הרשעה היא מניעה. אלה היו הכלל ונאפסו היה היוצא מכלל זה ולכן גם הבולט במיוחדותו. העדויות הנסיבתיות, הראיות לכאורה והתנאים הוציאו עוד את מיוחדות הקייס שלו בשלב המפגשים במתקני החקירות, יהא זה בית־מלון או תא המעצר.

המחשבה שכל אחד מאתנו, ישראלי נאמן ומעורב בעשיה, עלול למצוא את עצמו בחדר בבית־מלון עם חוקרים אלימים אלימות פיסית או מילולית, ללא שינה מספקת ותחת מטר עלבונות ואיומים, מעוררת פלצות. אבל בסערת האהדה שהוצף בה נאפסו, בגלל ההזדהות המלאה עם הפחדים האפלים של כולנו, נשכחו במקצת העובדות ואבד חלק משיקול הדעת. פסק־הדין של בית־המשפט העליון בעיסקת הטיעון של נאפסו אינו מדבר רק בשיטות העבודה של השב"כ ובעדות השקר שנתנו חוקריו במשפט הזוטא לאימות ההודאות. פסק־הדין מתאר את העבירה שנאפסו הודה בה מרצונו המלא "...המערער אשר עמד על דעתו כי העובדות המפורטות בהסכם מתארות את האמת לאמיתה, היינו הן, כדבריו, תיאור של מה שאירע לא פחות ולא יותר..." כעבירה בעלת "היבטים חמורים" וכי "חייל שחרג מסמכותו וכמעשהו פגע או עלול היה לפגוע בבטחון המדינה או בפעולות הצבא או בפעולותיהם של כוחות מזויינים הפועלים בשיתוף עם הצבא, דינו מאסר חמש שנים: עשה את המעשה ביודעין (דבר שלא נטען כאן) דינו מאסר עשר שנים".

למקרא תיאור מה שאירע "לא פחות ולא יותר" מתעורר הרושם שנאפסו לא היסס לרגע להסתפק בהרשעה הזאת. חוקרי השב"כ משוכנעים גם היום שמבחינתו הוא עשה בכך עיסקה לא רעה בכלל. לגירסתם, הסיפור התמים לכאורה על מפגש אחד עם אדם מפוקפק, שטוען אחר־כך כי צילם בכפר נידח, שאין בו לא חשמל ולא מים זורמים, את המפגש הראשון לצרכי סחיטה, ונאפסו רק הלך משם ולא אמר לאיש ולא פעל, צריך לעורר בכל בר־דעת תמיהות לגבי מהימנות האיש ונקיון כפיו בכלל. האמת היא כנראה באמצע, בין העברת אמצעי לחימה, שכנראה לא התבצעה, לבין הפתח, שגם בית־המשפט העליון לא טען לה, כפי שעושה ציבור שלם הצמא לדראמות ולמיתוסים.

אדם עלול לשבת 18 שנים, כפי שבית־המשפט, ולא השב"כ, גזר עליו. זה בלתי נסבל. אבל גם השב"כ בודק את עצמו ופסק־הדין מציין, שבחינה מחודשת של המימצאים והחקירה נעשתה ממילא במקביל וביוזמת השב"כ. זה לא מספק, אבל זה גם לא שחור משחור. המנגנון עובד לחקר האמת, לא לצרכי הרשעה – זה כבר עניינם של בתי־המשפט – והשב"כ גומר את עניינו מרגע שהחקירה בה שחשף: המנגנון פועל גם לבדוק את עצמו. צריך לבדוק יותר ויש לפעול בדחיפות לעגן את הצרכים הבטיחותיים, שבלעדיהם אין חקירה ואין מניעה ואין חשיפה וסיכול, בהבנה טובה יותר עם בתי־המשפט.

בין שהיתה כאן התחשבנות בין השב"כ למשפטנים על רקע פרשת האוטובוס ובין שהיתה התעוררות מאוחרת, יש לומר, שכל מי שנתנו ידם במשך שנים רבות לקשר השתיקה בדבר ההכרח שבניהול חקירה ההורגת מתקנות השופטים, אין זה מאוחר כדי לתיקונים. יש אצלנו הרבה מה לשפץ. השיפוצים לא יבואו בעקבות מה שנראה כמו 'לינץ'' שעושים בחוקרי נאפסו, טרמפ שלוקחים על מקרה, שהדבר היחיד החמור הברור בו הוא שלא נאמרה לבית־המשפט כל האמת, בהתאם למסורת ההכחשה וההסכמה שבשתיקה.

אחרי פרשת קו 300 הרי כבר יודעים, שגם בשב"כ אין אחוות לוחמים מלאה ויש הרבה מתחים פנימיים ויריבויות. ההתייצבות הכללית שם מאחורי הדיעון של הנורמה, של שיטות עבודה מקובלות, ההיחלצות להגנת יוסי גינוסר, שנהפך לחזות הרשע בעיני הציבור, מצביעה על עומק הבעיה. אין כאן סיוה של פרשת נאפסו, יש כאן הרגל ארוך־שנים, הנובע מצרכי שעה ומדחוק התנאים, ובזה יש לטפל. בלי להרוס הכל, בלי פאניקה. הנזקים שכבר נגרמו ואלה שעוד ייגרמו בעצם החקירה, העיסוק בה, העלבון והלחצים, הם אולי בלתי־הפיכים. נהלי העבודה עדיין הפיכים ובזה יש לטפל, במינימום פגיעה.

טוב לנו שאנחנו לא מבינים אפילו עד כמה חיונית עבודת השב"כ ועד מה היא אינטנסיבית, רבת־פנים, מדוייקת ובלתי־נלאית. חוסר המודעות שלנו הוא לוקסוס השמור לאלה שאינם נאלצים להיות עסוקים בדאגות שאחרים חוסכים מאתנו, גם אם מדובר בהיינו שלנו.

מכתבים למערכת דבר

דגל העליה חשוב כדגל השלום

".תנועתנו צמחה מתוך העליה ועומדת לרשות העליה" כה התריס דוד בן־גוריון לפני חבריו להנהגת תנועת הפועלים בשנות העשרים באוזן הדיונים הסוערים מני רבים שהתקיימו באותם ימים על מדיניות העליה והקליטה.

בימים אלה מניפה הנהגת מפלגת העבודה את דגל השלום במלוא העוצמה וההיקף עד שלעיתים נדמה שהיא מזניחה ומתעלמת מהנפת הדגלים הלאומיים האחרים.

ייקבע, דווקא עתה ישנה הזדמנות פז להחזיר עטרה ליושנה ולפעול כפי שפעלה תנועת העבודה בימיה הגדולים עת הניפה אל על בעת ובעונה אחת את הדגל המדיני־ביטחוני והן את דגל העליה לארץ.

סופו של דבר, כבעבר כן עתה ובעתיד, דגלים אלה הם שיקבעו ויחרצו את עתידו ודמותו של העם היהודי אשר מדינת ישראל היא מרכזו המדיני והרוחני.

טוב תעשה מפלגת העבודה במהרה ותציב על סדר יומנו הלאומי והציבורי לצד דגל השלום גם את דגל העליה.

להנפת דגל השלום והעליה בעת ובעונה אחת תהיינה השלכות מרחיקות לכת הן על דמותה כמפלגה לאומית המרכזית במדינה והן על מעמדה האלקטורלי ודפוסי תיפקודה התנועתיים.

אריה הס
ירושלים

הוועדה המוצעת אינה מייצגת הדיירים

חברי הארגון הארצי הציג להגנת הדייר והנהלתו – אשר מרבית הדיירים המוגנים בארץ משתייכים אליו – התפלאו לקרוא ב"דבר" (מיום 28.5.87), כי נציגים של דיירים מוגנים ביקרו אצל יו"ר הכנסת ח"כ שלמה הלל ופנו אליו בבקשה לזרז את הקמתה של ועדה ממלכתית לבדיקתו של חוק הגנת הדייר.

הרי ידוע, שאסיפת דיירים גדולה בהשתתפות מאות דיירים מוגנים מכל הארץ החליטה להתנגד להקמתה של ועדה כזאת, במיוחד זאת המוצעת על־ידי שר השיכון, דוד לוי, אשר אין בה נציגות הולמת לדיירים המוגנים והמעמד בה נוצח מראש. בימים אלה נשלחת עצומה חתומה על־ידי אלפי דיירים מוגנים לשר השיכון בתביעה לשנות ולהרחיב את הרכבה של ועדה כזאת, אם תוקם בכל זאת.

הלוך־הרוח ברחוב בנושא חוק הגנת הדייר התדרדר להערכתנו בגלל אותם נציגים כביכול שלא נבחרו על־ידינו ואינם מייצגים אותנו.

בגלל הלך־רוח זה – מי שחושב ששינויו של החוק על פי המלצתה של ועדה כלשהי, אם תוקם – יהיה לטובת הדיירים המוגנים אינו יודע מה הוא שח והוא נוהג בחוסר אחריות כלפי ציבור הדיירים המוגנים.

כמו כן חשוב לציין, להערכתנו, שפרט לאלמנט החברתי הקשה הנוגע לחוק הגנת הדייר – ושרק אליו התייחסו אותם נציגים כביכול – יש הצדקה כלכלית לקיומו של החוק. כידוע, המצב כיום הוא, כי הרוב הגדול של הדיירים המוגנים השקיעו עבור כל דירה יותר מבעלי הבתים שלהם, וזאת בשלוש דרכים:

1. תשלום דמי המפתח בגובה 60%–80% מערך הנכס.
2. תיקון, שיפוץ ושינוי הדירות בהן הם גרים.
3. שיפוץ ואחזקה של מכללי הבניינים, שסלום ישנים.

שכר הדירה הוא רק חלק ממכלול – והמזערי שבהם. אלמלא שכר הדירה הנמוך – עפ"י החוק וללא הגבלת זמן – לא היו הדיירים משקיעים את כל ההשקעות הנ"ל – כך שהעמידה על הזכות חשובה לא פחות – אולי יותר – מן הפן החברתי של הבעיה.

יוכי יהל
יו"ר הארגון

הטלוויזיה משכתבת ומעלימה אירועים היסטוריים

הטלוויזיה הישראלית הקדישה סידרה בת שלושה פרקים לדוד בן־גוריון. בפרק הראשון ששודר ב־14 למאי 87 נדונה שאלת הדת במדינה. התיאור ה"אובייקטיבי" בנושא גזיזת הפיאות של ילדי תימן תואר בטלוויזיה הממלכתית הישראלית כך: "בשלב מסויים רעשה הארץ על גזיזת פאותיהם של ילדים מעולי תימן באחד המחנות. הדתיים ראו בכך ניסיון מרושע להעביר בכוח את הילדים על דתם. החילונים שעשו את המעשה הסבירו, כי הפיאות נגזזו למנוע את הדבקת הילדים בכינים".

יש להצטער על כך, שרק חצי האמת (אם בכלל) נאמרה כאן. ועדת החקירה שחקרה את הנושא, בראשותו של השופט גד פרומקין קבעה באופן הברור ביותר: "גזיזת פיאות – היתה שיטה ולא מקרה, ויש לציין בצער שהיטעו את שר החינוך והתרבות, זלמן שזר, בהודעה שהיו רק שנים עשר מקרים ואלה – מחמת גזזת".

המשך המסקנות של הוועדה לא זכה אף הוא לאיזכור הטלוויזיה הממלכתית שלנו. ועדת החקירה קבעה שם: "גם הפרעת לימוד תורה היתה שיטה", ועוד קבעה הוועדה: ".לא דיקדקו די בשמירת שבת ובתפילה, ואף היו מקרים של הפרעת תפילה" (ראה דין וחשבון של ועדת החקירה בענייני החינוך במחנות העולים, ירושלים, כ"ג אייר תש"י, 9 במאי 1950, עמ' 60–62).

מרשות ממלכתית כמו הטלוויזיה הישראלית ניתן לצפות, כי לא תעלים פרטים מהותיים מסידרת תכניות האמורה להיות מדעית ואובייקטיבית.

אורי שטיינמץ, עו"ד
מנהל המועצה להגנה משפטית על ערכי היהדות

זכויות דמוקרטיות ליוצאי צבא

הגיע הזמן שנתחיל להיות עם גאה, בעל מוסר גבוה ושהדמוקרטיה תתבסס על דמוקרטיה אמיתית, כדי שנוכל לתת בגאווה זכויות דמוקרטיות לבנינו יוצאי הצבא.

ניקח לדוגמה את ארה"ב הדמוקרטית. חוק ה־GI BILL OF RIGHTS פוטר את יוצאי הצבא לחלוטין מתשלום כלשהו משכר הלימוד, ונוסף לכך, מקבלים גם דמי קיום בכבוד במשך הלימודים לפי גודל המשפחה, ועבור כל שנת שירות – מקבל שנה וחצי זכויות אלה.

זו חוקה של עם המכבד את בניו ואת עצמו. אצלנו חלק מהעם הצביע נגד הזכויות ליוצאי צבא. הם חיים עדיין במוסר של היהודי מהגיטו.

נתינת בקשיש ומתנות היא רק להראות את המוסר של הדי־מים (כבי חסות). כן, עוד רחוקה הדרך שנהיה עם בעל כבוד עצמי וגאה, וזה לבושתנו.

יעקב נחליאלי

קרדיט עכשיו

עמוס עוז וכל יפי הנפש השמאלנים קובעים, כי א"י שייכת לשני עמים והם מתפלאים, כי הערבים שונאים אותנו. אתה כופה עליהם נישואין פיקטיביים (אזרחיים), ורוצה לתת גם כדי להתחלק בנכסים, כאשר הם מעולם לא ביקשו להתחתן איתנו.

השמאל היוני מוכן "לוותר" על נכסים – שטחים, אבל אינו מוכן להעניק לערבים קרדיט של אמון, קרדיט של אחווה, ידידות, והעיקר: כבוד.

אני, הח"מ, אשכנזי "מתוסכל", גם דתי וגם "בע"ל", מוכן להעניק ולא להחזיר ולא להתחלק לערבים שטחים, אבל הם אינם זקוקים לזאת. הם מחפשים את הכבוד האבוד. הם שונאים אותנו, כי אנו משפילים אותם ודורסים את כבודם.

ואני כחסיד א"י השלימה (לא מוכן להתחתן איתם, ולכן איני רוצה לתת להם גם חלוקת נכסים). לעומת זאת, מוכן אני להשלים עם המנטליות הערבית לפיה: "אם אינך יכול לנשוך את יד יריבך, נשק אותה". זאת מתוך הנחה, כי בסופו של דבר, ינשק גם את ידך. לא "שלום עכשיו", זקוקים אנו, אלא קרדיט עכשיו של אחווה וכבוד תוך התידה בלתי־נלאית להקהות ולבטל את עוקצי האיבה התהומית.

אריה טהורי
בת ים

הידרדרות הרגלי הקריאה

ד"ר אברהם גרין המפקח המרכז להוראת הספרות במשרד החינוך מגלה, כי הרגלי הקריאה של המורות משפיעים על הרגלי הקריאה של תלמידיהן. ולהוכחה: ממצאי מחקר ראשונים המוכיחים, כי כמות הקריאה בקרב שכבות ניכרות של תלמידי בית־ספר עד גיל 14 הן אפסיות.

יתירה מזאת, מערכת החינוך מתרוקנת מגברים ואת השורות המדוללות ממלאות הרבה נשים. כידוע, לאשה מורה הרבה יותר מחוייבות ממורה גבר ובהיותה בלחץ מתמיד המתבטא בפחות קריאה. הערך קריאתה מדלדל את מטען תרבותה ועם הערך תרבות הקריאה בכללו ופינוי מקומו לעידן הטלוויזיה, העיתון ופטפוטי הסלון משאיר חלל ריק בתרבות בכללה.

התלמיד המחונן תמיד היה ויהיה בהתאם למטען הרגלי קריאתו. דור העתיד של עמנו היה ויהיה לעולם סמוך על מחוננים. את הידרדרות הרגלי הקריאה אפשר בנקל לתקן על־ידי הנהגת לימוד־חובה של קריאה מהירה, כבר בכיתות הגבוהות של בית־הספר העממי בעיר, בכפר ובקיבוץ, וללא ספק עתידה לשפר את ההישגים בכל תחומי החיים. במכתבים לקריאה מהירה ניתן תוך 9 שיעורים להכפיל את מהירות הקריאה ואף להגדילה ולשפר את יכולת הקליטה והריכוז, הזיכרון והבנת הקריאה, ומגבירה את מהירות הצילום של העין.

ואם התשובה להנהגת קורס קריאה מהירה בבית־הספר תהיה חוסר תקציב ללא ספק יקחו ההורים על שכמם את הנטל הזה של ההוצאות כשם שלקחו את נטל התשלומים לקורסים של בלט, נגינה, ציור, קרטה ועוד.

מבחינה לאומית ריבוי תלמידים מחוננים עדיף על הכל וביטחון לחיינו. תלמידים שילמדו את טכניקת הקריאה המהירה יחפשו את הספר לקריאה בכל התחומים.

אברהם שץ
חדרה

משרד התחבורה מטעה

ביום התעופה בישראל שהותג ביום העצמאות השנה, הפיצו מיני מזכרות עם סימנים בולאיים, שלמרבה הצער אין להן כל קשר עם בולים, פרט לעובדה שהודפסו עליהם צילומי בולים ישראליים. המפיצים מכרו את המזכרות בכסף רב, עד כדי עשרות שקלים הסידרה, וזאת משום שעל־גבי המזכרות הודפסו סמלים ממלכתיים של המדינה ושל השירות הבולאי.

האמנם רשאים שרים או משרדי ממשלה להתיר שימוש בסמלים ממלכתיים לקידום מכירות של חברות מסחריות פרטיות, שלא לדבר על הטעייה?

ב. צ'יקנובסקי
חיפה

לפני 60 שנה — דבר — לפני 40 שנה

לפני 60 שנה

להערכת המושב של הוה"פ הציוני

כ־4000 איש שמעו אמש את הרצאותיהם של הה"ה ד. בן גוריון וד. רמז על המצב בציונות, על ישיבת הוה"פ הציוני האחרונה בלונדון ועל תפקיד הפועלים בקונגרס הט"ו. בן גוריון ציין זה לעומת זה את כוחה של התנועה הציונית ואת רפיונה של ההסתדרות הציונית. ד. רמז הכריז, לקול מח"כ, על הצורך במלחמה בעד משטר הסכם קפוני בהסתדרות הציונית ובמוסדותיה ובמלחמה נגד משכורות גבוהות, אפילו נוגע הדבר גם במישהו מחברינו.

הרחבת מושבה יהודית בארגנטינה

החברה הקואופרטיבית של המתיישבים היהודים בגליל ריבירה שבארגנטינה החלה בהשגת כספים לשם קנית שטח אדמה למען הדור השני של המתיישבים. עומדים לקנות שטח בן 8680 הקטארים סמוך למושבה היהודית ריבירה, אשר יעלה 20,000 לי"ש.

מאסאריק נבחר מחדש

סס"א מודיעה ל"דאר היום" כי מאסאריק נבחר שוב לנשיא צ'כוסלובקיה ברוב דעות גדול. הגרמנים הלאומנים נמנעו מלהשתתף בבחירות.

לפני 40 שנה

הופעלו זכויות הרוויזיוניסטים במשרדים הארץ־ישראליים

הנהלת הסוכנות החליטה להפעיל את הזכויות של התנועה הרוויזיוניסטית במשרדים הארץ־ישראליים בגולה. כידוע קיבלו הרוויזיוניסטים, בהיכנסם להסתדרות הציונית, את הזכויות של זרם בתנועה הציונית, בתנאי שיבטלו את הצ"ח שנוסדה להתחרות בתנועה הציונית. חבר המזכירות העולמית של הרוויזיוניסטים הודיע זה לא כבר על פירוק הצ"ח.

400 מעפילי "יהודה הלוי" גורשו

400 מעפילי האניה "יהודה הלוי" (שנקראה קודם "אנאל") גורשו אתמול לקפריסין באניה "אושן ויגור". יום לפני כן הביאה האניה "פרובידנס" לחיפה 341 עולים ברשיונות, ניצולי ברגן בלזן.

קפלן: 14 נקודות ישוב חדשות תוקמנה

ניו יורק. 14 נקודות ישוב תוקמנה בעתיד הקרוב ביותר "עוד לפני שאו"ם תגיע להחלטה על גורל א"י" – הכריז אליעזר קפלן בישיבת ועד המנהלים של המגבית הארצישראלית המאוחדת כאן.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

אדוני המלך

מאיר זמוליג, מנהל במעגן הסירות של מלון "אריה סונסטה" באילת, הפך לגיבור חדשותי לאחר שצילם את המלך חוסיין המשתכשך במי־מי מפרץ אילת, סמוך לקו המים הטריטוריאליים עם ישראל. זמוליג, כידוע, הגיע בסירת המרוץ שלו קרוב מאד ליאכטה של המלך חוסיין והתפתחה ביניהם שיחה. אמר זמוליג לחוסיין: "תראה, אדוני המלך, איך אני אחזור לאילת ואספר לחברים שדיברתי עם המלך חוסיין, הרי אף אחד לא יאמין לי – יחשבו שאני מפנטז". הוא חיפש וגילה שאין לו מצלמה, שאל את המלך מתי יחזור למימי אילת וחוסיין השיב: "אינשללה – אחזור". זמוליג לא ויתר, הפליג במהירות לחוף, תפס תייר עם מצלמה והעלה אותו לסירה. התייר ההמום לא הבין מה קורה וציין כי נותרו לו רק 4 תמונות במצלמה. זמוליג הגיע ליאכטה המלכותית, ביקש מחוסיין לצלמו והמלך נעתר. הצלם לחץ על המצלמה ארבע פעמים. כל התמונות פותחו בהצלחה.

נתן רועי

הסופר אלי ויזל (משמאל), זוכה פרס נובל לשלום 1986, ביקר שלשום במצבת זכרון לחללי השואה בליון, צרפת. ויזל מצביע על מקומו בתמונה שנלקחה ב־1945 במחנה בירקנאו. מצבת הזכרון נבנתה בליון תוך 24 שעות ונחנכה ב־11 במאי, זאת כדי לעמוד בזמן פתיחת משפטו של הפושע הנאצי קלאוס בארבי.

צדקה תציל ממוות

הרבה יפות היו שם – במכירת הצדקה הנוצצת שנערכה בכריסטי'ס, לונדון, לקרן למען האיידס. ביאנקה ג'אגר (בתמונה), אשתו לשעבר של מיק ג'אגר, דיגמנה אחת מ־15 שמלות שנתרמו על־ידי מעצבי אופנה מפורסמים לקרן, והיא פגשה במקום לא אחרת מאשר חברתו הנוכחית של ג'אגר, ג'רי הול, שדיגמנה טבעת יהלום של קרטייה. עוד אפשר היה למצוא שם את השחקנית ברברה באך, אף היא בתפקיד דוגמנית, עם בעלה רינגו סטאר. האירוע נערך בחסות הדוכסית מיורק.

כן, אדוני השר

ביום שני ה־8 ביוני תתקיים ארוחת ערב חגיגית במעמד שר התיירות אברהם שריר וכוכב סדרת הטלוויזיה הבריטית "כן, אדוני השר", נייג'ל הות'ורן. הארוחה היא מטעם הקרן על־שם ח"כ יוחנן זייגר ז"ל, שהקימה האגודה לקידום התיירות, ביוזמת משפחתו וחבריו של המנוח. הכנסות הערב מוקדשות לקרן מילגות בתיירות, שתעסוק בפעולות חינוך מיוחדות בקרב צעירים, להכשרת כוח אדם בענף התיירות ותחלק מדי שנה מילגות לתלמידים נזקקים בענף. ח"כ זייגר ז"ל היה ממייסדי האגודה לקידום התיירות.

דוד משיוב

ידידים חדשים

"אנו מייחסים חשיבות רבה להרחבת מעגל אגודות הידידים של חיילי צה"ל מחוץ לגבולות ישראל", אמר ערב חג השבועות שר הבטחון יצחק רבין, בקבלו בלשכתו את הגנראל השווייצי בדימוס, הרברט וונר ואת קורט יוספיס, מראשי הקהילה היהודית בשווייץ, המבקרים בארץ כאורחי האגודה למען החייל. רבין בירך אותם על יוזמתם להקים אגודת ידידים למען חיילי צה"ל בשווייץ. גנראל וונר ישמש נשיא כבוד ובנשיאות יכהנו גם שר המשפטים לשעבר של שווייץ, שגריר שווייץ בישראל, הרב הראשי של שווייץ ואלוף (מיל.) מרדכי פירון. האורחים מבקרים בימים אלה בבסיסי צה"ל ובמתקני האגודה למען החייל ברחבי הארץ. בתמונה (מימין): גנרל הרברט וונר, שר הבטחון יצחק רבין, קורט יוספיס, יו"ר האגודה למען החייל יוסף נבו.

מקום בצמרת

ציאק באריי (מימין), מחלוצי הרוקנ'רול, הסיר את הלוט מתמונת ויטראז' שלו ב"הארד רוק קפה" בדאלאס. בזאת הוא מצטרף לאלויס פרסלי ולג'רי לי לואיס, שדמויותיהם כבר הונצחו שם. בתמונה הוא נראה נושא בזרועותיו את ליני־דה גריי, כוכבת הסידרה "דאלאס", במסיבה שנערכה לכבוד הארוע.

בוגרת

השחקן פול ניומן (מימין) עם בתו נל (משמאל), אחת מ־26 בוגרים של בר־הרבור קולג' שבמדינת מיין. השחקן המפורסם בא לטקס הסיום של בתו.

המדור נערך היום בידי מיכל פלג

מדליה ל"חומה ומגדל"

מטבעות

מאת אריה ליגנדבאום

העליה על הקרקע של תל־עמל־ניר־דוד, 10 בדצמבר 1939, בבקעת בית שאן, פתחה שרשרת של 55 ישובי חומה ומגדל, שקמו בימי המאורעות 1936–1939. הישובים התפרסו מהקיבוצים דן ודפנה בצפון עד נגבה בדרום. מלאות 50 שנה להתישבות "חומה ומגדל" צויינה עתה במדליה ממלכתית מיוחדת, המסמלת את העליה על הקרקע של תל־עמל, היישוב הראשון בשרשרת יישובי "חומה ומגדל".

יוזמתם של חברי תל־עמל בתכנון והקמת יישוב מבוצר ביום אחד נשאה פרי והביאה לתנופת התיישבות רבתי בתקופה קצרה, על־אף המדיניות העויינת של המנדט הבריטי וההתקפות המזויינות של הערבים. מאחורי התישבות חומה ומגדל, עמדה הסוכנות היהודית, הקק"ל וכמובן ההגנה. התישבות זו הכשירה במקומות רבים את גבולות הארץ לקראת מבחני עצמאות המדינה. הישובים הוקמו בדרך כלל באזורים בלתי מיושבים אך מהם צמחו ישובים חקלאיים לתפארת, שקלטו רבים מניצולי השואה שעלו בתום המלחמה. החברה הממשלתית למטבעות ומדליות הודיעה על הנפקת מדליות היובל, המתארות דגם ישוב חומה ומגדל. במדליה הוטבעו, בעברית ובאנגלית, הפסוק "והיו... הלילה משמר והיום מלאכה" (נחמיה ד', 16), הספרה "50", סמל המדינה וציון היובל. עיצוב המדליה נעשה בידי כרמלה הרטל מקיבוץ ניר־דוד ואילו המבלטים נעשו בידי תרדר דגן. בימים אלה החל בהפצת המדליה שהוטבעה בארד בלבד, בקוטר 59 מ"מ ובמשקל 98 גרם. מחיר המדליה נקבע ל־9.5 ש"ח והמהדורה בלתי מוגבלת.

עשור להתישבות בשומרון

מדליה נוספת בסידרת מדליות להתישבות היהודית בארץ ישראל, תונפק בקרוב ותוקדש לעשור לחידוש ההתישבות היהודית בשומרון. לדברי מנכ"ל החברה למטבעות ומדליות, אליעזר שילוני, הוקדשה המדלייה לכבוד כ־120 הישובים שהוקמו בשנים האחרונות בשומרון ונתנו תנופה לפיתוח האיזור כולו. שילוני הודיע על חידוש בייצור העדיליונים שבהפצת החברה. הכוונה לשיבוץ אבנים טבעיות ויקרות, כמו יהלום, אודם וספיר מסביב למדליות הנפוצות כמו "שמע ישראל", "עץ החיים", "ברכות לבת", "אילת אהבים" ו"עם ישראל חי". שילוני מסר גם על ניסיון ראשון של ייצור חמישה דגמי עדיליונים זהב, בהם שובצו מדליות כסף. זהו שילוב מקסים ואפקטני של צבעים בין שתי המתכות היקרות והמוכן הוולת מחיר העדיליון ל־59 שקל. העדיליונים האחרים הוטבעו בזהב 18 קרט ו־21.6 קרט. מחירם נע בין 180 ש"ח 210 ש"ח, 340 ש"ח ו־150 ש"ח. לכל מחיר 3 דגמי עדיליונים.

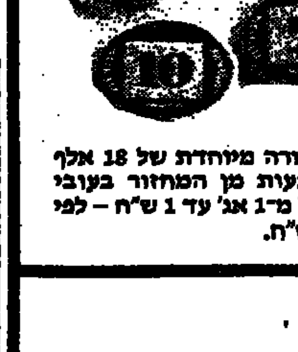

מהדורה מיוחדת של 18 אלף מטבעות מן המחזור בעובי כפול מ־1 אג' עד 1 ש"ח – לפי 20 ש"ח.

שינוי שינה

(המשך מעמ' 7)

יכולים להפעיל לחץ כבר על חבריהם, שר הבטחון ושר המשטרה.

גם מאבקי למען הטלת עיצומים על משטר ה'אפרטהייד' לא זכה לתמיכה של ממש מצד חברי סיעת המערך, שלא לדבר על כך, שלא כל שרי המערך העניקו גיבוי לחברם יוסי ביילין, בעניין זה. ובכל זאת, בסופו של דבר נתקבלה החלטה, חלקית ובלתי־מספקת בכל שהיתה.

אולם הטענה התמוהה ביותר המופיעה במאמר המערכת היא בעניין פרשת השב"כ. "רובינשטיין לא ראה בפרשת השב"כ עילה לפרישה מהממשלה". דווקא כן ראיתי, ואילו

חברי מזכירות, 'שינוי' חלקו עליי והציעו לדרוש חקירה, אך לא זה היה העיקר: העיקר הוא שמאמר, המבקש לשכנע אורחים להצביע מעוך, מאשים את "שינוי" בכך, שלא היתה מספיק רדיקאלית במלהבתה... נגד עמדת שרי המערך בפרשת השב"כ: הרי אתם מציינים במפורש כי שני המחנות בממשלה ניסו לקבור את הפרשה כדי למנוע קבורה מוחלטת של אותה פרשה, נאלצתי להיכנס לעימות עם ראשי המערך שעמהם היתה לי, בדרך כלל, הבנה ושיתוף פעולה. כעת בא עיתון "דבר" ומטיף מוסר ל"שינוי" בעניין פרשת השב"כ. איפה הבושה?

קרא מחר ב ידיעות אחרונות

חיים שיבי תום פרידמן עמוס נבו חמי גוטמן גדי בלטיאנסקי האחים רייכמן

הלביא: מדריך לפוליטקאי הנבוך • דון בן־ישי

הר הבית: עשרים שנה • רונית ורדי, רוני שקד

דני סנדרסון חוזר. ראיון • ירמי עמיר

נתן זך. סיכום תקופה • יגאל סרנה

פסטיבל קאן. הקולנוע מצדיע לעצמו • עמנואל בר קדמא

רוזן: שגריר שב הביתה • אריאל גינאי, וושינגטון

מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, דידי מנוסי, סילבי קשת, אהרון בכר וזיוה יריב

במוסף לתרבות, ספרות ואמנות: יהודית אודיין על הרומן החדש של דוד שיץ "עד עולם אהבה" • שיילוק חי וקיים בלונדון, מאת בן־עמי פיינגולד

השקל שלך

יכין חקל בע"מ
מכרז רכב 3/87

מוצעות בזה למכירה מכוניות לפי הפירוט דלהלן:

רנו־14 שנת ייצור 1978 מספר רישוי 423־031
סימקה 1100 שנת ייצור 1980 מספר רשוי 80־227־25

את המכוניות ניתן לראות בחניון משרדינו "בית־יכין", רחוב קפלן 2 תל־אביב, החל מיום חמישי 4.6.87 ועד יום רביעי 10.6.87 בין השעות 8.30 ועד 12.30, הצעה בצירוף המחאה בנקאית בשעור של 10% מערכה, אפשר להגיש למשרדינו הנ"ל בתיבת המכרזים, חדר מספר 213, לא יאוחר מיום רביעי 10.6.87.

אין ההנהלה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

הועדה המקומית לתכנון ובניה "אונו"

מודעה לפי סעיף 149 – חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

נמסרת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה להקלה לועדה המקומית לתכנון ובניה "אונו".
המבקש: יוסף זהות פינצ'וק
המקום: קרית אונו רחוב קפלן 1 גוש 6495
חלקה 37

מהות הבקשה: בניית בית מגורים דו־משפחתי תוך סטיה בשטח הבניה עד 6% בעל המותר. סטיה של 7.5% בקו הבנין הצדדיים 3.70 מ' במקום 4.0 מ' וסטיה של 3.85 מ' בגובה 10,55 מ' במקום 7.5 מ' מגובה ציר הבניש.

כל הרואה עצמו נפגע על ידי בקשה זו, רשאי להגיש את התנגדותו תוך 14 יום מיום פירסום הודעה זו למשרדי הועדה הנ"ל שכתובתה: הועדה המקומית קרית אונו.

יואל מרגל
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה אונו

1 ביוני 1987

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה.

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה, לתתן הקלה באחוזי הבניה דהיינו תוספת קומה הרחבת מגורים קיימים בניצול של 28% בניה כוללים. (עם הקיים) במקום 25% בניה המותרים. שעל החלקה: 157 בגוש 18146 רח' שלמה המלך 8 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעירית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ת. לבב
יו"ר הועדה (משנה)
המקומית לתכנון ולבניה
נהריה

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שלמה המלך – שלמה המלך 78 – 246461
קופת חולים כללית – אמסטרדם 225142 – 7
ירושלים
מרפאת רוממה – הפג' 28 – 523191
חיפה
הנשיא – שד' הנשיא 33 – 333312
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק – רמת־גן
ככבי – ז'בוטינסקי 71 רמת־גן – 7516272
בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 4 חולון – 884854

מרפאות
מוקד חירום טלפוני של קופת חולים הכללית הבוחר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על הרופאים התורנים בישראל:
טלפון 03־453300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ

מרפאה שירותי עזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הגפן 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00

שירות עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261111
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222־3
בנתניה – 053־335316
קו פתוח – אוזן קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נפגעה – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685

קוראים לזה מצווה

מאת עירית נחמני

קוראים לזה „תרומה", „הכנסות קודש ל..." או „צדקה", מינוח שונה לענין פשוט אחד: איסוף כספים למטרה מסויימת הנעשה באמצעות מבצעים כלל ארציים, ארגון אירועים ציבוריים ופרטיים, ופניה דרך הדואר.

ב„כולל אמריקה תפארת ירושלים" שבשכונת מאה שערים מעדיפים את הפניה האישית. יש שם מי שקורא את „ידיעות אחרונות" ומלקט את מודעות האבל שעליהן מצויינת כתובת הנפטר. בהתקרב יום השנה לפטירה ישלח ה„כולל" מכתב צנוע למשפחה בו מצויין כי „יום הזכרון של...חל ביום...", בצירוף תלוש עליו מתבקשת המשפחה אסירת התודה לציין את גובה תרומתה ולהחזיר ל„כולל" במעטפה המבטיחה כי „דמי הדואר ישולמו על ידי הנמען".

בצידו השני של המכתב מודפסת ברכת המייסד, ר' יהושע לייב דיסקין זצ"ל בזו הלשון: „העוסקים בטובת כולל אמעריקא יכתבו ויחתמו בספר החיים, ויזכו לראות בנחמת ציון וירושלים בבוא העת".

„צדקה תציל ממוות, ומה שיותר, יותר טוב לנפטר," מסבירים לי ב„כולל". נכון, לנפטר כבר לא יעזור דבר אבל „אלה שחיים, זה טוב בשביל אריכות ימים".

גם אם משפחת הנפטר לא תרמה אפילו אגורה מובטח לה כי בימי השנה הראשון השני יאמרו אנשי הכולל, 17 במספר, קדיש לזכרו, ילמדו משניות וידליקו נר נשמה. אחרי פעמיים של חוסר תגובה תימחק המשפחה הסרבנית מהרשימה.

בשביל אנשי הכולל זו מצווה גדולה, „הכי גדולה", אבל בימינו גם למצוות יש מחיר וגם המחיר הזה נקרא „תרומה".

פנים אחרות לובשת מצוות איסוף כספים כאשר היא מתקיימת כאירוע בבית פרטי ו„ההכנסות הן קודש ל...". הפעם, ביתו של שגריר קנדה בארץ – וילה ענקית בהרצליה פיתוח, שאירחה תצוגת אופנה והופעה של להקת „בת שבע 2" באחה"צ של יום חמישי שעבר, וההכנסות נתרמו לביה"ח „אסף הרופא".

כל אחד תרם את חלקו: הקהל – נשים עשירות, חלקן אף יפות ומטופחות, רכשו כרטיסי הגרלה במחיר 45 ש"ח לאחד; דוד רום מאופנת „רוסלייך" תרם את תצוגת האופנה: להקת „בת שבע 2" הופיעה בהתנדבות וגם היצרנים האחרים שהשתתפו באירוע: „דברים יפים" – אבזרי אופנה, „ישראל בלום" – מכביים ו„בעלי מרגר" לא ביקשו תמורה על זמנם ומרצם.

גם ילדיהם של המארחים, בן ובת, עזרו בהגשת הכיבוד, התערבבו עם מגשים עמוסי סנדוויצ'ים בין האורחים ולא הסכימו להשאיר את מלאכת ההגשה רק למבוגרים.

כאן, כמו ב„כולל אמריקה", עסקו, לכאורה ולמעשה באותו ענין: איסוף כספים. אבל, יזוי ההבדל הקטן.

מכנסיים קצרים ליום ארוך

מכנסיים קצרים הם לא רק לרחוב ולחוף. גם לעבודה ובערב אפשר ללכת בהם, אם מתייחסים אליהם ברצינות. בשילובים מתאימים של מקטורנים וחולצות, בשינויי אבזרים וכסות עליונה, הם יתאימו כלבוש במיגוון אירועים ומקומות. כך סבור השבועון „אל", וכך גם אנו חושבים, אם כי לנו, בקיץ הישראלי, מיותרים הגרביים. לעיל כמה רעיונות.

יוזמה חינוכית שווה פרחים

כתבה וצילמה: בלהה דבורי

לנהגים העוברים כיום בצומת גהה, בכניסה לפתח תקווה, מזומנת הפתעה מרנינת לב ועין: על מורדות כביש גהה ניטעו שיחים ועצי דקלים, בצידו הדרומי של הכביש הורמה סוללה שהוכנה לשתילת דשא. עשרים ושניים דונם בצומת נהפכו ממזבלה לשטח ירוק.

ולא רק כאן בולט לעין השינוי המרענן: פתח־תקווה כולה לבשה פריחות, בכל גינה ציבורית שוקדים בני נוער, בשעות הבוקר, בצביעת המתקנים ופחי האשפה, בסימון מסלולים, בהחלפת מתקנים פגומים ועוד.

יוזם המבצע: יצחק אוחיון, מנהל מחלקת הגנים אשר בעיריית פתח־תקווה, אותו אפשר לפגוש מדי בוקר בחברת התלמידים כשהוא משמש להם דוגמה אישית לעבודת כפיים.

יצחק אוחיון, איש חינוך ותיק, אומר: „ראוי לציין כי שטח הגנים הציבוריים בפתח־תקווה הוא גדול מאוד, יחסית. העיר משתרעת על פני 38,000 דונם, מתוכם 18,000 אדמה חקלאית ו־800 דונם גנים ציבוריים. כאשר נכנסתי לתפקידי וחשבתי על דרכים יעילות לשימור הגנים הציבוריים, הגעתי למסקנה כי מוטב שיעסקו בכך דווקא מי שמחבלים בהם. וכיוון שהגעתי למסקנה, שהמחבלים העיקריים בגנים הציבוריים הם בני נוער, גמלה בי ההחלטה לשתף בני־נוער אלה בטיפוח הגנים הציבוריים ולהגיע למצב שבו כל תלמיד בפתח־תקווה יתן יד לטיפוח הגנים. ואז, הייתי בטוח, תעלה רמת המודעות של הנוער בכל הקשור לצורכי הגן והם יחשבו פעמיים בטרם ירמסו צמח או יציירו על מתקן שאותו צבעו יום קודם־לכן..."

זה פרוייקט ראשון מסוגו. וזה עובד. (ותומך נלהב לו הוא דוד לוי, ממלא מקום ראש־העיר, שגם הוא אוהב לעבוד עם הגננים עם שחר, בטרם יבש הטל על הפרחים.) השדרות בפתח־תקווה „מאוורדות", הגדרות החיות גזומות. יש כוח־אדם בשפע. יש מוטיבציה. חמישה־עשר אלף תלמידים, כיתה־כיתה, תורמים יום עבודה אחד בשנת הלימודים הנוכחית, בכל גינה ציבורית. תיאום מוקדם עורך יצחק אוחיון עם מנהלי בתי־הספר בתחילת השנה. בעתיד יקבלו התלמידים ציון בתעודה על תרומה לקהילה. בינתיים, השכר הוא „גאוות יחידה".

כך, מדי בוקר, מתייצבת כיתת תלמידים לעבודה. ואם לשפוט על־פי העובדה, שהיום אפשר למצוא גם את המורה להיסטוריה מבית־ספר „עמל", משה מנדלוביץ, כשהוא עובד שכם־אל־שכם עם תלמידיו כגנן ליום אחד, הרי יש בזה הרבה יותר מעבודה לשמה.

מה שבטוח הוא, כי בפתח־תקווה לא חושבים שהדשא של העיר השנה ירוק יותר...

„בדמיון הייתי גבר. במציאות, פחדתי מאנשים"

מאת ניצה גורביץ'

בגיל 28, ארז (שם בדוי) מתחיל את חייו מנקודה אחרת ממנה מצויים בני גילו בדרך־כלל. היסטוריה של בתי כלא צבאיים, בתי חולים פסיכיאטריים, יחד עם גיהנום פרטי וחברתי. מעגל ללא מוצא שהדרך היחידה לפרוץ אותו היא באמצעות עבירות משמעת בבית־הספר ובצבא, ויותר מאוחר אישפוז. מצד שני, חייו של ארז גדושי התנסויות, היטלטלויות בלתי פוסקות במבוכי הנפש והמציאות גם יחד. הוא אינו מכיר את המושג שיעמום. היום, במובנים מסויימים מתחיל ארז לקשור את גורלו עם החברה, המיסגרות, הנורמות. בשבוע ההסברה של „אנוש" – העמותה לשיקום פגועי נפש, פגשנו את ארז במועדון „אנוש" בבת־ים. בראיון גלוי־לב, הוא חושף את סיפור חייו. בהיר שיער, נוטה לג'ינג'י, עיניים כחולות, מקרין כוח פנימי מסויים, שקט. מבט גלוי, בהיר שיש בו כעין רמז נסתר לחוצפה, או פיקחות. „יש בו כריזמה", אומרת עובדת „אנוש" שמכירה אותו היטב. „והיית צריכה לראות אותו קודם. היום הוא קצת רזה, לפני כן הוא נראה מקסים עוד יותר". סיגנון דיבורו של ארז אינטליגנטי, מיוחד. משולב בעגה שונה, משהו כמו מלח שבא מהים עם שפה שרכש בחופים שבהם עגנה ספינתו. השכלה קטועה, מעורבת בחוכמת חיים.

ארז, מתי התחיל המשבר?

„הסיפור התחיל למעשה בכיתה י"", הוא פותח. „החבר'ה נראו לי אז מפותחים יותר ממני. נראיתי לעצמי ילד קטן לעומתם. בזמן שהם 'שלחו ידיים לנערות', אני התביישתי. לא יכולתי. פתאום הפסקתי להבין את הלימודים בבית־הספר. עד אז הצטיינתי ופתאום התחלתי לקבל במבחנים במתימטיקה ציונים כמו 30־20. איבדתי את הכיף של החיים. באותה תקופה הלכתי לאחי המבוגר ממני בשבע שנים, ושאלתי אותו: איך הלכת בגילי למסיבות? הוא אמר לי: הזמינו אותי. אותי לא הזמינו. לא ידעתי איך עושים את זה. כתחליף ניסיתי למשוך תשומת לב בצורות שונות. אז למשל התחלתי לעשן סיגריות. היה לי חבר אחד, 'חפיף' לא קרוב. הוא סיפר לי על מסיבות. ביקשתי אותו: קח אותי. אמר לי: אני לא יכול. בשכונה שלי היו כמה חבר'ה יותר גדולים ממני, וכמה בגילי. אבל לא יכולתי לצאת איתם כשהיו בנות. כשהן הלכו ונשארו רק הבנים, נהגתי לצאת ולשמוע סיפורים. כך נמשך הדבר במשך תקופה. לאחר מכן נהגתי ללכת להיפגש עם חבר'ה בשכונה לא כל־כך קרובה לבית. פתאום לא התביישתי. הכל השתנה, אבל, אני לא יודע למה, הפסקתי יום אחד גם ללכת לשם. התחלתי לשחק קלפים עם שני חבר'ה. במשך כל אותה תקופה ניסיתי לחקות את אחי הבכור שהצליח מאוד מבחינה חברתית. לא הלך לי. ובינתיים בשכונה שלי [illegible] ואני לא יכול להסתדר. רק כשאני נמצא רחוק מהשכונה שלי, אני מרגיש טוב. כך הכרתי שוב חבר'ה משכונה אחרת. קצת עבריינים, קצת גנבים. היו להם שתיים או שלוש חתיכות. ואני לא יכול לדבר איתן. חבר שלי יושב עם בחורה ואני שואל את עצמי: על מה הם מדברים כל־כך הרבה?

„אני שונא את הרמות שבחרתי לשחק באותה תקופה: עושה פרווה, לא אמיתי. בכל אופן, המשכתי ללכת למועדונים לדיסקוטקים, ניסיתי להתחיל עם בנות. לא הלך, התחלתי 'ברדק', סמים. עזבתי את בית־הספר בכיתה י"' בגלל הציונים. פרשתי בעצמי, אפילו לא לקחתי את התעודה".

מנקודה זו עובר ארז גילגולים רבים: מקבל את עצת אחיו ונרשם ל"טכני" בחיפה. תוך ארבעה חודשים אוסף 22 עבירות משמעת. „זו היתה הדרך שלי למשוך תשומת לב", הוא מסביר. ושוב – „חבר מספר על 'זיונים' ואני לא יכול להוציא מלה. הם מבלים ולא מזמינים אותי." ארז מחפש פתרונות לפרוץ את מעגל המצוקה. לפעמים הוא בורח הביתה. מגיע אחר־הצהריים, הולך לישון; ושואל את עצמו: למה ברחתי? פעם ברח החוצה, לבאר־שבע. בערב, כשלא מצא איפה לישון, חזר הביתה. הסתבר שאף לא אחד הרגיש בהיעדרו. התיסכול היה גדול. בלימודים הוא בסדר אותה תקופה. אך המשמעת – נגרה. למרות בקשותיו לצ'אנס נוסף הוא מסולק מבית־הספר. אחיו בא לקחת אותו במכוניתו. „זה מגיע לך", הוא אומר לו. אף אחד לא יודע מה עובר עליו. הוא משחק את הבטוח בעצמו. לא משתף איש בלבטיו, ברגשותיו. בבית הוריו הוא יושב צמוד לטלוויזיה. אמו קולטת משהו. „למה אתה כל הזמן יושב מול הטלוויזיה?" היא שואלת אותו, „אין לך חברים?"

אחיו מייעץ לו לעשות בגרות משולבת עם מקצוע. ארז, כמו תמיד, שומע בעצתו. ושב חוזר הסיפור על עצמו. הוא מנסה להיות אחד מהחבר'ה ולא הולך לו. על בחורות אין בכלל מה לדבר. מיואש, לא יודע מה איתו, הוא מודיע לאמו: „אני מפסיק ללמוד". בלי שאלות היא אומרת לו: לך לעבוד. „אז חזרו לי דמיונות", מספר ארז. „מרוב בדידות דמיינתי שאני מסמר, כוכב, מנהיג, כמו בזמנים שהייתי ילד. לא עברתי את מרד הנעורים. הייתי מנותק. שוכב במיטה. אחי מגיע ואומר: מה הוא שוכב במיטה? שילך לעבוד. שירים ארגזים בשוק. אני לא מצליח למצוא עבודה. אין תקשורת. אחי מוצא בשבילי עבודה.

„ושוב: הבחורים מדברים על 'זיונים' ואני שותק. אני נוסע יום יום עם בחורה באוטובוס, אנחנו מסתכלים זה בעיני זו, ואני לא יכול להוציא מלה. מתבייש." ארז ממשיך לעבוד, יוצא עם החברים, ומרגיש כבר שבר כלי. יותר מאוחר הוא חוזר ללימודים. אחיו מסדר לו את ההרשמה. שם הוא מכיר סוף סוף חברה שהופכת ידידה שלו. אבל לא אינטימית. אחרי כמה חודשים, כשהוא מזמין אותה לצאת איתו, הוא כולו מזיע. יותר מאוחר מסתבר לו שהיא מאורשת והקשר מסתיים. באותה תקופה הוא עובד במפעל אלקטרוניקה, ומתחיל לגנוב מצתי אלקטרוניקה. יום אחד הוא נתפס. למרות זאת לא פוטר. הוא נחשב עובד טוב. „תמיד הייתי חולם בלילה איך לשפר את המפעל, במה לתרום", הוא נזכר. וכמו תמיד הוא מתוסכל, לא מבין איך חברים אחרים מצליחים לקבל כפול כסף ממנו על אותה עבודה. יום אחד מישהו מביא לו קופסה מלאה אצבעות חשיש. ארז מתנסה לראשונה בעישון סמים, וגם לוקח בשביל למכור לחבר'ה. הוא מפסיק

לעבוד במפעל, ומתחיל לעבוד בבניין עם אביו. פתאום מוצא שהוא מרוויח 800 ל"י ליום, המון כסף, יחסית לאותו זמן. מה אעשה עם הכסף? הוא שואל את עצמו. הוא הולך לחנות, קונה חולצה. והכסף עדיין נשאר. כשכולם מרוכזים בכדורגל, טוסטוסים אופנועים, הוא מרגיש אאוט. רק שומע סיפורים על החיים שכולם עושים, לא יודע מה איתו. „היתה דמות בספר אחד, שהזדהיתי אתה", נזכר ארז. „אדם חזק מאוד, פיזית ונפשית, מקבל הכל בחיוך, מקרין תום וביטחון. ניסיתי להיות כמוהו. יצאתי וחייכתי. אבל המשכתי להיות בצד. לא ידעתי לשחק טוב. ועדיין בשכונה שלי לא קורה שום דבר. רחוק – בסדר". בתקופה זו לפני צבא. יש לו עניינים עם בחורות, אבל איכשהו זה תמיד נגמר, או לא מתממש. הנושא מטריד אותו ביותר.

בצבא מתחילה דרך ייסורים מסוג אחר. התחלה טובה אמנם. ארז עובר מבחנים פסיכוטכניים ומתקבל לקורס טיס. אבל הוא לא יודע מה הוא רוצה. ההמשך פחות אופטימי, ובסיכומו, שנה וחצי מתוך שלוש שנים הוא מבלה בכלא. בין תקופות צינוק, או מחבוש, הוא עובר מבסיס לבסיס, מתפקיד לתפקיד, ובין לבין, מעשן סמים, שרוי בדיכאון, מתעמת עם המפקדים. הוא מרגיש שהמפקדים והחיילים שונאים אותו: „הייתי לא רציני, מאוד חפיף, התבודדתי. הייתי אלים והייתי בדיכאון. כל הזמן הייתי בצד עסוק עם עצמי. חולם. תמיד נתתי הרגשה של אני מעליכם. אני לא צריך אתכם. משחק אותה. הוא יוצא ונכנס לכלא וחוזר חלילה. „בשלב מסויים אמרתי: תשמעו, אני צריך קב"ן. קיבלתי עוד 35 יום".

לאורך כל תקופת השירות, עובר ארז תקופות בהן הוא מצוי בבדידות מאנשים. „כולם נראו לי אז מפחידים", הוא נזכר, „בדמיון הייתי גבר, אבל במציאות לא מצאתי את עצמי, אף אחד לא התקרב אלי, פחדתי מאנשים. לפעמים היה לי נדמה שכולם מסתכלים עלי. צוחקים עלי".

התקופה ראשונה של מאניה וביטחון עצמי מופרז מקבל ארז באחת מהפעמים בכלא. דווקא אז הוא מצליח להתחבב על כולם. כולם ממש אוהבים אותו. אבל הוא נלקח להסתכלות בבית־חולים „איתנים". הפסיכולוג קובע: אישיות בלתי בשלה, פרנואיד, צריך אישפוז. אבל אין לוקחים אותו לבית חולים. במקום זה, „סגרו אותי בצינוק, הייתי אלים, היו סכינים, היו מכות".

קטעי זכרונות, מצבים, תחושות, המלמדים על מצב מתמשך שלא נפתר בבתי הכלא. ארז משתחרר מהצבא, ועובד כסוכן מצבות. „לא יכולתי לעבוד: הייתי מתוח־מזיע", הוא אומר. יום אחד מקבל ארז טלפון מחבר שהכיר בכלא. „בוא איתי לסוף שבוע בישיבה", הוא מציע לו. אותו זמן היה מונח בכיסו של ארז כרטיס טיסה לאמריקה. אחיו שיכנע אותו לנסוע: תראה עולם, אמר לו. אך ארז הרגיש טוב בישיבה. לאחר שלושה חודשים בכל זאת נסע. עשה רשיון נהיגה, עבד בניו־יורק כנהג וכשוטף כלים בשוק. „הרגשתי חרא, בדידות, אמרתי לעצמי: אתה משוגע. וחזרתי לארץ". ושוב סיפור העליות והנפילות במצבי הרוח. עבודות שונות, ביניהן ניהול של כעין בית־מלון לזונות, חזרה לישיבה, מתח. בסופו של דבר ארז הולך לאשפז את עצמו בבית חולים לחולי רוח בבת־ים.

תקופה קצרה של אישפוז, והוא ממשיך. עובד בבניין ובחשמל. אז יש לו מישהי, אך הוא מצוי בדיכאון ואדישות. „יום אחד בא לי שיגעון", הוא מספר, „אני הולך לראות את אלהים", פיטרו אותי. כמעט הרגתי מישהו. פתחתי חנות ירקות, והתחלתי לחלק סחורה חינם. הייתי מיואש, חסר ביטחון, מפחד. סגרתי את החנות והלכתי להתאשפז. אמרתי להם במוסד: אני לא יכול לגור בבית. אמרו לי: יש הוסטל, אבל בשביל זה צריך לעבוד".

בסך הכל אושפז שלוש פעמים לתקופות קצרות בשלוש שנים האחרונות, ובשנתיים האחרונות התחיל להתגורר בהוסטל, שם סידר לו חדר נאה עם מערכת סטריאו וספרים, וסודרה לו עבודה, ב„המשקם", מסגרת מוגנת. אחרי חודשים מספר עזב ומצא עבודה בחשמל, בבניין, בשמירה. והיום ארז עובד בשוק, מוכר מוצרים שונים. ממה שהוא מרוויח בשוק, בתוספת הביטוח הלאומי שהוא מקבל, הוא מצליח לקיים את עצמו.

בשוק טוב לו כי הוא אוהב לעבוד עם אנשים, אוהב את ה„אקשן". אך מלחמת החיים לא קלה לו. לשוק יש חוקים משלו. אנשים מסביב לפעמים פוגעים, עוקצים. „היום למשל, זה לא היום שלי", הוא אומר, „אם היית מדברת איתי אתמול או מחר, הייתי מישהו שונה לגמרי" – ומוסיף בהרהור, „אבל בעצם כל אחד ככה, לא?" הוא משתדל לא להגיב. בולע בשקט. אך מקרים כאלה מלווים אותו כל היום, מעכירים את מצב־רוחו, מייאשים.

ובכל זאת הוא חושב שהשוק מתאים לו. שם הוא מוצא את דופק החיים. אולי זה מתאים איכשהו לסערה הפנימית המלווה אותו, מעין אש פנימית שבוערת בו, והמתבטאת גם בכתיבת שירים, גם בהתנסויות שלעולם אינו נלאה מהן, אפילו שהן קטועות, מתסכלות, והמחיר שהוא משלם עליהן יקר.

לאחרונה נוסף אלמנט אופטימי יותר לתוך הסערה והתחושה הקשה, המתמשכת. היום ארז כבר מדבר על למצוא כיוון יותר ברור, וקשר מתמשך. בהוסטל הוא מצטרף להתכנסויות של הדיירים בערבים, סביב הטלוויזיה בסלון או בהכנת הארוחה. „אין הרבה שיחות נפש ממושכות", אומר ארז, „אבל זה קורה לעיתים". גם למועדון של „אנוש" בבת ים הוא הולך. אבל באלה אין לו די. חשוב לו מאוד, עכשיו, להכיר אנשים מהחוץ, אנשים חדשים.

איזי לונג
ממליץ ולהיפך

נעל אביך וסנדל אמך

כשאתה שומע על סנדלים המיוצרים בישראל ומעוצבים בידי יפני שהתמחה בעיצוב נעליים באיראן והשתקע בקיבוץ כדי לעצב סנדלים וקבקבים בשיתוף עם בתיה אפולו, אתה בטוח שזה או תעלול פירסומי או שהתוצרת היא כמו גמל, כלומר, סוס שנוצר על־ידי ועדה...

ולא? לא, לא, לא. בני רבתי.

כאחד שצורך סנדלים כבר כמה עשרות שנים ומחפש כל שני אביבים את סנדלי המנוחה והנחלה, אני מעיד שבסנדלי „מגוף" מתוצרת קיבוץ גונן מצאתי בית חם. קלים, נוחים, משהו: כמו כפפה לרגל.

וגם אם צריך היה להביא בשביל זה יפני מיפן דרך איראן, כל המאמץ היה כדאי. (להשיג מגודל 27 עד 46 במחירים מ־56 עד 64 ש"ח.) וחוץ מזה, זה מהקיבוץ אז זה בטח גם טוב.

בתמונה: מימין הסנדל המדובר ומשמאל אחיו הרפלקסולוגי.

טוב שם משמן טוב

מה עושה אדם שכמה לאוטוגראף של הרמטכ"ל השתקן, גיבור מלחמת לבנון, רב־אלוף רפאל איתן.

הרי אם תפנה אליו, יש סיכוי שהוא לא יענה לך – בגלל השתקנות, כמובן.

אז יש פטנט יותר פשוט: הולכים וקונים בקבוק שמן זית כתית טהור מתוצרת 778 מבית יצחק...

מה הקשר?

או...

השמן שבתוך הבקבוק הוא מתוצרת בית הבד של הרב־אלוף והוא עצמו מעיד בחתימת ידו, שהשמן הוא „כתית טהור – בלתי־מזוקק, לא עבר שום טיפול נוסף ואינו כהול בשמן שהופק בתהליך אחר".

אז אם בדיוק בגלל זה אתה לא תקנה את השמן – זו הבעיה שלך, אבל אם תקנה – זה עולה 5.45 ש"ח ל־300 מ"ל.

ויש לך גם אוטוגראף...

כשר בהשגחת הרב פרץ ציוני, כעפולה – אלא מה?

פרי מהפינה לשיפוטכם

ישר מצ'ילה – דרך כפר מזור, באמצעות לוסי ולואיס אהרון, שהתמחו וקנו להם שם עולמי בגידול הפאפאיה – מגיע אלינו הפפינו...

משהו שהגיע כאילו מהמאדים. כזה עוד לא ראיתם. גדול כמו אבוקדו קטן, צהוב כמו עגבניה צהובה, חלק כמו קישוא, עם טעם של מלון ששפכו לו פנימה קצת אננס ואגס, ריח של פפינו, ואוכלים את זה עם הקליפה או בלי...

גם משווקיו מעידים עליו שטעמו „ישראלי", כלומר, קצת הכך טעם, אבל הוא דיאטטי, אקזוטי, פיקנטי ומזין.

אני בטוח שיהיו לו חסידים רבים. עם יתרונות כאלה עוד יגלו שהוא גם מרפא נזלת ומביא לעזר הרופקים...

המחיר: 6–10 ש"ח לק"ג.

אני נהניתי...

בתמונה: משמאל – לוסי, מימין – פפינו.

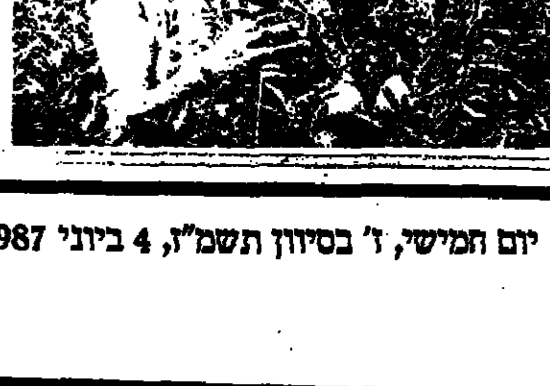

אהבה לפי הספר

אם נשמה היה קורא את הספר הזה היה בוודאי אומר: „בלכתך אל הגבר קח עימך את הספר". הספר הוא „איך לגרום לגבר להתאהב בך", בהוצאת „כנה" של ברסא ירושלים.

ולמה כי איך תזכרי, למשל, שעל משפט שיאמר לך הגבר הוויזואלי: „מנקודת המבט שלי לוסינו נראים בסדר" עליך לענות: „אני באמת רואה (מבינה) מה אתה מתכוון"? וכשהוא לוחש: „כשאני רואה אותך עירומה אני רוצה לצייר אותך" עליך להשיב: „הברק בעיניך מדליק אותי"? רשימה של 20 ביטויים ויזואליים שלו מול 15 תשובות ויזואליות שלך – התוכלי לזכור זאת בלי הספר בידך?

וזו רק דוגמה לתבונית מעולה מפורטת, מתוכננת, חסרת בושה, טכנולוגית ממש, בת 18 פרקים, לטיפול בכל אחד משלבי המרדף והמיסמור. החל מ„איך לברוח מ„מלכודת הנבלי", עבור דרך „תבנית הגבר האישית שלך", „תבנית החיפוש שלך", מה הם טיפוסי הגברים (ויזואלי, שמיעתי, איש התחושות), ועוד ועוד („כמה לתת ומתי", „איך להבטיח את החזרת ההשקעה") ועד הסוף המיוחל – „עם בוא האהבה".

כתבה את הספר, מנסיון אישי שלה ושל ידידיה, טרייסי קבוט, ד"ר (!), פסיכולוגית מעשית הכותבת גם לעיתונות ומרצה באוניברסיטת ויסקונסין.

באיגרת אישית לקוראה היא מעידה שעד גיל 35 היו חייה שורה של קשרים שהרסה במו ידיה, ואז התחילה להקדיש זמן לשאלה „מה מריץ את האהבה". באופן לא־צפוי גילתה את התשובה, התחילה לבצע בה ניסויים ולבסוף, לאחר שהטלפון לא חדל לצלצל בביתה כי אנשים רצו לדעת את הסוד המסתורי, העלתה את מימצאיה־והצעותיה על הכתב.

נו, עכשיו, בשנות הארבעים שלה היא נשואה באושר ובטוב ואת הידע שלה היא מוכנה לחלוק עם „כל אשה שאינה מצליחה לזכות בכל האהבה שהיא רוצה בה בעת" (ושיש לה 22 ש"ח לקניית הספר), ולמאמינות תהי תקוה.

אבא מהסרטים

השחקן ביל קוסבי מהטלוויזיה, רופא הנשים המצחיק והלבבי, האב המוצלח והבעל המושלם, הוא לא רק שחקן מוכשר אלא בעצמו אב לחמישה ויש לו תואר דוקטור בחינוך. והוא כתב ספר הנקרא Fatherhood, הנמצא כ־50 שבועות ברשימת רבי־המכר בארה"ב. ראתה זאת הוצאת „מסדה" ההוליסה, שמה שטוב לאמריקאים טוב גם לנו והוציאה את הספר בעברית, בתרגום ובעיבוד של אהוד מנור (שגם כתב הקדמה משלו בשם „ילדות שניה") וגלי בתו.

שם הספר: „אבהות", הוא קובץ של הוויות וסיפורים אישיים עם מסקנות, הכללות מדהשם, ניתוח המקרים והבעיות. הוא כתוב בהומור, בפשטות, בלבביות ובמידה של ענוה – כי עצות הוא לא מתיימר לתת. וכה כותב המחבר: „העובדה שיש לי חמישה ילדים מכשירה אותי לכתוב את הספר הזה אך לא לתת חוקים מוחלטים, משום שאין חוקים... גידול ילדים הוא עניין בבחינת 'יבשת' לא נודעת, שאיש לא גילה. אתם פשוט זקוקים להרבה אהבה ומזל, וכמובן – אומץ, משום שמחכות לכם שנים רבות של פחד מפני ילדיכם."

אז אם לא עצות – מה כן?

סיפור מהחיים של אב אמריקאי מפורסם, שיכול לתת לאבות אחרים רגעים של שעשוע והנאה.

החיים שלפני

הספר פונה אל הילד אבל הוא עשוי לעניין מאוד את הוריו. „להיוולד", אלבום העובר, שכתבה שילה קיצינגר, צילם לנארט נילסון, תירגם מאנגלית רוני כהן שנקר, הקדים הקדמה פרופ' יוסף שנקר והוציאה לאור „מודן".

יש בו תמונות מרהיבות ומופלאות של העובר, מרגע יציאתה של הביצית מהשחלה ועד יומו הראשון של התינוק הנרדם על שדי אימו לאחר היניקה. הטקסט קצר, מדוייק עובדתית ורגיש, וההורה יכול להקריאו לילד אם יש לאוטם שאלות, כמו: איך הוא בא לעולם ומה מתרחש בבטן הגדולה של האם הנושאת בתוכה את האח/אחות העומדים להצטרף למשפחה?

לאשה וגם לאישה

ברגע הראשון שראיתי את ספר „בריאות האשה מאלף עד תו", ששלח המו"ל (מסדה) למערכת, אמרתי לעצמי: עוד ספר להיפוכונדרים. עיון מדוקדק יותר גילה, שלא מדובר רק בבריאות (ובצדו השני שלה, החולי), אלא במכלול גוף האשה – מלידתה עד זקנה, מבנה, תהליכים, תפקודים מיניים ואחרים, וגם בתופעות חברתיות ונפשיות, כמו גילוי עריות, הכאת ילדים, זנות ילדים, אימוץ, מין מחוץ לנישואין. יש גם ערכים המוקדשים לליקויים ומחלות.

הספר ערוך אלפא־ביתית, כמין אנציקלופדיה, ויש לכך יתרון וחסרון. היתרון: התמצאות מהירה. החסרון: אם אינך יודע איך קוראים למה שאתה מחפש ואתה רק מכיר את סימניו – איך תדע למצוא את הערך המתאים? הערכים כתובים בקיצור, בבהירות, בשפה שווה לכל נפש. ויש תמונות ואיורים. ערכים מסויימים אינם מוסרים רק אינפורמציה אלא גם מייעצים או מחווים דעה. למשל, הערך „גילוי עריות" מסתיים במשפט: „אבל הידע מועט מאוד וההתערבות אינה אפשרית. כל שנותר לנו הוא להציע עזרה, תמיכה וסעד לקרבנות המרודים על גילוי עריות."

כתב, בשנת 1983, ד"ר דרק לזאליק ג'ונס, תירגם מאנגלית שפי פז, ערך מדעית ועידכן את המהדורה העברית פרופ' אליהו בספי, מנהל מח' נשים ויולדות ב„אסף הרופא" ופרופסור־חבר בבית־הספר לרפואה באוניברסיטת תל־אביב.

לבד מהרחבת מידע, עשוי הספר גם להפריך דעות קדומות, למנוע פחדים וחרדות חסרי כל ביסוס ולתת הדרכה בדרכי הטיפול הרצוי בתופעות או במחלות שונות. אבל – אל לו לשמש תחליף לביקור אצל רופא מוסמך, מזהיר פרופ' בספי. ספר שגם גברים צריכים לקרוא.

הקנקן ומה שיש בו

הספר „טעם טוב" (בהוצאת דביר כצמן) הוא ספר בישול דק וקטן־מידות, ובכל־זאת מלא תמונות – של כלי הבישול וההגשה והתבשילים שהם מכילים. הוא מחזיק 74 מתכונים, ובהם: מרקים, מנות ראשונות, פשטידות, מנות עיקריות, עוגות וקינוחים.

לכאורה הכול־בכול; למעשה: מתכונים שגרתיים למדי, ללא ייחוד, ללא קו מקשר. שכן נושא הספר אינו המאכלים (שהכין צוות „מטבח 2000"), אלא הכלים של „לפיד", שאת מכירתם הוא בא לקדם. ובאמת, הכלים נאים, ולדברי המבוא לספר „עשויים מ־stoneware, מצופים בזיגוג נטול עופרת... מתאימים לשימוש בתנור אפיה, תנור מיקרוגל ומדיח כלים".

להשיג: ברשת לפיד־נעמן. חינם (אם קונים כלים בסכום של 40 ש"ח).

ת.א.

לטיפול בגינה ובעציץ

חובבי צמחים, האוהבים לראות סביבם בדירה או בגינה צמחיה ירוקה או פורחת במיגוון צבעים והרוצים לקבל מושג איזה צמח לבחור במשתלה וכיצד ואיך לטפל בו אחר־כך, יוכלו להיעזר בספר „עציץ ופרח – מדריך לטיפול בצמחי נוי", בעריכת האגרונום אודי רוזנברג (שכתב את ההקדמה לספר). שיצא לאור לאחרונה בהוצאת ר. סירקיס מוציאים לאור.

בספר מידע על יותר מ־60 צמחים פורחים, צמחי עלווה, צמחי בצל ופקעות, ושרכים נפוצים בארץ. המידע כולל תיאור של הצמח (בציון שמו המדעי־לאטיני, שמו בעברית ומשפחתו), הסבר על דרישותיו המיוחדות בקשר לאור וצל והדרכה באשר להשקיה, דישון ושמירה מפני מחלות.

הספר עשיר בצילומים צבעוניים יפים של הצמחים השונים.

הנוסח העברי של הספר – שנועד במקורו לקורא האנגלי – הותאם לתנאי הארץ מבחינת מיגוון הצמחים ותנאי גידולם.

חובבי צמחים, שאינם מנוסים ובעלי ידע בגידול צמחי בית, יוכלו להיעזר בספר זה רבות.

דוד מרשוב

هكذا من الاحل

פואמה פדגוגית 5 כוכבים

מאת שמעון וייס

ספק אם יש טבריייני שאינו מכיר את בית־הספר לחינוך מיוחד ממלכתי ח' בטבריה. אם יש א־אלה דברים שהטבריינים יכולים להתגאות בהם – בית־הספר הזה הוא אחד מהם. כמה עשרות תלמידים, בגיל בית־הספר היסודי וחטיבת־הביניים, שנפלטו ממסגרות לימוד

טבריה

מקובלות, מצאו בבית־הספר הטבריייני את מבוקשם. רוב הלומדים בו הם בני טבריה וישובי עמק־הירדן. אם תרצו, עוד קרקע פורייה לאינטגרציה בין העיר לסביבה הקיבוצית והמושבית. בממלכתי ח' בטבריה כולם שווים.

לבית־הספר הזה אין שרת כבר שש שנים, אבל צוות המורים, בראשותו של המנהל, חיים טרם, אישיות מוכרת בעיר, משתדל למלא בעצמו את התפקיד החיוני. בכלל, הצוות משתדל להעניק לתלמידים הבעייתיים את ההרגשה שיש מי שדואג להם, לא רק בשעות הלימודים אלא גם אחר־כך. אחת הדוגמאות לכך היא פרוייקט חדש ומיוחד, לא רק בקנה־מידה טבריייני אלא בקנה־מידה ארצי. המדובר הוא במסלול של עבודה והדרכה בתחום המלונאות, המוצע לחניכים של בית־הספר, אלה העומדים לצאת אל השוק הפתוח והקשה.

„החלטנו לבחור במקצוע המלונאות", אומר חיים טרם, המנהל, „לאחר שהתברר לנו כי יש בתחום זה אפשרויות מגוונות לתעסוקה, המתאימות לכל תלמיד על־פי רמתו ונטייתו: חוץ מזה, טבריה היא עיר תיירות, עם מגוון גדול של בתי־מלון, ונחוץ לנצל זאת לטובת שני הצדדים".

בסיוע קשרים אישיים החל הרעיון לרקום עור וגידים לפני כשלוש שנים. דווקא המלונות הגדולים והמפוארים בעיר, שדרגתם נעה בין ארבעה לחמישה כוכבים, נענו בחפץ לב לבקשת אנשי בית־הספר לחינוך מיוחד וקלטו במחלקותיהם את התלמידים. וכך, זו השנה השלישית ברציפות, יוצאים תלמידי כתות ז'־ח' של בית־הספר הטבריייני, ארבעה בקרים בשבוע, אל בתי־המלון הגדולים של העיר ומשתלבים בעבודה השוטפת במחלקות השונות. עד שעות הצהריים הם עובדים ולומדים לצד מדריכיהם, עובדי המלון במטבח, בחדרים, בבאר, בדלפק הקבלה ובחדר־האוכל. אחר־כך הם חוזרים לבית־הספר. עד כדי כך מצליח הפרוייקט, שבכל בתי־המלון הוצאו לחניכים הצעירים כרטיסי עבודה, כמו לכל העובדים. עניין טכני פעוט לכאורה זה הרגיש לתלמידים, כי הם שווים לכל העובדים – אומרים אנשי בית־הספר.

את חניכי בית־הספר המיוחד אפשר למצוא לא רק בחדרים ובלובי של המלון, אלא גם בנגריה, במסגריה, במכבסה ובאגף האחזקה. חיים טרם נזכר, כי פעם אחת הועבר תלמיד צעיר ממלון „גלי־כנרת" למלון „פלאזה", לעבודה במכבסה של המלון. בתוך ימים אחדים הוברר לאנשי המלון, שהתלמיד מסוגל לבצע את כל העבודות במכבסה והוא שולט בכל המכונות", מספר המנהל. „זה עורר עניין רב אצל מנהלי המחלקות השונות במלון. הם קפצו על המציאה וביקשו שאביא עוד תלמידים".

הצלחת הפרוייקט קסמה גם לשכנים מעמק הירדן והם מבקשים לצרף אליו את חניכי בית־החינוך המשותף לקיבוצי העמק בדגניה א'. גם תחנת האיבחון של התק"ם המליצה על שילובם של תלמידים דומים מהקיבוצים בפרוייקט המלונאות בטבריה.

שתי כיתות ח' של בית־הספר המיוחד לומדות כיום במגמת המלונאות: מלון „פלאזה", הגדול והמפואר במלונות העיר, משמש להם ככיתת לימוד. „אנחנו נמשיך עם כל מחזור, עד שיגיעו לגיל 18. הם ייצאו מכאן עובדים טובים ומבוקשים, ויקבלו משכורת נאה בתמורה", אומר חיים טרם, האיש שמאחורי המפעל. כמה חניכים כבר עומדים לסיים את לימודיהם בבית־המלון. אלה המסוגלים לשרת בצבא – יתגייסו. האחרים ימשיכו לעבוד בבית־המלון. גאווה וסיפוק יש לכולם.

בדרך מהבקעה אל השפלה

מאת מאיר בראלי

אריאל הוא היישוב היהודי הגדול ביותר בשומרון, עבר בגודלו גם את קריית־ארבע שביהודה. הוויכוח אם יש ערך לערי־שיכונים שתושביהן עובדים בתחומי הקו הירוק אינו נוגע לאריאל. שם יש תעשיה, ראיתיה במו־עיני – גם את זו הקיימת וגם את זו הנמצאת בבניה. בונים שם מרכז לתעשיות מתוחכמות. „אנו רוצים שתהיה באריאל תעשיה שתעסיק יהודים תושבי אריאל" מסביר יו"ר המועצה המקומית רון נחמן. לכן נאבקים תושבי אריאל שלא יביאו אליהם מפעל טסיחים של אברהם שפירא,

אריאל

ש־יעסיק ערבים בשכר נמוך. הם רוצים לבנות את יחסיהם עם השכנים הערבים על תועלת הדדית, אם כי יש אצלם גם עבודה ערבית, כמו בכל מדינת ישראל. כארבע מאות ראשי בית אב באריאל עובדים במקום ויש עוד כמאתיים מקומות עבודה שבעלי המקצוע הדרושים להם מגיעים מהשפלה.

בסיורנו הגענו לבקום שתוקם בו קריית ההסתדרות על שם ישראל ישעיהו. ירוכזו בה מוסדות ההסתדרות במקום – מועצת הפועלים, נעמת, קופת־חולים. מזכיר מועצת הפועלים מוטי לוי, שהוא גם סגן יו"ר המועצה המקומית ומזכיר סניף „העבודה" באריאל, בן העדה התימנית. הוא בעד תכנית אלון בלי להתפשר עליה, ומדגיש כי אריאל כלולה בגבולות המפה של תוכנית אלון. האריאלים מצביעים על השיכות עירם בשביל ההתיישבות בבקעת הירדן. היא על אם הדרך בין הבקעה לשפלת החוף.

הוא וחברי המזכירות של סניף העבודה במקום אירחו לא־מכבר את חברי ההנהלה של חוג בן־גוריון בסניף תל־אביב. אריאל, מציין רון נחמן, מתוכננת כעיר גדולה, הן בשטחה והן במספר התושבים שיחיו בה. היא תתאחד בעתיד עם ברקן והישוב „חרות" מתאמצת להדביק לו את השם בית אבא, ע"ש אבא אחימאיר, והתושבים רחוקים מלהיות מאושרים מכך). האורחים התרשמו שיו"ר המועצה הוא מאותם אנשי „חרות" שבתנועת העבודה מצטערים מאד שהם „אצלם ולא אצלנו".

עמדנו על אחת הפסגות והבטנו מסביב. „אמור לי", שאל אחד האריאלים, „האם זה נראה לך איזור בעל אוכלוסיה ערבית צפופה?" היתה זו שאלה רטורית אל מול הגבעות החשופות. אחר־כך הראו לנו מטע צעיר של זיתים תאמר לנו שערבים נטעוהו – לדברי האריאלים בכספי אש"ף – על שטח שפליציה לנגר הצליחה לקרוע, בהוראת בג"ץ, מהשטח שתוכנן לאריאל. העיר בנויה על גבעה שהערבים קראו לה הר המוות – לא צמח פה ולא כלום. על ההבחנות שהם רוצים שיבחנו בינם לבין מתנחלי גוש־אמונים שמענו אחר־כך, בשיחה בערב.

הטענה הקשה של אריאל היא אל „מגן דוד אדום", שאינו מקים תחנות מעבר לקו הירוק. מה הם חושבים, איך תוגש עזרה ראשונה לנפגעי תאונות דרכים, תושבי המקום – יהודים כערבים – או חיילים ומטיילים באיזור? ההימנעות לא עוזרה ל„מגן דוד אדום" להשיג הכרה לעצמו ולסמלו בארגון הבין־לאומי, לצד הצלב האדום והסהר האדום.

פרסומי העיר מביאים תצלומי מכתבים מאת שמעון פרס, ישראל גלילי, ועזר וייצמן (בהיותו שר הבטחון) בזכותה של אריאל, אשר פרס וגלילי אישרו את רכישת הקרקע להקמתה ואת הקמתה. „יישוב הארץ הוא הפתרון הטוב ביותר לבעייתנו. כי כל כברת ארץ מאדמת המולדת שתיושב, לך אתנגה ולזרעך עד עולם", כתב להם עזר וייצמן, בהיותו שר הבטחון במכתב ברכה. שמעון פרס כתב להם בין היתר: „התקדמות בנייתה של אריאל נראית לנו חיובית. אני מקווה כי תנועת העבודה תשוב אל ההגה ותעשה לביסוסה של אריאל בתכנית ראויה ובקצב הנדרש".

מזכירת נעמת באריאל היא מילכה גרוס, ילידת קולומביה הנשואה לליליד אורוגוואי, שניהם נאמני תנועת העבודה, שניהם תושבי אריאל. בין הסיור בעיר והפגישה עם מזכירות סניף „עבודה" היינו אורחים בביתם. בשיחה התגבש רושם ברור, שהם חברי מפלגה ממש, לא חברים על תנאי – ומבינים יפה למה הם חברים במפלגת העבודה ולא במפלגה אחרת. הם רוצים לעשות כל שביכולתם כדי להשפיע על מפלגתם. הם מברכים על כל מגע עם חלקים של המפלגה ועם כל מי שירצה לשמוע אותם, לראות את עירם ולהתרשם התרשמות ראשונית מהקורה אצלם. יגאל כשראי גילה, שהוא היה תושב פתח־תקווה. אריאל עומדת על ההר שממנו הפציוו את פתח־תקווה. הוא גם ביטא את ההבדל בינו ובין מתנחלי גוש אמונים ביחס כלפי הערבים. גלילה גורן דיברה על עדיפותם של ישובים גדולים, כאריאל. יונה גולן התבטאה במרירות על טענות השווא, כאילו כל הכסף של המדינה מושקע אצלם. נכון, מי שעובר לאריאל זכאי למשכנתא של אזור פיתוח א', כמו בנתיבות ובאופקים: פחות מאשר בישובי העימות. ודאי, מי שסבור שיש להחזיר את האזור לשליטה ערבית אומר שגם זה יותר מדי. אבל הויכוח שלו עם האריאלים אינו על כסף אלא על מדיניות.

רחמים סופר הוא מורה לנהיגה, שחלק ניכר מתלמידיו הם ערבים. תחילה היה ר"ג בינו ובין מורי נהיגה משכם. סוכם שהוא ילמד את הגרים קרוב יותר לאריאל והם את הגרים קרוב יותר לשכם. רחמים סופר לא היה פעיל במפלגה בהיותו תושב פתח־תקווה. הכרעתו לעבור לאריאל היא גם שהביאה אותו להיות פעיל במפלגת העבודה. הוא מציע למפלגתו לא לנסות להסית את עיירות הפיתוח נגד אריאל – „אני מכיר את עיירות הפיתוח. הם בעד ארץ ישראל" נדב אושרי הסביר שגם בכפר־סבא, בנתניה ובראש־העין חוששים מאובדן השופרון – אין להם כל ענין שהגבול יתקרב אליהם.

סקרתי את האיזור. הדרך מהשפלה לאריאל אינה מהיפות שבשומרון. אולם מאריאל עצמה נשקף נוף ארץ־ישראלי מרהיב. כאמירתו של הרצל ב„אלטנוילנד": אין פלא שיהודים בכל הדורות התגעגעו כל כך לירושלים. היא פשוט יפה מאוד. גם אריאל.

סכינים שלופים בלשכת הרווחה

מאת דני צדקוני

לפני שנה ויעוע רצח העובדת הסוציאלית אמה לוין, במגדל העמק, את המדינה. מתברר שהעובדים הסוציאליים, בגלל הפריצות במערכת ההגנה עליהם, חשופים בלי־הרף לפגיעות. על כך יכול להעיד מנהל שירותי הרווחה בעיריית אשדוד, יצחק זכריה, שביום חמישי 14 במאי, ודאי בירך ברכת „הגומל". היה זה לאחר שוכה בלשכתו לביקור של מכר ותיק, ישראל עזרן.

אשדוד

עזרן, יש להקדים ולהבהיר, אינו מתגורר חלילה בשכונת מצוקה. משרד השיכון רכש בשבילו דירה נאה ברחוב הראשי באשדוד, בבניין משותף שבנה קבלן פרטי. תושבים רבים, החיים מיגיע כפיהם ולא מתמיכות סעד, יכולים רק לחלום על דירה כזו. הדירה, ששימשה לפני כן קליניקה של רופא, היתה מצויידת בארבעה מזגני־אוויר. לפי דברי הרופא הציע לו עזרן שישאיר את המזגנים, תמורת תשלום. הרופא התמים, עולה מאוסטרליה, האמין לו. עכשיו עניין התשלום בעד המזגנים תלוי ועומד נגד עזרן בבית־המשפט. במשך השנים האחרונות נענתה העיריה לבקשותיו של עזרן, לסייע לו להשתקם כעוסק עצמאי. הוא קיבל כסף לרכישת טנדר, שכרו לו בית־קפה בחוף הים, חנות לגלליים בעיר; הוא היה קבלן בבריכה עירונית. מכל זה לא יצא דבר. ביום חמישי שעבר בא ללשכתו של זכריה בעירייה ותבע 15,000 אלף שקל לכיסוי חובותיו בבנקים.

לפי כתב האישום שיוגש נגדו, שוחחו עזרן ורעייתו, היוצאת מעת לעת לעבוד בעבודות עונתיות שונות, עם מנהל האגף יצחק זכריה ועם שרה אוזן, עובדת בכירה בו. בשעת השיחה התלהט פתאום עזרן, שלף מהתיק שהביא עמו סכין מטבח, נופף אותה ואיים לרצוח את זכריה. הוא לא התמהמה הרבה, לפת את צווארו של המנהל והכריז שבכוונתו לממש את האיום. למזלו של זכריה לא היתה אשתו של עזרן עוזרת כנגדו. היא התנפלה על בעלה, נאבקה עמו, והוציאה את הסכין מידו. זכריה נאבק גם הוא עמו ובעזרת אנשים שחשו לעזרה הופרד התוקף מהנתקף. עזרן, שאין זה לו המקרה הראשון של התפרצות אלימה, נעצר. לדברי מפקד תחנת המשטרה באשדוד, סנ"צ־ניצב יואל ברמן, הוא יועמד לדין בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע, תוך תקופת מעצרו.

מקרה עזרן אינו תופעה חריגה בשדה העבודה הסוציאלית. באשדוד, עיר שמצב התעסוקה בה שפיר, יחסית, מטפל אגף הרווחה בהרבה מקרים קשים. בשנה האחרונה היו באשדוד 23 פיגועים ונסיונות־פגיעה חמורים בעובדי רווחה. חודשים לפני שתקף עזרן את זכריה, למשל, הוא תקף את הממונה עליו, ממלא־מקום ראש העירייה אפרים גור, „על שסירבתי להיכנע לדרישותיו הסחטניות", כדברי גור. יעל לוריא, מנהלת לשכת הרווחה באחד מרובעי העיר, ניצלה ברגע האחרון מדקירת סכין. אם, שעובדי השירות ניסו להוציא ילד מביתה על־פי חוק נוער, טיפול והשגחה – ניסתה לנעוץ בה סכין. שערותיה של עובדת אחרת, רותי יעקובי, נתלשו, בגדיה נקרעו ומשקפיה נופצו. נגד תושבת העיר, ששבע תלונות תלויות ועומדות מעליה, הוצא צו גירוש. באחד המקרים הניף התוקף מוט ברזל על העובד הסוציאלי.

בעקבות התקיפה של יצחק זכריה כינס ממלא־מקום ראש העירייה אפרים גור את נציגי המשטרה, משרד העבודה והרווחה ואיגוד העובדים הסוציאליים לדיון דחוף, שעניינו מניעת האלימות בלשכות ונקיטת אמצעים להגנת עובדיהן. בפגישה הוחלט על הצעדים הבאים: חיבור הלשכות, על־ידי מערכת מצוקה, לתחנת המשטרה; ציוד העובדים במכלי גז והכשרתם בשימוש בהם; התקנת פתחי מילוט לעובדים, במקרה שיותקפו בלשכות; התקנת שערים חשמליים. כן הוחלט שאנשי בטחון יבדקו את הבאים בשערי הלשכות. עובד שיתפרע, יופסק הטיפול בו.

עיריית אשדוד החליטה ללמוד מנסיונו של עזרן, ולא לסייע עוד לנזקקי סעד להשתקם כ„עצמאיים". אגב, לא אחת קורה שנבחרי הציבור, מטעמים פוליטיים, מתייחסים אל הפונים ללשכות הסעד לא כפי שמתייחסים אליהם העובדים הסוציאליים: האחרונים, בשל גישתם המקצועית, נתפסים לא פעם כ„רעים" בעיני הפונים. העירייה החליטה להגביר את התיאום בין שתי המערכות.

מגמלא עד שקמים

בימים אלה נערכות החפירות הראשונות של הקיץ. אגף העתיקות פירסם רשימה של 22 חפירות שיתקיימו הקיץ, החל בגמלא, תל אל־חמה (מדרום לבקעת בית־שאן) וציפורי, ועד גילגל שבבקעת הירדן, תל חליף (ליד קיבוץ להב) ושקמים (ליד נחל הבשור). מנהלי החפירות אלה ביקשו את עזרת האגף בהשגת מתנדבים. מי שמוכן להשקיע מחופשתו בעבודה קשה, בשמש, באבק, בתנאים חלוציים לעתים – אך תוך השתתפות בחוויית חשיפת קדמוניות הארץ והושטת עזרה למשלחות הארכיאולוגיות, שלא כולן משופעות בממון – מתבקש להתקשר לקרן גרינברג, המרכזת את פניות המתנדבים. אפשר לכתוב אל הקרן באמצעות משרד החינוך, ירושלים 91911, או להתקשר בטלפון –

ארץ חמדה / צבי אילן

603־278. בקרן מוסרים לפונה על האפשרויות התנאים המיוחדים לכל משלחת. יש אפשרות להתנדב יום אחד בלבד. המידע הזה מופץ גם בחו"ל, ומשם באים מדי שנה מאות רבות של מתנדבים למשלחות הארכיאולוגיות בארץ.

ענינים ירושלמיים

במלאת עשרים שנה לאיחוד ירושלים נערמו על השולחן כמה ענינים ירושלמיים ראויים לציון. ראשון בהם הוא הענקת פרס שימל לארכיאולוגיה של ארץ־ישראל וארצות המקרא לבית־הספר הצרפתי למקרא ולארכיאולוגיה בירושלים. את הפרס מעניק אחת לשנה מוזיאון ישראל, בדרך כלל לארכיאולוג יחיד. השנה מעניקים את הפרס למוסד הקיים בירושלים מאה שנה. חוקרי מוסד זה עוסקים בשקדנות בחקר המקרא, במחקר גיאוגרפי־היסטורי של הארץ, בכתובות עבריות עתיקות, בבלשנות ובתיאולוגיה. בית־הספר עורך סקרים וחפירות בארץ ובארצות השכנות, ויש לו חלק מכריע במחקר הארכיאולוגי הקשור במגילות הגנוזות. יש־לו גם כתב־עת קבוע, „רביו ביבליק". יחד עם מוסדות המחקר האחרים בירושלים, מכון אולברייט האמריקאי, ובית־הספר הבריטי לארכיאולוגיה, תורמים הצרפתים לחקר הארץ וירושלים, ועתה זכו להוקרה ישראלית על כך.

בימים אלה החל להניב פרי מפעל מחקרי גדול על ירושלים, עם הופעת הכרך הראשון של „ספר ירושלים". המפעל יכיל עשרה כרכים ועל עריכתו מופקד המרכז לחקר תולדות ארץ־ישראל ויישובה של יד בן־צבי והאוניברסיטה העברית בירושלים. הכוונה – להביא בו את תולדות ירושלים לדורותיה, כיום היותה לעיר ועד ימינו. המפעל מחדש רעיון שהחלו להגשימו לפני יותר משלושים שנה, עת מוסד ביאליק ו„דביר" הוציאו כרך ראשון של ספר ירושלים, בעריכת מיכאל אבי־יונה ז"ל. בספר נכללו תולדות העיר בימי בית ראשון ושני. לפני כמה שנים קיבלה יד בן־צבי את הזכויות להוצאת הסידרה, שלא היה לה המשך.

הוועדה האקדמית של המרכז לחקר ארץ־ישראל התוותה תוכנית לסידרה, ומינתה עורכים לכרכים. לכתיבת הפרקים השונים גוייסו מיטב החוקרים בארץ. כרכים יוקדשו לתקופות המקרא, בית שני, התקופה הרומית־ביזאנטית, ימי הביניים, התקופה העות'מאנית, העת החדשה והמאנדט הבריטי.

הכרך הראשון, שהופיע עתה, עוסק בתקופה המוסלמית הקדומה, בין השנים 638 ל־1099. עורך הכרך הוא פרופסור יהושע פראוור ו־13 פרקיו נכתבו בידי חוקרים שונים, איש־איש בתחום התמחותו. יש פרקים על המערך הפיסי של העיר, על ההיסטוריה הפוליטית שלה, על יחסי השלטונות והאוכלוסיה המקומית, על היישוב היהודי, על הקראים, הנוצרים, המוסלמים, על האמנות והבניה ועל מטבעות ירושלים. הכרך הבא, המתאר את תולדות ירושלים בתקופת הצלבנים, האיובים והממלוכים, יהיה המשכו הישיר של כרך זה.

במפעל מחקרי זה מושקעים הישגי המחקר הישראלי העדכני ביותר, שקיבל תנופה גדולה בשני העשורים האחרונים, אחרי איחוד העיר. יד בן־צבי גם הוציאה, לקראת יום ירושלים, ביזמת משרד החינוך והתרבות, קובץ של מחקרים על ירושלים, שהופיעו לפני־כן בבטאוניה ובספריה. יש שם מאמרים על תולדות העיר מימי המקרא ועד הקמת המדינה, ומרוכז בה מידע עדכני על הבירה.

ממוזיאון המטרופוליטן

בימים אלה נפתחה במוזיאון ישראל תערוכה של תכשיטים מוסלמיים. מאות החפצים בתצוגה הגיעו ממוזיאון המטרופוליטן בפאריס, מאגף העתיקות בארץ, מאספנים, ממוזיאונים ומגלריות בארץ ובעולם. התערוכה מתמקדת בהיבטים שונים של הצורפות המוסלמית, שמעניין להיווכח שברובה נעשתה דווקא בידי צורפים יהודים. היא מדגישה את המימצאים שנחשפו בארץ – בהר הבית, בטבריה, בבית־שאן, בקיסריה ועוד. התערוכה תוצג ארבעה חודשים ובמהלכה ייערך סימפוזיון בין־לאומי שיוקדש לחקר תכשיטי האסלאם, ויטלו בו חלק מומחים מהארץ ומחו"ל.

מצבת מלים

לבסוף – אבן על קברו של משה ידעיה מתניתה. לא מכבר נסעתי לתניתה, להתרענן בנופיה, לקראת כתיבה על טיול בה במסגרת „חן המקום". שוחחתי עם משה ונדברנו שנמשיך את השיחה, אך המשך לא יהיה לה עוד. משה יצק תוכן ואיכות מיוחדים בחוג האזורי שהפעיל, החוג לידיעת הארץ של המועצות האזוריות בגליל המערבי. הפירסומים הרבים שיזם, ערך והוציא, מטעם החוג, הצטברו כמש לספריה על הגליל המערבי. הודות לו התפרסם המושג „מערבו של גליל", והדבר דירבן חוגים אחרים לפרסם מדריכים ולחקור את סביבתם.

לפני יותר מעשרים שנה הוציא ידעיה את הקובץ הגדול הראשון על הגליל ולפני זמן קצר בלבד התפרסם הקובץ העבה שערך על קדמוניות הגליל המערבי. כאילו המתין עד שיושלם המפעל, ואחר־כך עצם את עיניו. מפעלו בהפצה הידע על אזורו לארץ כולה ובהבאת ידע הארץ לאנשי אזורו הלא הוא רשום בדפי ספריית הגליל המערבי.

גטו יוקרתי

מאת נתן רועי

שכונת נווה־אביבים שברמת־אביב איננה עוד השכונה היוקרתית והשקטה של תל־אביב, אף כי שמות מפורסמים עדיין גרים בה, ביניהם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ושר הבטחון יצחק רבין. אמנם התושבים משלמים מסים גבוהים, כיאה לשכונה בעלת איכות־חיים, אך צפיפות הבניה הנוראה ממררת את חייהם. השכונה נהפכה לגיטו יוקרתי" כלשונם.

זה לא כבר החליטו תושבי רחוב אופנה בר שבשכונה לצאת למאבק נגד הקמת גוש בניינים סמוך לבניין שבו מתגורר מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס. ב־16 בספטמבר 1986 נפגשו נציגי התושבים, ובראשם אלחנן אילת מוועד תושבי נווה אביבים, עם ראש העיר שלמה להט. התושבים העלו לפניו את השגותיהם לגבי התוכנית של חברת „נווה" לבנות שלושה

תל־אביב

בנייני־מגורים חדשים ברחוב אופנהיימר. הם ביקשו מראש העיר שיורה לחברה להשהות את הבניה, עד שתתקיים במקום בדיקה לשינוי יעוד השטח. בשיחה עם ראש העירייה העלו נציגי התושבים את הבעיות שיצוצו ברחוב אופנהיימר וברחובות סמוכים, בגלל הצפיפות וקשיי התנועה והחניה, וכן בגלל הגדלת מספר יחידות־הדיור לדונם.

זמן־מה אחר־כך הודיע אלחנן כהן, ראש לשכתו של להט, לתושבים, כי הבניה ברחוב אופנהיימר תוכננה על־פי תוכניה בניין־עיר משנת 1974 ואין בה משום הגדלת הצפיפות מעבר לתוכנית המתאר החדשה. ראש העירייה, ציין ראש לשכתו, הבהיר כי הוא אישית מוסיף להתנגד לבניה המתוכננת ולכן עשה כל אשר לאל ידו כדי לעכב את התכנית עד היום (אגב, לא נמסר מה עשה ראש העירייה). היה נסיון, מציין ראש הלשכה, להציע לחברת „נווה" קרקע חלופית, אך הנסיון לא עלה יפה. ראש העירייה – הבטיח ראש לשכתו – ינסה להניא את חברת „נווה" מלהגשים את התכנית, אך אין הוא רואה כרגע כל אפשרות ריאלית למנוע את הבניה. המלצתו היתה – שהתושבים יבחנו אפשרות „לפדות" בכסף את הקרקע מחברת „נווה" (הפדיון אמור היה להסתכם למעלה משלושה מיליוני דולארים).

חלפה כמעט שנה מאז אותה פגישה ולפני כמה שבועות החל הקבלן חברת „נווה", באמצעות הקבלן ברנוביץ, להכשיר את התשתית להקמת בנייני הדירות ברחוב אופנהיימר. היום מודים התושבים כי טעו בכך שלא שיגרו התנגדויות לתכניות הבניה שפירסמה הוועדה המחוזית בעיתונים השונים. מאחר שהתושבים לא שלחו את ההתנגדויות, אישרה הוועדה המחוזית תכנית „להגדלת הצפיפות".

בית"ר שוב חורגת

בית"ר תל־אביב, חביבתם של חברי מועצת העיר מטעם הליכוד, זכתה למגרש במקום המגרש שנמכר לכיסוי חובות קרן „תל־חי". זה היה סעיף קואליציוני ואין מה לעשות. ב־18 בספטמבר 1983 אותר מגרש אימונים לבית"ר תל־אביב, וההנהלה אישרה את מתן המגרש לבית"רים ברחוב עשר טחנות. שטח המגרש – 13 (!) דונם. הגודל, כפי הנראה, לא הספיק והגידור (חלק ממבנה המלתחה וחלק ממגרש הכדורגל) חרגו מגבולות המגרש שעליו החליטה ההנהלה. שמאי אסיף, מהנדס העירייה, הציע באחרונה לחברי הנהלת העירייה לקבוצה שני דונמים נוספים. כך יגדל מגרשה של קבוצת בית"ר תל־אביב ל־15 דונם. הנושא יובא להנהלה שוב, אבל ראש העירייה לא ויתר הפעם והורה לבדוק מי אשם בכך שהיתה חריגה של שני דונמים.

נו, ימצאו. או מה?

תמיכה לדתיים – ללא אישור

מצבם של החרדים בתל־אביב איננו מן המשובחים, אם לנקוט לשון המעטה. להט שומר על קונסנזוס מחד גיסא ומקצץ מאידך. מדי פעם פוצים חברי מועצת העיר מטעם הסיעות הדתיות את פיהם ומדליפים איזו „פרשיה", שמעוררת „זעם בקרב חוגים חרדיים" ונרדמים שוב.

בין הזמנים אפשר לדוג סיפור או שניים, שנוגעים לחרדים ויוצאים מליבו של להט. אחד הסיפורים האלה הוא סיפור בית־הכנסת על שם הרב דרוק ז"ל – מרכז קהילתי. מתברר, על־פי דו"ח מבקר העירייה, כי ועדת הכספים של העירייה אישרה תמיכה של 3,000,000 שקל (במחירי ספטמבר 1983) לבית־הכנסת על שם הרב דרוק ז"ל ברחוב נהלל 22 בנחלת יצחק בתל־אביב. העניין לא הובא לפני כן לדיון לוועדת התמיכות העירונית. קורה.

שקיעה בחוף מעגן מיכאל (צילום יעקב שאלתיאל)

זינוק ישראלי מהמם בפיראוס 83:99 מול הנבחרת הצ'כית

דורון ג'מצ'י קלע 37 נקודות וסיחרר את הצ'כים • 17 דקות מצויינות במחצית השניה מוטטו את היריבה • לצד אחוזי קליעה גבוהים הציגו כל השחקנים משחק לחימה • ארי רוזנברג ויצחק כהן הפתיעו בקליעתם

מאת ישראל פז
מיוחד ל"דבר"

דורון ג'מצ'י, במשחק הטוב במדי נבחרת ישראל סחף אתמול בפיראוס את חבריו לנצחון מהמם - הגדול ביותר בתולדות 18 המפגשים בין שתי הנבחרות - על נבחרת צ'כיה, סגנית אלופת אירופה - 83:99 (40:44).

דורון קלע 37 נקודות. אחוזי הקליעה שלו היו מדהימים: 12 מ־19 ניסיונות מהשדה ו־10 מ־10 מקו העונשין ו־3 סלי שלוש נקודות. כן קלט שני כדורים חוזרים.

היתה זו פתיחה מהממת של נבחרת ישראל באליפות אירופה באולם הנפלא "שלום וידידות" בפיראוס וכמובן, מתנת ביכורים לחג השבועות. כל פרשני הכדורסל בפיראוס הופתעו מהיכולת הישראלית הנפלאה במחצית השניה, בה הובלנו שלוש פעמים ב־27 נקודות הפרש - 64:99, 66:93, 68:95. רק בסיום, כאשר המאמן צבי שרף החליף את כל כוכביו ושיתף את חמישיית שחקני הספסל, הצליחו הצ'כים לצמק את הפער עד ל־16 נקודות.

המחצית השניה, או נכון יותר 17 הדקות הראשונות שלה, היו מהטובות ביותר שאני זוכר בנבחרת הישראלית. זה היה קונצרט של כדורסל. אפילו הניסיון הרב של הצ'כים לא איפשר להם להיחלץ מהתנופה הישראלית. הסלים באו זה אחר זה. על המלאכה ניצח, כמובן, "יד הזהב" של ישראל, דורון ג'מצ'י.

המחצית הראשונה היתה מורטת עצבים. הישראלים יצרו, אמנם, יתרון מדי פעם, אבל ההגנה לא הצליחה לעצור בבחון. במיוחד היה חלש לאבאן מרסר. החבר'ה התלוצצו, שהוא משחק לפי שעון ארה"ב. הענק שלנו היה רדום ומסכן. הוא לא קטף ריבאונדים, היה נרגע בהתקפה ובקיצור, זה לא היה מרסר שאנו מכירים.

את המחצית השניה פתח לאבאן מרסר בקליטת כדור חוזר. אחר כך ביצע חסימה מ"הסרטים" והשתפר ללא הכר. הדבר הכניס בטחון בכדורסלנים שלנו והתצוגה החלה. עדי גורדון ניהל בתבונה מירבית את משחק הנבחרת. הוא הכניס לחבריו מתחת לסלים אסיסטים נפלאים, ואלה סיימו בהלבה.

רוזנברג במיטבו

שחקן נוסף, הראוי לציון, הוא ארי רוזנברג. הבעיה הישראלית במחצית הראשונה היה הצ'כי הותיק, קאמיל בארבוץ בן ה־36, שצלף מכל מצב והשיג גם שלושה סלי שלוש נקודות. ברגע שרוזנברג הופקד לשמור עליו, נעלם הצלף הצ'כי לגמרי. בהעדרו ניסו חבריו להשיג את סלי שלוש הנקודות. אולם, גם האבלק וגם ראוזניאק, שניהם שחקנים מעולים, לא הצליחו לאפס את ידם והירבו להחטיא.

הפתעה נעימה היווה גם יצחק כהן, דווקא במחצית הראשונה - החלשה שלנו. מה שאיפיין את המשחק הישראלי במחצית השניה, בנוסף לאיכות הגבוהה הן בהגנה והן בהתקפה, היתה הלחימה. היה ממש תענוג לראות את השחקנים, במיוחד את תנופת ה"כוחל לבן" (בלי לפגוע בכבודם של מרסר ולאסוף, שלחמו בצורה מעודדת כבה) מסתערים על כל כדור בחירוק שיניים ומשחקים כלהם בלתי רגיל בהתקפה.

היכולת לנטרל את הצ'כים המנוסים ולא לאפשר להם בהגנה גמישה להגיע למצבי קליעה, היתה מסודות הנצחון המוהיר. הצ'כים היו דומיננטים יותר במחצית הראשונה. הם מוזקו הפרשים ישראלים ניכרים (7 עד 9 נקודות) ואף הוליכו. אולם, ברגע שהפסיק הישראלי ניזות על ראשם, הם לא היו קיימים יותר. דורון ג'מצ'י וחבריו לא הותירו להם פתח תקוה.

הישראלים הגיעו לאחוז קליעה גבוה מהשדה (63 אחוז). הם השיגו ארבעה סלי שלוש נקודות בשבע זריקות (ג'מצ'י 3 ורוזנברג 1). הצ'כים הירבו להחטיא, בעיקר במחצית השניה, כשהוצאו מהמסלול - רק 42 אחוז. בעונשין ניצלו הישראלים 76 אחוז והצ'כים 63 אחוז.

מה שלא עשו מרסר ולאסוף בהתקפה, הם עשו היטב בקטיפת כדורים חוזרים. לאסוף קלט 11 כדורים חוזרים, כולם בהגנה, ומרסר 5 כדורים חוזרים. הרבה עדי גורדון נמוך הקומה קטף שלושה כדורים חוזרים, תוך לחימה בלתי מתפשרת מתחת לסלים.

בסיכום, ישראל זכתה ב־29 ריבאונדים, מהם 26 בהגנה ורק שלוש בהתקפה, דבר המחייב שינוי במשחקים הבאים. צ'כיה קטפה 36 כדורים חוזרים, מהם 21 בהגנה ו־15 בהתקפה. הישראלים השיגו שמונה סלים מ"אסיסטים" והצ'כים רק שניים. ישראל איבדה חמישה כדורים והצ'כים פי שנים.

סל צ'כי ראשון

סוויטק קלע סל ראשון. ישראל עם החמישיה הפותחת, גורדון, ג'מצ'י, שפע, מרסר ולאסוף החזירה במהירות - 2:8. גורדון קבע 6:12, לפני שהצ'כים הגיבו - 11:12.

דקות מבריקות של ג'מצ'י והיתרון קפץ ל־11:30. התגובה הצ'כית היתה 11 נקודות רצופות מול משחק הגנה ישראלי כושל, במיוחד של מרסר ההוסן - 20:22. המשחק התאזן - 22:22, 24:24, 26:26, 28:28, 32:32. רוזנברג קלע סל של שלוש נקודות - 32:35. שוב יתרון צ'כי - 35:36 ו־35:37. איציק כהן היה גיבור שתי הדקות האחרונות של המחצית הראשונה - 40:40.

כהן קלע נקודה וג'מצ'י סיים בסל מרהיב של שלוש נקודות - 40:44. במחצית הראשונה הובלנו אמנם, אך היו אלה 20 דקות בהחלט מרגיזות של נבחרת ישראל, שלא גילתה מאומה. המחצית השניה נפתחה בקצב מסחרר - 41:53, 43:58, 47:69, 49:73. הצ'כים לא עמדו בקצב והתמוטטו לגמרי. אולם, ריפיון זמני של הישראלים היתרון ירד - 57:77. היתה זו אתנחתא קצרה.

המכונה הישראלית המשיכה שוב לקצור ביעילות מירבית ויתרון השיא עמד שלוש פעמים על 27 נקודות - 64:91, 63:93, 68:95. כשנותרו ארבע דקות לסיום נתנו המאמנים הישראלים לכוכבים לנוח והצ'כים ניצלו זאת - 83:97 ופליישר סיים בסל, חמש שניות לפני הסיום.

השופטים, מאנגיני מצרפת וליימן משוויץ, עשו עבודה מצויינת.

נקודות לישראל: ג'מצ'י 37 (12 מ־19, 10 מ־10 ו־3 מ־3); רוזנברג 13 (6 מ־8, סל שלוש נקודות); דניאל 12 (5 מ־7 ו־2 מ־2); מרסר 11 (4 מ־6, 3 מ־3); ליפין 6 (2 מ־3); כהן 6 (2 מ־2, 2 מ־3); לאסוף 4 (2 מ־5); גורדון 4 (2 מ־2); שפע 4 (2 מ־4); פליישר 2 (1 מ־1). שיחקו כל 12 השחקנים. לא קלעו הנפלד ושטיינהאור.

נקודות לצ'כיה: קודפילאק (20); בארבוץ (15); זופה (13), לינק (10), מאצ'יסקי (9), סוויטק (6), אוקאץ (5), ראבק (4), סקאלה (1).

דורון שפע, ממצטייני הנבחרת הישראלית, קולע בדייקנות לסל הצ'כי

ג'מצ'י: אסור להסתנוור המאמן פטרה: אנחנו בהלם

מאת ישראל פז

פיראוס (מיוחד ל"דבר"). "הנצחון על צ'כיה הוא אמנם גדול, אבל לא צריך להסתנוור. כל יום צריך לחשוב על מחר וכל יום הוא יום חדש", אמר ה"קפטן" הישראלי, דורון ג'מצ'י, לאחר משחק הנצחון הגדול על צ'כיה.

"היו לנו כמה דקות טובות, בהן עשינו הפרש. יש לנו שחקנים חדשים, שלא היו שותפים להתמודדויות הצמודות בעבר. הם בודאי עוד ישתפרו", הוסיף ג'מצ'י, שהיה אתמול הכדורסלן היעיל ביותר בנבחרת.

מי שלא היה מרוצה מעצמו, היה הענק, לאבאן מרסר: "שיחקנו חזק ולכן ניצחנו. הייתי קצת הססן, פשוט לא הלך. הייתי נרגש ואינני מרוצה מעצמי, אבל אני בטוח שאשתפר נגד הולנד. במשחק זה תהיה לנו מלחמה גדולה". מחמאות לנבחרת הישראלית העניק גם מאמנה הישראלי של מערב גרמניה, רלף קליין, שאמר: "פתיחות המחצית השניה היתה מצויינת. נהניתי מכמה שחקנים צעירים ומוכשרים, שהוכיחו, כי יש לנו עתיד".

מה אומרים שני מאמני הנבחרות? צבי שרף: "ההסטוריה במשחקים בין צ'כיה וישראל בעשרות המשחקים האחרונים מורה על מאבקים שקולים, לכן הופתעתי מאוד כאשר הובלנו ב־27 הפרש. אני מאושר שהתחלנו את האליפות ביד ימין". בתשובה לשאלה אילו צעירים הוא היה רוצה לציין, השיב שרף: "היו לנו צעירים מצטיינים, אבל אינני מוכן לנקוב בשמות כבר אחרי המשחק הראשון. רק בסיום האליפות אהיה מוכן להשיב על כך".

מאמנה של נבחרת צ'כיה ונבחרת אירופה, פאבל פטרה, היה המום. בטון עגום, כשהוא דובר צ'כית, לשרות שליטתו באנגלית, הוא אמר: "אני מסכים לדברים, שאמר שרף. הופתעתי מרמת נבחרת ישראל. לא האמנתי שישראל תנצח בקלות כזו. ישראל שיחקה מהר מאוד בהתקפה ואחוז הקליעה שלה היה מדהים. לא שיחקנו ברמה שציפיתי משחקני. ההגנה שלנו היתה ישנונית". בתשובה לשאלה האם השעה המוקדמת (10 בבוקר) הפריעה, אמר שרף: "איזו שאלה, שחקנים רגילים לשחק בשעה 8 בערב. לרוע מזלנו נקבעו לנו שני משחקים בשעה 10 בבוקר והתכוננו לזה". פטרה השיב: "לא טוב לשחק בשעה 10 בבוקר. חששתי מהשעה המוקדמת. לא התכוננו במיוחד למשחק בשעה זו".

רוזנברג צעד 3 ק"מ מהמלון לאולם המשחקים

מאת ישראל פז
מיוחד ל"דבר"

חג השבועות היקשה על הכדורסלן הישראלי, ארי רוזנברג. כשומר מסורת הוא לא נסע עם חבריו לאולם המשחקים. הוא הקדים לצאת יחד עם עוזר המאמן, רני כהנא.

שניהם הלכו ברגל שלושה ק"מ. הדבר לא הפריע לו להצטיין במשחק. כנראה, שהדבר היווה עבורו אימון מצויין.

במהלך המסלול עצר רוזנברג במלון בו מתגוררים העיתונאים, כדי לנוח.

הרוסים יעדרו מנבחרת אירופה במשחקה בישראל

[illegible]

ר"ג ובת־ים ניצחו במבחנים לארצית

מאת שמואל קליגר

1:3 - זו התוצאה שהושגה אתמול בשני משחקי המבחן לליגה הארצית באיצטדיון רמת־גן. המנצחות, הפועל ר"ג (נגד יורדתה מהליגה הארצית הפועל מרמורק) והפועל בת־ים (מול האלופה המחוזית המקבילה בליגה א', מכבי חדרה), רשמו מקדמה ריצנית במסגרת זו.

לפי יום המשחקים הראשון נחלה השיטה של משחקי המבחן הצלחה מירבית. קרוב ל־2000 צופים, עדיין רעבים לכדורגל, חרף הימים החמים העדיפו את האיצטדיון המקופח של רמת־גן והציעים הנוהרים על שפת הבריכה וחוף הים. הם לא התאכזבו מרמת המשחקים. השחקנים השקיעו מאמץ בלתי מבוטל והעיקר מנה של 8 שערים.

שתי המנצחות, ר"ג ובת־ים, יתמודדו במחזור השני שייערך בשבת. הקבוצה שתנצח תתקרב לארצית. במשחק הנוסף יתמודדו שתי המנוצחות, מרמורק וחדרה. המפסידה תצא מהמירוץ.

הפועל בת־ים 3
מכבי חדרה 1

באופן בלתי צפוי היה זה דווקא המשחק הראשון בין שתי הקבוצות שזכו בבכורה בליגה א' שעלה באיכותו על המשחק המרכזי בשעה הראשית.

המחצית הראשונה היתה פתוחה טובה בכל הקשור לסיכון השערים. בת־ים גילתה עדיפות ולשיאה הגיעה בדקה ה־21. התקפה מתואמת להפליא מצאה את בוטביקה מוסר לשטח ריק והתתיק מאיר בן־גיני בעט מעמדה בלתי מכוסה והבקיע את שוער חדרה. 0:1.

בדקה ה־49 בעט רוני וייצמן מחדרה לעבר השער. הכדור פגע בידו של מגן בת־ים יוסילביץ'. את בעיטת העונשין מ־11 מ' בעט וייצמן עצמו לרשת והישווה ל־1:1.

אירועים רבים נרשמו ליד השער החדרתי בדקה ה־57, כאשר בני רובין בעט כדור עונשין. השוער חילץ בקושי לקרן. דרייפוס הגביה לרחבה, נמני הסיט בראשו ומשה עובדיה דחק מקרוב פנימה. 1:2.

בדקה ה־69 נקבעה תוצאת המשחק בצורה אומללה. חבטי ניסה להרחיק כדור, אך לרוע מזלו פגע הכדור בגבו של וייצמן וחזר לרשת.

שפט רחמים רינצ'י לעיני 1500 צופים בר"ג.

- הפועל בת־ים: מרקוביץ; דרייפוס, אחדי, יוסילביץ, אלמחלינה; בוטביקה, יוסף, מזור (רובין), נמני, בן־גיני (שלום), עובדיה.
- מכבי חדרה: עמירה; אסולין (חבטי), וייצמן, כהן, איילה; גולן (בוזם יצחק), חיים סוויסה, אבדגל, יאיר סוויסה, אלחרר, סבג.

הפועל ר"ג 3
מרמורק 1

בקרב עצבני בין שתי הקבוצות הארציות, גברה הפועל ר"ג על מרמורק 1:3. המנצחת היתה טובה יותר ברוב שלבי המשחק, והיתה הראשונה שהשתחררה מהלחץ והמתח.

שחקן הקישור צדקה ניהל בתבונה את התקפות קבוצתו ויצר לחלוצים מצבים מסוכנים ליד השער הרחובותי. לעומת זאת היו שחקני מרמורק חלשים והפגינו משחק אינדיבידואלי במקום קבוצתי.

בתוך שמונה דקות, באמצע המחצית הראשונה, רכשו הרמת־גנים יתרון משמעותי בן שני שערים. לראשונה היה זה שער עצמי שהבקיע הרחובותי ברג'יון פנקס בדקה ה־25, לאחר הגבהת עונשין של אוטובסקי.

כחלוף 8 דקות הכשיל שוער מרמורק לוינגר את יואב זוהר שפרץ לבדו לרחבה. השופט הורה על הנקודה הלבנה ושמעון פרץ קבע 0:2.

בדקה ה־39 הצליח פנקס לתקן את המעוות והבקיע גם לשער הנכון. 1:2. הוא שיגר כדור עונשין אדיר וסחט קרן מהשוער המצויין גילרדי. שעובי הגביה ופנקס נגח פנימה.

לקראת הסיום ניסו שחקני מרמורק להשוות, אך ההתקפה עלתה להם בשער נוסף. בדקה ה־87 פרץ שוקו נומרו לבדו וקבע 1:3.

שפט יהושע לויה לעיני 2000 צופים.

- הפועל ר"ג: גילרדי; בייטנר, אזון, כהנר, קרייף, צדקה, אוטובסקי, ביטון (ברשבסקי), פרץ, זוהר (נומרו), גילרוביץ'.
- הפועל מרמורק: לוינגר; שרעבי, צדוק, בסון, פרידמן; פנקס, ברדוגו, תמיר (אבידן); כהן, שכטר, שעובי.

הטבלה

1. בת־ים	1:3	3
-. ר"ג	1:3	3
3. חדרה	3:1	0
-. מרמורק	3:1	0

ברה"מ גברה על יוגוסלאוויה

בקרב הענקים של בית א' באליפות אירופה גברה אמש נבחרת ברה"מ על נבחרת יוגוסלאוויה בתוצאה 93:100 (41:44).

שתי הנבחרות ניהלו קרב איתנים, שהוכרע רק בשניות הסיום. הכוכב היוגוסלאווי, דראזן פטרוביץ' לא שיחק עד המחצית השניה, כנראה בגלל ריב עם מאמנו. כניסתו של פטרוביץ' [illegible] שהצליחו לזכות בסיום בנצחון.

את הפתעת המשחק היווה הרוסי סאורקס מרצוליס, שקלע 18 נקודות והיה הבולט בקבוצתו.

במשחק זה שפט הישראלי טוד וורניק, שלא אחת עורר את כעסם של הרוסים ובעיקר של מאמנם, אלכסנדר גומלסקי.

במשחק אחר במסגרת בית א' הביסה נבחרת יוון את נבחרתה החלשה של רומניה בתוצאה 77:109. כוכב המשחק היה ניקוס גאליס, שקלע 44 נקודות.

טורייסר סירבה לשלם לפטרסון 350,000 דולר

דן פטרסון לא ימשיך לאמן, כנראה, את טורייסר מילאנו, אותה הוא הצעיד לכל התארים האפשריים באיטליה ובאירופה.

פטרסון תבע שכר של 350,000 לעונה והסכום הזה הבהיל גם את האיטלקים.

טבלת הבית

1. ישראל	1	83:99	2
2. פולין	1	84:91	2
3. איטליה	1	78:84	2
4. גרמניה	1	84:78	1
5. הולנד	1	91:84	1
6. צרפת	1	99:83	1

ספרד - צרפת 70:111

בבית א' הביסה אתמול ספרד את צרפת בתוצאה 70:111, כשהקלעים הטובים בספרד היו סאן אפיפניו - 33 נקודות ודהואיי - 21 נקודות. לצרפת הירבו לקלוע אוסטרובסקי - 15 נקודות ודוביטון - 14 נקודות.

איטליה - גרמניה 78:84

נבחרת איטליה גברה על נבחרתה של מערב גרמניה בתוצאה 78:84. במחצית הראשונה גילו האיטלקים עליונות, אבל במחצית השניה השתנו יחסי הכוחות והמשחק נהפך לסוער ותוסס.

לאיטליה הירבה לקלוע: ריבה (28 נקודות). לגרמניה הירבו לקלוע: יקל (31 נקודות) ושף (17 נקודות).

בחצי הגמר ברולאן־גארוס
מצ'יר - לנדל בקר - וילאנדר

הצ'כי מילוסלאב מציר העפיל לחצי הגמר בטורניר המנצחים ברולאן־גארוס לאחר שגבר על בן־ארצו קרל נובאצ'יק 6:7, 2:6, 1:6.

גם בוריס בקר עלה לחצי הגמר לאחר שהכניע בקלות את האמריקאי הותיק ג'ימי קונורס 5:7, 3:6, 3:6.

מציר יתמודד בשלב הבא עם איבן לנדל, שגבר על אנדרס גומז מאקוודור 1:6, 1:6, 4:6, 5:7. יריבו של בקר יהיה השוודי מאטס וילאנדר, שניצח את הצרפתי יאניק נואה 2:6, 3:6, 4:6.

אבל הקרב הגדול היום יהיה דווקא בחצי הגמר לנשים בין הותיקות מרטינה נאוורטילובה וכריס אוורט. אוורט, המגינה על תוארה, גברה על האיטלקיה רפאלה רג'י 2:6, 2:6 ונאוורטילובה ניצחה את הגרמניה קלאודיה קילש 1:6, 2:6. מפגש הפסגה בין אוורט לנאוורטילובה יהיה ה־72 ביניהן, כשהכף נוטה עד כה לנאוורטילובה - 37 לעומת 34 נצחונות.

אסתר רוט תשתתף באליפות הותיקים

אתלטית העבר הגדולה, אסתר רוט, תשוב לפעילות במסגרת אליפות העולם לותיקים, שתתקיים באוסטרליה.

רוט תרוץ 100 ו־200 מ'. היא תסתייע במימון של הוועד האולימפי בישראל.

בשיאות הוועד האולימפי תשמש כוועדת סיאול. בצד המקצועי תקבל הוועדה את המלצותיה של היחידה לספורט הישגי, לה שותפות גם ההתאחדויות לספורט ורשות הספורט.

היום: מלחמה מול ההולנדים

מאת ישראל פז
שליחנו המיוחד

"צפויה לנו מלחמה גדולה היום נגד הולנד. אני בטוח שהולנד, שהפסידה אתמול לפולין 91:84, תעשה הכל כדי לנצח את ישראל ולחזור לתמונה", דברים אלה אמר אתמול צבי שרף, מאמן נבחרת ישראל, לקראת הקרב הגדול נגד הולנד (הבוקר בשעה 10).

ההולנדים היו אתמול מדוכאים מאוד אחרי הפסדם לפולין. "הייתי בטוח שננצח", אמר המאמן ההולנדי, דוד הרווין.

הפולנים לא הכירו את חולשתם בטורניר משחקי הפועל. הם היו נמרצים ויעילים, למרות שפיגרו 45:41 במחצית הראשונה. לאחר ההפסקה ובסיום הם גילו יכולת טובה והוציאו את העוקץ מהמשחק ההולנדי.

דריוש זליג היה הקלע הטוב ביותר בנבחרת הפולנית - 29 נקודות. בנוסף לו התעלה גם הענק פיקל. הבעיה שתהיה היום לישראל היא כיצד לעצור את הענק ההולנדי, ריק סמיתס, בן ה־21 שגובהו 2.21 מ'. זהו שחקן מסוכן מאוד, היחידי שאיים על פולין וקלע 28 נקודות. גם הותיק קיפרים היה טוב (18 נקודות). אולם, כל השאר היו חלשים.

נראה לי, שאם הנבחרת הישראלית תצליח לנטרל את סמיתס ולהלחם כמו אתמול נגד צ'כיה, תוכל לגבור גם על הולנד, אם כי אינני מניח, שניתן לשבור את ההולנדים כמו את הצ'כים.

מה שברור היום, כמו שאמרו החבר'ה, יהיה יום קשה ובודאי קשה יותר.

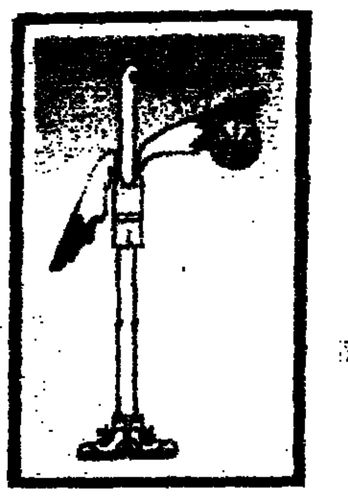

יומן פיראוס

נעים היה אתמול לשבת באולם הבוהק בפיראוס ולעקוב אחר משחקיהם הראשונים באליפות אירופה. זאת במיוחד אחרי נצחון ישראל על צ'כיה. כשאתה מנצח מסתכלים עליך בהערצה. אם אתה מפסיד, מסתכלים עליך ברחמים.

לא הייתי מסיק מסקנות קיצוניות לגבי משחק הנצחון אתמול. היה טוב וזהו. אסור להתרפק על מה שהיה. זה לא משחק ב"דארבי" בודד. אליפות אירופה היא סדרה של מאבקים, שאסור להרפות ולו ממשחק אחד. פאשלה אחת ואתה מאבד לעיתים את עולמך. במשחקים כאלה חשוב לפתוח היטב. לכן אני מעריך את הנצחון על צ'כיה - 83:99 - במיוחד. הדבר הוא יגביר את המוטיבאציה, יכניס בטחון לשורות הנבחרת, בה משחקים שמונה כדורסלנים, להם זו אליפות אירופית ראשונה.

ישראל, ובמיוחד דורון ג'מצ'י, קיבלו אתמול הרבה מחמאות אחרי הנצחון על צ'כיה, שהיא סגנית אלופת אירופה מלפני שנתיים. ההערכה שלי, שאם ישחקו הישראלים כמו אתמול במחצית השניה, הם יוכלו להתמודד וגם לגבור על רוב הנבחרות בבית.

תקוותי, שהלחימה תמשיך להיות המוטיב במשחק נבחרתנו. אגב, זה הנצחון הגבוה ביותר של ישראל על צ'כיה עד־כה. היתה עוד נקודה פיקאנטית שנגעה לישראל, אבל לא רק לנו.

ברית המועצות לא תיוצג בנבחרת אירופה, שתשחק ב־17 ביוני בת"א. שני שחקנים סובייטים נכללו בנבחרת אירופה. סאבוניס לא בא לאליפות אירופה, הרוסים אומרים פציעה, אבל ישנם גם רכילויות אחרות. טיכוננקו בן בא, אבל הוא לא ילבש את מדי נבחרת אירופה. הסיבה, אם מנכ"ל פיב"א, בורה סטאנקוביץ' אינו רוצה להודות בכך, היא ודאי פוליטית.

אל־אף הדיבורים על שיפור היחסים בין ישראל לבין ברית המועצות, לא הגיע כנראה הדבר לידיעת מוסדות הספורט במוסקווה. אלה ממשיכים בקו הנוקשה שלהם. ישראל אינה קיימת בש-ילם. המדיניות שלהם להתנכל לישראל בכדורגל, או לא לשחק בארץ ובמוסקווה בגביע אירופה נגד מכבי ת"א, נמשכת גם לגבי הופעת רוסים בנבחרת אירופה, והנפגע היחידי הוא טיכוננקו, ש"מת" לבוא לת"א.

היוונים ראויים לכל השבחים על ארגון האליפות. הם עושים זאת על הצד הטוב ביותר. הייתי ב־13 אליפויות קודם לכן ואני יכול לאמר שמבחינת התנאים הכל דופק בצורה מושלמת. אם האליפות תסתיים באותה צורה טובה, יזכו היוונים בנקודת ציון נוספת ברצונם לארח את המשחקים האולימפיים.

נקודה ישראלית נוספת, השופט שלנו טוד וורניק, שנקבע לנהל את המשחק הבסקרן של היום הראשון בין ברית המועצות ליוגוסלאוויה.

ישראל פז

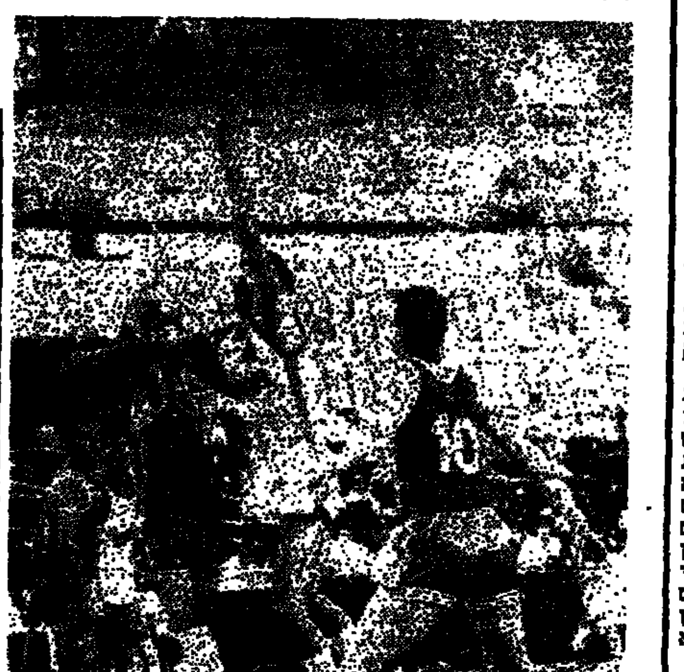

האווי לאסוף מנתר גבוה מעל לידיהם של אוקאצ'י (מימין) וקרופילאק

נצחון לאס"א על נבחרת יפאן

נבחרת אס"א בכדוריד גברה ביאסי, רומניה, על נבחרת הסטודנטים של יפאן 13:19 והקטילה למשחקי הדירוג ב־16:9.

לאחר שני הפסדים מול נבחרות ברה"מ וארה"ב, הציגה הנבחרת הישראלית יכולת מרשימה מול היפאנים. יוסי אוסלנדר גילה כושר הבקעה מעולה ורשם ששה שערים. הוא נעזר בדן בלזר, שהבקיע חמישה שערים.

יפאן, שהיתה מועמדת להצטרף אל הרוסים בבית העליון, הופתעה מהמשחק המבוקר של הישראלים. המאמן איגור ביאליק השכיל להפיק מחניכיו את מלוא יכולתם.

הנצחון על יפאן ייחשב גם במשחקי הדירוג.

את שאר השערים הבקיעו דורון אליגב (3), יצחק זיגלר וגבי ספרן (2 כ"א) ואיתן שיבי.

הלוח הכללי • ידיעות אחרונות • הלוח הנפוץ ביותר • דבר ראשון בבוקר

ירושלים
ריפוי והרזיה
באר שבע והדרום
שרותים
הכרזות
זיפות גגות
פוליש וניקיון
דירות להשכרה
מכוניות
ביקוש דירות
הצעות עבודה
מכירות
רוצים לקנות
הלוואות
מזגני אויר
ריפוי והרזיה

[illegible]

יזום רוזנשטוק ושות' מהנדסים יועצים בע"מ
למפעל חדש בהקמה בקבוץ באיזור הצפון
דרוש
ראש צוות עבוד שבבי
כשורים נדרשים:
- ידע ונסיון רב בהרכבה והשחזה מדוייקת, בהפעלת מחרטות CNC, מכונות קונבנציונליות ומדידה.
- כשר ניהולי ברמת ראש צוות.
המועמד שייבחר יישלח להשתלמות קצרה בארה"ב. נא לפנות בכתב יד - בצרוף קורות חיים, לת.ד. 17179 תל־אביב 61171 בדואר אכספרס

דרוש
מומחה לגידול חזיר
בעל נסיון מעשי
15.00־9.00 מ־03-458745

דרושים
★ שומרים לאזור כפ"ס, ת"א ורמת־גן
★ אחיות ★ רופאים ★ חובשים
לפנות ל"אמוד־מגן" אבטחה בע"מ
רחוב בן־יהודה 167 ת"א
03-226647 בין השעות 08.30־16.00

صكنا من الاحل

כוכבים ולילות

פופ

"יוריתמיקס", פארק הירקון, 3.6

בהתחלה היא לבשה חולצה לבנה, מכנסיים ואת גלימת הכוהנת הגדולה.
"יוריתמיקס" ערכו מסיבה עליזה במסגרתה ביצעו, בעיבודים מצוינים, את מיטב להיטיהם. צליל פריך (חסר מעט בס) ומלא בקע ממערכת ההגברה.
אחר־כך נותרה בחולצה ומכנסיים בלבד.
נתמכים בתיפוף האנרגטי של קלם ברג הוליכו דייב סטיוארט, גיטאריסט מתונן בזכות עצמו, והשאר, שלושה רבבות של חוגגים מריקוד לריקוד. אני לנוקס פשוט עשתה אהבה עם הקהל.
אחר־כך הורידה גם את החולצה:
לנוקס נחונה בקול רב־גוני ומשכנע ויחד עם יכולת הנגינה המרשימה של הלהקה, חיפתה גם על השירים הפחות טובים של הצמד הכריזמאטי.
היא הורידה את הקהל על ברכיו והקפיצה אותו על אצבעה הקטנה, מבלי שיכולנו להסיר עיניים ממסך הווידאו שנתמלא בפניה החד־פעמיים.
לאחר ההדרן השני יכול היה הקהל להישען לאחור ולהצית סיגריה

אמיר רותם

פסטיבל ישראל

מוסיקה

הקנטוריי מקלך: "מזמורים לדוד" של הייניריך שיץ ומיסה במי מינור למקהלה וכלי נשיפה מאת ברוקנר. כנסיית הדורמיציון, 3.6

בתום הפוגת חג קצרה התחדשו אמש בירושלים המופעים המוסיקליים: בבנייני האומה – מפגש ראשון מתוך שלושה, בין שני הגיטריסטים, ענקי הג'אז והפלאמנקו, ג'ון מקלפלין ופאקו דה לוציה. במרכז המוסיקה בעין־כרם, תכנית ראשונה בזמרה ובנגינה של "לילות קסומים" (הפעם עם מירה זכאי ושלושה נגנים). בכנסיית הדורמיציון – מקהלות מובחרות מגרמניה "הקנטוראי מקלך" והמקהלה הקאמרית (עם תזמורת) של אוניברסיטת תבל הסאר בניצוח פולקר המפפלינג.
בשני "מזמורים לדוד" (תהלים קכ"ב ופ"ד) מאת הייניריך שיץ, מהמאה השבע־עשרה, השתקפו ההשפעות שקיבל המלחין הצעיר בעת שהותו באיטליה, בעיקר מהמוסיקה הוונציאנית. השירה היתה עשירה וססגונית, אם כי במזמור הראשון התיאום בין הקבוצות, ששרו מכל חלקי הכנסייה, לא היה מושלם.
חווית הערב היתה הביצוע המרוסן והחגיגי של המיסה במי מינור (עם חמישה־עשר כלי נשיפה) יצירה מוקדמת מאת אנטון ברוקנר. המקהלות נשמעו במלוא כשרון האמנותי. הרמוניות מקוריות וצירופים מפתיעים נישאו אל־על בשירה מקהלתית מרשימה. ניתן היה לחוש שבשביל ברוקנר יצירת מוסיקה היתה עבודת קודש.
יש לציין לשבח גם את התכנייה המפורטת, הכוללת מאמרים מעניינים וטקסטים (בשלוש שפות). אני מצפה לשמוע את המקהלות והנגנים גם ב"המלך דוד" של הונגר (תכנית ב'). הקונצרט יתקיים גם הערב וישודר בשירות ב"קול המוסיקה".

ישראל דליות

שנברג־ברג־ובזן – מחווה מיוחדת לאסכולה הווינאית השניה, בהשתתפות שישה נגנים ושחקן. תיאטרון החאן, 30.5

ארוע מוסיקלי רציני היה הקונצרט מיצירותיהם של ארנולד שנברג, אלבן ברג ואנטון פון וברן, שלבש צורה מכובדת של מחווה לאסכולה הווינאית האטונלית, המשמשת מופת לכל יוצרי המוסיקה, המשתמשים בשיטת תריסר הצלילים. להעשרת החוויה הוצגה גם תערוכה על האסכולה באכסדרת התאן.
עורכי המופע היטיבו לעשות בצרפם למוסיקאים את השחקן **אילן תורן** שקרא ממכתביהם וכתביהם של שלושת המלחינים. זה הקל על הבנת הסגנון האפוריסטי, שבאמצעותו עקף שנברג את חולשות האנטונליות בשלשת הקטעים לפסנתר, אופ' 19, שהושמעו בידי הפסנתרן **מנחם ויזנברג**. הבעה מרוכזת מגלים גם בארבעה קטעים, אופ' 5 מאת ברג, שלביצועם נלווה אל הפסנתרן, הקלרניתן **אלי חפץ**. אל השניים הצטרף הכנר **יגאל טוונה** באדאג'ו מתוך הקונצ'רטו הקאמרי, אופ' 7 של ברג שנערך לשלושת הכלים בידי המלחין.
באמנות רבה איחד וברן את שיטתו שלו עם מלודיות־צבעי־מצלולו של שנברג ברביעיה אופ' 22 לפסנתר, כינור, קלרנית וסקסופון־טנור, שלביצועה הצטרף אל אותם האמנים הסקסופונאי **מורסון קס**. לסיום שמענו בהגשה מרשימה את הסימפוניה הקאמרית מס' 1 ל־15 כלים של שנברג, בעיבוד שעשה וברן לפסנתר, לכינור, לחליל (**מיכאל מלצר**), לקלרנית ולצ'לו (**דורון טויסטר**). נגינת כל האמנים היתה מסורה ומשמעותית, הם הגישו לקהל, שהאזין בריכוז ומתח, חוויה נדירה.

יהודה כהן

תיאטרון

"שטח סגור" מאת מייקל פוקס בביצוע סנדרה שדה ובבימויו של ג'ק מסינגר.

במונודראמה המוקדשת למשוררת הרוסיה אירינה רטושינסקיה, הנחשבת לאחת המשוררות הרוסיות הגדולות בשנים האחרונות, מגישה סנדרה שדה את סיפור מעצרה וקורותיה בכלא הרוסי.
זה סיפור אנושי מרגש שזוכה לעיצוב בימתי פשטני.
רטושינסקיה מצטטת את דבריו של אוסיף מנדלשטאם, לפיהם משורר הכותב שירים ונענש על כך כמוהו כילד הנענש בגלל ששיחק, וסנדרה שדה מדגימה זאת במשחק בכדור.
ההצגה ארוכה מדי והמחות של שדה חוזרות על עצמן. החומר עשוי היה להיות חומר מרגש לערב הזדהות עם המשוררת או להפגנת מחאה, אך כהצגת תיאטרון אין העיצוב, הבימוי והמשחק מספקים.
בעיקר חסרים כאן שיריה של רטושינסקיה עצמה, שרק בודדים מהם מצוטטים ובהגשה לא מהוקצעת במיוחד.

מירי פז

מרתון בטהובן עם הסינפונייטה

הסינפונייטה הישראלית, שחזרה בימים אלה מרומא (שם נתנה שני קונצרטים מוצלחים עם הסולנית אידה הנדל בניצוח מנדי רודן) תסיים את פסטיבל ישראל (ב־14.6) ב"מרתון בטהובן", במסגרת סדרה בת 11 קונצרטים המוקדשת ליצירות בטהובן (בבאר־שבע, כפר סבא, אשקלון, תל אביב, ירושלים וכרמיאל). כסולנים בסדרה ישתתפו: הסופראן המצויינת **אידה מוזר** (גרמניה) בשתי אריות; הפסנתרן **ג'רום לוונטל** (ארה"ב) בקונצ'רטות השני, השלישי והחמישי; הפסנתרנית הצעירה **אנג'לה צ'אנג** (קנדה) הזכורה מתחרות רובינשטיין האחרונה, בקונצ'רטות הראשון והרביעי; הצ'לן **דוד גרינגאס** (גרמניה) בסונטה לצ'לו ובקונצ'רטו המשולש, יחד עם לוונטל ו**אורי פיאנקה** (ישראל) שינגן את הקונצ'רטו לכינור.
הסינפונייטה תבצע גם את הפתיחה "קוריולאן" ואת הסימפוניה השביעית, עליה ניצח לא מכבר מנדי רודן בקונצרט חגיגי של הפילהרמונית ליובל "הדסה".

קולנוע

שמאלץ טוב

"פושע, מובטל..וילדה קטנה". במאי: פרנסיס רובר

הקולנוע הצרפתי מיוצג אצלנו כבר כמה שנים באמצעות ז'יראר דפרדייה, תעשיה של אדם אחד, ששלוחה את המתחרים כולם אל לשכת מחוסרי העבודה. נכון, הקולנוע הצרפתי של השנים האחרונות אינו מה שהיה בשנים ברוכות, אבל עם כל ישנוניותו הזמנית, יש חיים גם מעבר לדפרדייה. את זה צריך להזכיר גם למפיצי הסרטים שלנו.
"פושע מובטל..וילדה קטנה" הוא עוד מנת דפרדייה, הפעם עם הקומיקאי פייר ריישאר וילדה קטנה עם עיני שוזיף עצובות. הזוג רישאר־דפרדייה כבר הכניס כסף טוב בסרט־דוך מצחיק שנעשה לפני כמה שנים ולפיכך חוזרים אל הנוסחה שהיתה הגורם הראשון לעליית הפופולאריות של השניים.
גם סרט זה, למרות הסיפור השונה, מבוסס על ההתנגשות בין רישאר המלנכולי לדפרדייה הוולגארי. הפעם מגלם דפרדייה פורץ קופות שזה עתה יצא מן הכלא ורוצה לחזור אל המוטב, אבל בבנק, ליד האשנב, נקלע רוזקא הוא אל נתיב חייו הטראגי של מיואש שלומיאלי, שאפילו גרב הניילון על פניו מתפרקת מול המצלמה. את מי מאשימה המשטרה? כמובן, את השודד המקצועי. מי יאמין לו שנלקח כבן ערובה? והנה מסובכים השניים במהתלה של טעויות. זה רוצה בכל מחיר לטהר את שמו וזה רוצה להציל את בתו הקטנה, שלא פצתה את פיה מיום שהסתלקה אמא, שלמענה נדרדר עד קופת הבנק. יש גם בלש משטרה מנוול, יודע נפש האדם, שהחליט להחזיר את דפרדייה אל מקומו בין הסורגים.
"פושע, מובטל..וילדה קטנה" ממוג במקצועיות שמאלץ ומתח. יש אפילו כמה קטעי הומור חכמים, כמו זה אצל הווטרינר: השלומיאל פצע את דפרדייה ברגלו ובלית ברירה הוא מביא אותו לעזרה ראשונה אל מכר ותיק, וטרינר ישנוני בגימלאות. הווטרינר מביט בדפרדייה, מחליט כבראה שהגיע בולדוג מתר ומניח את ידו על האף המפורסם כדי למדוד את החום. "הוא בסדר, האף רטוב", הוא מציין לעצמו.
אוהבי הז'אנר הזה יהנו מאוד. דפרדייה מפצח ראשים, רישאר עושה פנים עצובות של קקר ספנייל ופוער עיני תכלת מלאכיות בעמק הבכא והילדה מתנהגת רוב הזמן כמו סנופי. קחו גם את הסבתא.

יגאל משיח

הקאמרית הסקוטית פותחת היום סיורה הראשון בארץ

ב־12 שנות קיומה רכשה התזמורת הקאמרית הסקוטית מעמד בין־לאומי בזכות הישגיה האמנותיים, בקונצרטים, בשידורים ובתקליטים. לאחרונה מונה המלחין והמנצח הבריטי הנודע **פיטר מאקסוול־דייוויס**, המתגורר באי קטן בצפון סקוטלנד, כיועץ מוסיקלי הקשור בקביעות בפעילות התזמורת, בהשמעת מוסיקה בת־זמננו. עם התזמורות מופיעים סולנים מהשורה הראשונה כמו זאנט בייקר, שלמה מינץ, זאן פייר ראמפאל, קיונג והא צ'ונג ואחרים.
בסיורה בארץ, הנפתח הערב בחיפה, ינצח על התזמורת הפיני הצעיר **יוקה־פקה סאראסטה** (29), מנצח אורח ראשי, מכוכבי הניצוח החדשים והמבטיחים, שהצטרף לשורת המנצחים המבוקשים ילידי פינלנד. לסאראסטה אישיות מוסיקלית מרשימה. שמעתי אותו לפני שנתיים בקונצרט עם הפילהרמונית של אוסלו, והתרשמתי מאד מכושרו כמנצח – כפרשן.
בסיורה בארץ, כאורחת התזמורת הקאמרית הישראלית ובחסות "המועצה הבריטית", תבצע התזמורת האורחת יצירות מאת מוצארט, מאקסוול־דייוויס, אלגאר, סטרווינסקי ובטהובן. הערב – בחיפה, במוצ"ש – בירושלים ובשבוע הבא בתל־אביב.

ישראל דליות

בקרוב

"מותו של סוכן", "רחובות של זהב" ו"מועדון גן עדן" מסוף השבוע בבתי הקולנוע

מולקר, שלמרבה המערב. בדמבר העיריה עד היום כמה ממבכי הספרות החדשה אל מסך הקולנוע. כזה היה גורל "תוף הפח" לגינטר גראס, "בבדה האבוד של קתרינה בלום" להיינריך בל ואפילו "בעקבות הזמן האבוד" של מרסל פרוסט זכה לעיבוד מסויים ב"אהבתו של סוון". כעת ניגש הבמאי הפורה הזה לטפל במחזה הוותיק של ארתור מילר "מותו של סוכן". הרעיון הוא להעביר לקולנוע את ההפקה הבימתית של המחזה בברודווי, הפקה שהשיבה את דסטין הופמן אל הבמה האמריקאית לאחר 17 שנות היעדרות (ולמעשה גם חזר לקולנוע לאחר כחמש שנות היעדרות). הופמן מגלם את וילי לומן, סוכן נוסע סתור דעת ההולך ומאבד את אחיזתו במהלך חייו ועל כן נוטה לסות מציאות משלו. שובו של ביף, (ג'ון מלקוביץ') בנו הבכור, איתו הוא חלק סוד נורא, אינו מוסיף לבטחונו, חרף תמיכתה הבלתי מסויגת של רעייתו (קייט ריד).
התקופה בה מתרחש המחזה היא התקופה בה נכתב, 1949, זמן קצר לאחר תום מלחמת העולם השניה. לעניין זה אמורה להוסיף חשיבות בעת שמגוללים את סיפורה של משפחה כל־אמריקאית מסוכסכת זו, האמורה לשמש אספקלריה לאמריקה הגדולה המלקקת את רסיסיה לאחר המלחמה ההיא.
לבד מהצלם מיכאל באלהאוס, שכבר עבד בארה"ב קודם לכן, לא הביא שלנדורף איתו מאנשיו לארה"ב, והוא נסמך על הצוות האמריקאי, בראשו השחקנים הופמן ("הבוגר", "לני", "טוטסי" וכו'), מלקוביץ' (לאחרונה בתפקיד בן האובד ב"אלני" המבוך) וכן צ'ארלס דארנינג הוותיק כשכן המיטיב.

★

גם קלאוס מריה ברנדאור מגיע לארה"ב. השחקן האוסטרי שהתפרסם לראשונה בעולם בתפקיד הראשי ב"מפיסטו" וייסד כבר אז מתנות אוהדים ומחרפים, מגלם ב"רחובות של זהב" דווקא מהגר רוסי (על אף שאינו מתאמץ לטשטש את מבטאו המקודי – או שמא אינו מצליח): אלק ניומן, יהודי, אלוף בוקס בארצו, שנושל מהנבחרת האולימפית האדומה בגלל מוצאו. ברנדאור אינו הזר היחיד המוצא עצמו מגלם רוסי בסרט האמריקאי הזה. גם הספרדייה אנג'לה מולינה (המצליחה יותר בחיקוי המבטא הרוסי), שזכורה לרבים מסרטו של המאסטרו לואי בונואל "תשוקה אפלה" הזמנה לצילומים. ניומן הלז נחות כחדר מעופש בבית דירות מתפורר שבלב מרכז הקליטה היהודי־רוסי שבחוף ברייטון, ניו יורק. ממש סרט תעמולה למתלבט בירנה. ניזמן מר הנפש, הקרוב יותר לבקבוק הוודקה מאשר לבני אנוש, מגלה שרוך אמונתו תיתכן השעתו. הוא מחליט לקחת תחת חסותו המקצועית שני צעירים, אחד שחור, אחד לבן, להכינם כתחליפי אגרופיו שלו, במסגרת תחרות איגרוף בהם יידרשו לייצג את מולדתו החדשה בתחרות בינארצית נגד... נבחרת בריה"מ המודמנת, ראה זה פלא, לניו יורק.
בשלב הזה מוסט הסרט מדרמת מהגרים לסרט איגרוף למהדרין, כולל אגרופי מחץ בהילוך איטי, קהל אקטיבי ואפילו קריין הדרין הבלתי נמנע.
ג'ו רות, במאי ומפיק הסרט עורך את בכורת הבימוי שלו כאן, על פי תסריט שפיתחו שלושה תסריטאים שהתבססו על סיפור של דויד מאגיאר. אלמם נודתי עתיד הנסיון כתב את המוסיקה.

★

רובין ויליאמס הוא קומיקאי פופולרי מאוד בארצו. החל בתפקידו כאיש החלל בסדרת הטלוויזיה המצליחה "מורק ומינדי" (מוקרן בתחנות האזור) ועוד קודם לכן כבדרן מופיע ("Stand Up Comedia"). בקולנוע היתה הצלחתו מוגבלת. הוא היה פופאי המלח בנסיונו של רוברט אלטמן ללכוד גם את גיבור התרבות הזה בסרט "פופאי", כיכב בתפקיד הראשי ב"העולם על פי גארפ", ועדיין לא מצא את הדרך הישירה לקופות. בא הרדולד ראמיס, קומיקאי פופולרי בזכות עצמו (כשחקן, כותב ובמאי) בחבורת בלושי־מורי־יארנר והציע לו את התפקיד השובה ב"מועדון גן עדן". תפקיד הגיבור הרומנטי והשנון, ג'ק מניקר, תפור על פי מידותיו של ויליאמס. מניקר, כבאי כושל המוצא את מנוחתו במדינה־אי קריבית שעיקר אוצרותיה הטבעיים טמונים בתופיה שטופי השמש ובמוסיקת הרגאיי שלה. מניקר זה, ליצן ערמומי ורב קסם, פותח עם ידידו המקומי ארנסט ריד (אמן הרגאיי הנודע ג'ימי קליף) מועדון מעוט אמצעים אך יומרני המביא אליו גל תיירים פותים.
במדינה הזרוקה עצמה מתפתח מצב פוליטי מבעבע בשל חבורת אנשי עסקים (בניצוחו של איל נפט חובש כאפייה) החומדים את החוף של גיבורינו. הדברים בגיעים עד כדי מרי אזרחי, אך מסתיימים ללא שפיכות דמים, כיאה לקומדיה לרוב הבשפחה.
סיפור אמוֹל הזעק גם הוא לכאן, לגלם את בציג האיספריה הבריטית הבא להצלה ברגע הנכון, מוזיקי, הדוגמנית הגפרודית שתיסכלה מיליוני נשים (וגברים) בשנות ה־60, מספקת את האגף הרומנטי, המשורסם ביד קלה מאוד, ריק מוראנים ("הנעבעך מ"חנות קטנה ומטריפה") ויוג'ין לוי הם שניים מקורבנות התיור של ארנסט וג'ק, וג'ואנה קאסידי גם. איזלוף סיור הוותיק הוא עדיין המקום, ננסי לא פחות מארצו.

"מותו של סוכן": דסטין הופמן (מימין) וג'ון מלקוביץ'

אמיר רותם

קולנוע בטלוויזיה

"ויקטור ויקטוריה" (1982), מחר ב־21:15. הבמאי **בלייק אדוארדס** מהטט בימים אלה, פומבית על מסכינו, בקרבין, בסרטו "סיפור מהחיים". ג'ק למון מגלם שם גבר על סף העשור השביעי לחייו, הנאלץ להביט לאחור בהצלחותיו החלקיות ובעיקר בכשלונותיו. אדוארדס עצמו, שהתפרסם כבמאי הוליוודי עתיר כשרון, חביב הקהל והביקורת, ידע ימים יפים בשנות השישים. בסוף אותו עשור מצאו הוא ורעייתו, השחקנית **ג'ולי אנדריוז** (בתמונה), את עצמם מחוץ למירוץ התהילה ההוליוודי. לימים (בגיל 60..) ליגלג על ימים חמוצים אלה בסאטירה "מהומה בהוליווד", שסימנה את ראשית שיבתם של בני הזוג אדוארדס־אנדרוז. שנה אחרי סרט זה, ב־1982, חברו השניים פעם נוספת לסרט המצויין של מחר בטלוויזיה, קומדיה מוסיקלית המדשדשת באזור הדמדומים של הגדרות המיניות.
אנדרוז מגלמת את ויקטוריה, זמרת קבארטים כושלת בפאריס של שנות ה־30. הצלה אפשרית מהמצוקות הקיומיות מביא לה מפגש עם טודי (**רוברט פרסטון**, מנוחתו עדן), בדרן "עליז" ההוגה את רעיון ההתחפשות המגלגל את עלילת הסרט, רדופת משחקי המינים. טודי מציע שוויקטוריה תמשיך להופיע אך תציג את עצמה כמופע "דראג", כלומר כאילו היתה גבר שהתחפש לאשה. החיים נראים אחרת כשויקטור/ויקטוריה מתחילה להוות את הסנסאציה של פאריס, אלא שאז נכנס לתמונה קינג (**ג'יימס גארנר**), בעל מועדון לילה קשוח משיקאגו. זה מתאהב בו/בה, גורר אחריו את שומר ראשו הגברתן, המגלה את נטיותיו החבויות ומקומם עליו את נורמה (**לסלי אן וורן**), הבלונדינית הפתיה הקלאסית, הנחשבת נערתו.
אדוארדס, החוזר כאן למלוא אונו האמנותי, אחראי על התסריט ו**הנרי מנציני**, המלחין הקבוע שלו, על המוסיקה, המשחקת תפקיד חשוב בסרט.

★

"שני גברים בעיר" (1973), שבת 16:00. הסופר־תסריטאי **ז'וזה ג'יובאני**, שעושה כאן את אחד מנסיונות הבימוי הבודדים שלו, ניסה לרקוח מסה חברתית, אנטי־מימסדית, המעמידה בספק את מערכת הענישה המקובלת בחברה המערבית. **אלן דלון** (השותף גם להפקת הסרט) מגלם אסיר המשתחרר בתום עשר שנות כלא, מתוך תקווה לעלות על דרך הישר. **מישל בוקה** הוא קצין משטרה ציני העושה הכל במסרה להפליל את גיבורנו העגום. לכשהוא מצליח לטפול עליו אשמה, מתגלית המערכת השיפוטית בהדר מערומיה. מסגרת עלילית דומה משמשת את קלוד זבר בקומדיה צרפתית המוצגת כאן בימים אלה.
השחקן הדגול **ז'אן גאבן** (הלך לעולמו שלש שנים לאחר שהושלם סרט זה) מגלם את קצין המבחן החזר הכוונות הטובות, הפורש לפנינו את סיפור העלילה ו**מימסי פארמר** גם היא כאן. כדאי לקצר את תנומת השבת ולו רק בגלל משחקם של בוקה וגאבן.

אמיר רותם

לקראת שידור

הטלוויזיה החינוכית תקרין היום (16.00) את שתי המערכות הראשונות של האופרה המקסימה והעליזה "אהבת שלושת התפוזים" מאת סרגיי פרוקופייב, בהפקה המסתמנת של הבי.בי.סי.
זו הזדמנות נדירה לצפות באופרה בשלמותה (באולם הקונצרטים משמיעים בעיקר שני קטעים תזמורתיים מתוכה – מארש וסקרצו). הליברית המבדח של פרוקופייב עצמו, לפי הקומדיה של גוצי (מהמאה ה־18). האופרה בוצעה לראשונה בשיקאגו ב־1921.
בהפקה משתתפים – סולנים, מקהלת "הזמרים האמברוזיאניים" והפילהרמונית של לונדון בניצוח רובין סטייפלטון, מומלץ.
שתי המערכות האחרונות של האופרה תוקרנה ביום ה' הבא.

י.ד.

בעריכת זאב פרי

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

09.00 טלטקסט: עד כאן.
09.03 שעת כושר.
09.15 רכבת ההפתעות: סרט אנימציה.
09.35 פרפר נחמד: זה קורה בירושלים.
10.00 מרוצי אופניים: סרט דוקומנטרי על מרוצי אופניים.
10.30 סרט קולנוע: "פרס הקטנה". סרט המבוסס על רומן של הסופרת ז'ורז' סנד.
2.00 טלטקסט: עד כאן.
2.03 שעת כושר.
2.15 קשר משפחתי: שידור חוזר.
3.00 סאו טאו.
3.25 רחוב סומסום.
4.00 "אהבת שלושת התפוזים" (חלק א'): האופרה המפורסמת של סרגיי פרוקופייב, בצילום לטלוויזיה בהפקת הבי.בי.סי. הנסיך, יורש העצר, סובל מהיפוכונדריה חשוכת מרפא. הרופאים פוסקו שרק הצחוק ירפא אותו, אך זה אינו יכול לצחוק. המכשפה הרעה מקללת אותו בסבל אהבת שלושת התפוזים. הנסיך יוצא בלווית משרתו המשעשע לחפש את שלושת התפוזים, שבאחד מהם מוצא הנסיך את נסיכת חלומותיו.
5.00 ערב חדש. מנחה: גדעון רייכר.

כללית

5.30 "באותו ענייך" – חברות – מיהו חבר טוב? מנחה: אלירן אליעז.
6.00 "התלת־רגליים" – פרק חמישי.
6.25 "מטוקי של מקומי" – מבט אל יתיר, המזוכרת במקרא.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 מגזין לאמנות – הצגת "כיפה אדומה" בתאטרון ג'בינה, בניהולו של סמיר תורי; ציפי דגן ציירת רוקמת; על "שכונת הכוורת", שכונת האמנים בפריס; בקולנוע: מבזק ידיעות (תרגום לעברית).
7.00 מפגש – דיון בענייני השעה (ערבית).
7.30 חדשות (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 מבט ספורט.
8.50 "נקודת חן".
9.00 מבט לחדשות.
9.30 תשדירי שירות.
9.35 "הכוכבים במצדה" – 20 שנה למלחמת ששת הימים. בתכנית ייעשה ניסיון לבחון את מלחמת ששת הימים בפרספקטיבה היסטורית: האם זו היתה שעתה היפה ביותר של ישראל או שמא היתה זו, כדברי רמון ארון "נפילה בפח ההיסטוריה"? בתכנית יתארחו עיתונאים, וישולבו בה קטעי סרטים וראיונות אישיים קצרים. בסופה יהיה דיון מסכם.
11.05 "דמפסי ומייקפיס" – פרק שמיני: "קשר קורסר".
11.55 הגיע זמן לשון – פינה לענייני לשון, בהגשת אבשלום קור: "בקבוק ועובר בטל". חדשות הלילה.

ערוץ 2

19.00 תבנית ילדים
19.30 "ששת הימים" – שרות הסרטים
21.15 פופ 2

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – מוצרט: סימפונית אודנזה (תז. אודנזה/ת. וטה): שופן: פנטסיה על שירי עם פולניים, אופוס 13 (מ. דיכטר/תז. פילהרמוניה): סוכין: סוויטה של מחולות אסטוניים: צ'ייקובסקי: "הרהורים" (י. פרלמן/הפילה. הישראלית/ מהטה): פרוקופייב: רומאו ויוליה, סוויטה (תז. קליבלנד/ י. לדיג).
09.00 קונצרט בוקר – וייסק: סימפוניה מס' 2 (תז. טורונטו): פאייה: "לילות בגני ספרד" (א. דה לרוצ'ה/הפילה. של לונדון): ברטוק: מוסיקה לכלי קשת, כלי הקשה וצ'לסטה (תז. פילדלפיה/י. אורמנדי): גולדמרק: סקנטלה – פתיחה, אופוס 13: ראבל: "דפניס וכלואה" (מקהל. + תז. מונטריאול/ש. דיטואה).
11.57 פינת השיר – משירי א.צ. גרינברג.
12.00 מן הסוכה – קרל גוטפריד לווה: שני שירים מן המחזור "שירים עבריים" (קרול רוזן מצו־סופראן/יונתן זק, פסנתר): ברטוק: סונטה מס' 2 לכנור ולפסנתר (אורי פיאנקה, כנור/יונתן זק, פסנתר): רבזו'אק: שלישייה במול מינור אופוס 26 (שלישיית יובל).
13.05 בהאזנה נינוחה – היידן: סימפוניה מס' 91 במי במול מג'ור (תז. הפילה. של וינה/ק. בהם): רוסיני: רביעייה מס' 4 בסי במול מג'ור (ד. פייר רמפל/ז. לנסלו/ה. קורטייה/פול הון): סרסנה: קונצ'רטו מס' 4 ברה מינור לפסנתר ולתזמורת אופוס 44 (א. צ'יקולני עם תז. פאריס/ס. בודו): מנדלסון: סימפונית נעורים מס' 11 בפה מינור (תז. הגבנדהאוז מלייפציג/ק. מאזור).
15.00 מבשים.
16.00 אתנותא – בשידור חי מאולם ימק"א בירושלים – רומן סל, חליל/שרה יגובסקי־סל פסנתר – פולנק: סונטה: מארטינו: סונטה מס' 1; י. אלוסקי: יפה נוף; ריינקה: סונטה "אונדינה" אופוס 167: מרסק: בלדה.
17.30 קשת של צלילים – מגוון מוסיקלי – ה. באכל: קונצ'רטו ברה מג'ור חליל, כלי־קשת ובאסו קונטינואו: י. יאן ואן אייק: המזיר, לחלילית סולו: טלמן: סויט סונטה לחלילית, אבוב ובאסו קונטינואו.
18.00 אנתולוגיה בצליל – השירה החילונית הוד קולית באיטליה של הרנסנס.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלוד – רצף מוסיקלי.
20.30 פסטיבל ישראל – ירושלים 1987 שידור חי מכנסיית הדורמיציון בירושלים "הקנטוריי מקלך"/פולקר המפפלינג (א') – הייניריך שיץ: מזמורים לדוד "מה ידידות משכנותיך" – תהלים פ"ד "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך" תהלים קכ"ב: ברוקנר: מיסה במי מינור למקהלה וכלי נשיפה (+תזמורת אוניברסיטת תבל הסאר).
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות כורים נשכחים – תכנית שניה (ש.ת. – יוסף הסיד + יולי דארבר).

רשת א'

15.30 השכלה הדעת לכל.
16.05 ארץ לא נודעת.
17.20 האוניברסיטה המשודרת.
19.05 שעור בתנ"ך.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

18.06 זרקור.
19.35 השבוע בכנסת.
20.05 שורשים – ענייני עדות ופולקלור.
22.05 עבריים מקורבים.
23.05 בינינו לבין עצמנו – שיחות עם מאזינים.

רשת ג'

18.06 קליבנו – שבועון פופ.
20.05 לי ולך – שיר וברכה.
21.05 מופע רוק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

15.05 מה איך.
16.05 ארבע אחרי הצהריים.
18.05 סעה קלה על כלכלה.
19.05 שירים מכאן – שירים עבריים.
19.05 רדיו רדיו (צה"ל 2).
20.05 יער משוחד – מגאזין לענייני צבא וביטחון (ש.ת).
20.05 סבבבבבים מצה"ל 2.
20.55 פינה חמה ללביא.
21.05 בין מקלפלין ופאקו דה לוציה בהופעה בבנייני האומה – שידור חי מפסטיבל ישראל 87 (צה"ל 2).
21.30 אוניברסיטה משודרת – מבוא לתורת המוסר – השם המוסר יחסי.
23.05 קול הבז הזה (צה"ל 2).
23.55 שיחת חצות – עם יעקב מישורי – בגן הקיץ בתזמורת הפילהרמונית.
00.05 ציפורי לילה מבלות.

סרטים

תל־אביב

אסתר: רימון חי 9.45, 7.30, 5.00
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
בית ליבין: הנבואה 11.15
בן־יהודה: זמן חוף בריימון 9.30, 7.15, 5.00
גורדון: נערת ליווי 9.30, 7.30
גת: סיפור מהחיים 9.15, 7.30, 5.00
דיזנגוף 1: פושע מובטל וילדה קטנה 9.50, 7.30, 4.45 1.30 11
דיזנגוף 2: שיחות מלוכלכות 9.50, 7.30, יום ג' 10
דיזנגוף 3: זכרונות אהבה מפירנצה 9.50, 7.30, 4.45 1.30 11
דקל: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
דרייב־אין: יצרים 10.00–8.00 / חצות
הוד: בנקו 9.30, 7.15, יום ג' 12, 12.45
הקולנוע (בית ציוני אמריקה): נשיקה אדומה 9.30, 7.30
חן 1: אנשי הפח 9.45, 7.30, 5.00
חן 2: חנה ואחיותיה 9.45, 7.30, 5.00
חן 3: אל תקרא לי לבן 9.45, 7.35, 5.00
חן 4: פשעים שבלב 9.40, 7.30, 5, 2, 11
חן 5: צבע הכסף 9.45, 7.15, 4.45, 2, 5, 11
לב 1: נידודי הזעם 9.40, 7.30, 5, 2
לב 2: בקצב השעון 9.40, 7.40, 5, 2
לב 3: כלו 9.40, 7.30, 5, 2
לב 4: חליפת ערב 9.50, 7.50, 5, 2
לימור: הפרוטוקול הרביעי 9.30, 7
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מרקאז: תמיד 9.30, 7.15
מקסים: איש הבצה 9.45, 7.45
פיון (לשעבר אלנבי): משחק פראי 9.40, 7.30, 5 חצות – לני
פרגמה 1: הערפדים 9.30, 7.15, 5
פרגמה 2: חנה ואחיותיה 9.30, 7.15, 5
סמדיה: סגור לרגל שיפוצים
פאר: בילי באלבין 9.30, 7.30
פריה: בסי כלו 9.30, 7, 4.45, 2, 12, 11

סחקן סחאן 11.30
צפון: שם הורד 9.45, 7
שחף: פלאטון 9.30, 7, 4.15
תמוז – רמת־אביב: נערת הטלפון והבלש 9.40, 7.15
חצות – מרק ברוזו
תכלת: דקה לחצות 9.50, 7.15, 4.30
תל־אביב: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5

ירושלים

אריסון: מעבר לשיא 9.30, 7.00, 4.30
אדיגון: חנות קטנה ומטריפה 9.15, 7.15
אדיון 1: קרוקודיל דנדי 9.15, 7.15
אור 3: הפרוטוקול הרביעי 9.15, 7 – 11.15 מטרו
אור 4: ג'ק פלאש המקפץ 9.15, 7.15
אור 5: יצרים 9.15, 7.15 / ניגנה כעל 7 בשמות 4.30 / 11.15 הברק לכל
אור גיל: אנשי הפח 9.15, 7, 4.30
בית אגרון: חברי הדוקטור אליגנט 4.30
פינק פלויד – החומה 6.00
מופע הקולנוע של רוקי 7.45
מחפשת את מר גודבר 9.45
חצות – כל מה שרצית לדעת על המין

חיפה

אורה: שם הורד 7.00, 4.30
אורלה: קיץ 9.15, 7
אמפיתיאטרון: אופני האש 9.15, 7, 4.30
אירמון: רימון חי 9.15, 7
חן: בסי כלו 9.15, 7.00
עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.00, 7.00 יום ג' 10.00
עצמון 2: שיחות מלוכלכות 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: שמתי ברז למורה 9.15, 7, 4.30

העולם הקטן בבנייני האומה: סגור
הבירה: מסדרים. שסיפרתי לאמא 9.30, 7.30, 5.15
כפיר: שם הורד 9.30, 7, 4.30
מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 4.30
ממזרי: אמדיאוס 9.15, 6.30
עדן: שמתי ברז למורה 9.30, 7.30, 4.30
רון: דקה לחצות 9.15, 7
תיאטרון ירושלים: פסטיבל ישראל

אשדוד

אסתר: הבוקר שאחרי 9.30, 7.30
אורזורה: צבע הכסף 9.30, 7.15

אשקלון

אסתר: פלאטון 9.30, 7.15
מאור: האינספקטור 9.30, 7.15
רויה: קשוחים שכאלה 9.30, 7.15

קריות חיפה

סטיר: ג'ק פלאש המקפץ 9.30, 7.15
סביון: רימון חי 9.15, 7
אורות: פלאטון 9.15, 7
בית העם: קיץ 9.15, 7
היובל: פלאטון 9.15, 7
ניצן: חליפת ערב 9.15, 7

באר־שבע

חן: מעבר לשיא 9.30, 7.30, 5.00

הרצליה ורמת השרון

דוכה: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 5
מלון דניאל: הקשר הגורבני 9.30, 7.15
כוכב: 3 אמיגוס 7.00 / הגבול הסודי 9.30

עפולה

מרתיריון: קזבלנקה 9.30

חולון, בת ים

ארמון: נערת ליווי 9.30, 7.30
מגדל: פשעים שבלב 9.45, 7.30
מתנ"ס קריה שרת: צבע הכסף 9.30, 7.15
מבוא: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
ריבר: מעבר לשיא 9.30, 7.15
עצמאות: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 4.30

פאר: קרוקודיל דנדי 9.15, 7
קולי־מאר: שכבע קרין 9.15, 7
רון: מעבר לשיא 9.10, 7, 4.30
רב גת 1: חנות קטנה ומטריפה 9.15, 7
רב גת 2: בקצב השעון 9.15, 7

טבריה

אביב: האינספקטור 9.30, 7.15

כפר־סבא, רעננה

עמל: פלאטון 9.30, 7.15
חן: להתחתן טבית 9.30, 7.15
אורות: חנה ואחיותיה 9.15, 7.15, 5
בית בגיל קלנוע ותאטרון: הבוקר שאחרי 10.00–8.00

לוד, רמלה

אורלי: סגור
נוה זיו: נער הזהב 9.30, 7.30
אורן: פלאטון 9.30, 7.30

נהריה ועכו

הוד: קץ הרעש 9.30, 7.15
רון: נפגש בחוף 9.30, 7.15
אודיטוריום: האינספקטור 6.00

נתניה

סמדרה: אל תקרא לי לבן 9.15, 7, 5
אסתר: מעבר לשיא 9.15, 7
שרון: צבע הכסף 9.15, 7, 5

קרית אונו

מתנ"ס: נפגש בחוף
גושע אתמול היום 9.00

פתח־תקוה

שלום: ללא רחמים 9.30, 7.15
היכל 1: מעבר לשיא 9.30, 7.15, 4.30
היכל 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
היכל 3: שיחות מלוכלכות 9.30, 7.15, 4.30

ראשון־לציון ורחובות

ג.ג. רון 1: מעבר לשיא 9.30, 7, 4.30
ג.ג. רון 2: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
נגבון: סגור
ראשון: 8 מיליון דרכים למות 9.30, 7.15
בית העם: פלאטון 9.30, 7.15
הדר: קרוקודיל דנדי 9.30, 7.15
חן: מעבר לשיא 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: הרומן שלי באוקספורד 9.45, 7.30
ארמון: קרוקודיל דנדי 9.45, 7.30, 5.00
לילי: הפרוטוקול הרביעי 9.30, 7.15
הדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30, 7, 4.30
רב גן 1: משחק פראי 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 2: אנשי הפח 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 3: הבוקר שאחרי 9.45, 7.30, 5.00
רב גן 4: חנות קטנה ומטריפה 9.45, 7.30, 5.00
שביט: אהובי מתולד 9.30, 7.30